

HALDEN
KOMMUNE

Årsmelding

2019

Halden kommune

Forord.....	3
Samfunn og utvikling.....	5
Kommuneplanlegging	5
Samarbeid med andre	6
Næringsutvikling	8
Folkehelse	10
Befolkningstall	11
Digitalisering og innovasjon	11
Miljø	12
Menneskelige ressurser	17
Visjon og verdier	17
Helhetlig styring	19
Likestilling	20
Heltidskultur	23
HMS	24
Medarbeidere	27
Sentrale kapitler.....	30
Totaloversikt økonomi	30
Finansinntekter og -utgifter	31
Utvikling i netto driftsresultat	33
Årsregnskap	34
Investering	44
Kommunens tjenesteområder	46
Sentraladministrasjon	46
Kultur & Idrett	54
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	62
Kommunalavdeling Helse og omsorg	73
Kommunalavdeling Teknisk	82
NAV	92
Fellesfunksjoner	101
VAR og Havn	102

Forord

Kommunedirektørens kommentarer

Tidlig i 2019 tok vi i bruk Bergheim bo- og aktivitetssenter. Etter å ha fullført selve byggingen etter planen var det fint å se at en godt planlagt flytteprosess også gjorde det trygt og ukomplisert for beboerne å etablere seg på nye Bergheim. Både ansatte, pårørende og frivillige har bidratt på sine ulike vis til at flytting og oppstart har vært bra. Dette er et moderne og fleksibelt bygg som er fylt med ulike teknologiske løsninger. Etter det første snaue året ser vi allerede at Bergheim har blitt det fyrtårnet for fremtidsrettet eldreomsorg som vi håpet på.

Det er mange andre steder enn i eldreomsorgen vi også ser fremtidsrettet utvikling. Endring og omstillingsarbeid har pågått kontinuerlig gjennom driftsåret i alle sektorer.

Arbeidsprosesser endres og digitale verktøy benyttes i stadig større grad. Samtidig er nye arenaer for samarbeid i støpeskjeen.

2019 var året da Østfold fylkeskommune gikk inn i historiebøkene. Fra 1. januar 2020 ble Halden kommune en del av nye Viken fylkeskommune. Som følge av det må vi i Halden lære nye kommuner å kjenne og vi må finne effektive måter å samarbeide. DigiViken er en slik ny arena for samarbeid der alle kommuner i Viken snakker sammen om en digital utvikling. I første omgang har det vært jobbet med å kartlegge hva som er hver enkelt kommunes digitale ståsted. Utfra den analysen jobbes det videre med å finne nyttige felles tiltak for videre digital utvikling blant de mange Viken-kommunene.

I 2019 inngikk Halden kommune også en samarbeidsavtale om digitalisering med de kommunene som er nærmest oss – nemlig alle de andre Østfold-kommunene. Dette samarbeidet heter DigiVikenØst. De endringene kommunene skal gjennom fremover er store og det vil kreve betydelige ressurser og riktig kompetanse. Vi skal også møte et krevende leverandørmarked. Ved å stå sammen blir vi sterkere, raskere og bedre. Det vil være særlig viktig i en tid der det stilles store krav om effektivisering og digitalisering av tjenestene, samtidig som det gis klare signaler om lavere overføringer fra staten.

I 2019 har vi videreført lederutviklingsprogrammet som startet året før. 96 ledere på alle nivåer gjennomfører programmet. Dette gir samarbeid ikke bare innen egen faglig linje, men også på tvers. Dette programmet er en viktig del av det å skape en VI-kultur i Halden kommune.

Årets første måneder var preget av høyt sykefravær. Heldigvis så vi positive resultater utover året etter kontinuerlig arbeid i enheter og avdelinger der ledere var tett på sammen med NAV Arbeidslivssenter.

Høsten 2019 ble det inngått samarbeid med People@Work. Dette samarbeidet skal systematisere og dele beste praksis knyttet til nærværsarbeid. Dette henger godt sammen med lederutviklingsprogrammet og vil kobles opp mot medarbeiderundersøkelsen 10-faktor som gjennomføres i 2020.

Områdeløft nord har pågått gjennom hele 2019. Os-prosjektet med skole og idrettsarena ble endret i sin form. Arbeidet med nytt prosjekt startet opp igjen i november/desember. Den nye bryggepromenaden langs Tista ble ferdig i 2019 og oppgraderingen av Busterudparken startet opp i året som gikk. Omgjøringen av tidligere Halden storsenter til et kommunalt senter med bl.a. kino og bibliotek går også fremover med planlagt byggestart medio 2020.

En solid skattevekst og fortsatt lavt rentenivå medførte at vi i 2019 kunne gjøre opp regnskapene med et mindreforbruk på totalt sett 18,9 millioner kroner. Driftsområdene viste derimot et stort samlet merforbruk.

Undervisning og oppvekst hadde økonomiske utfordringer gjennom store deler av 2019. NAV sitt økonomiske merforbruk økte utover driftsåret og spesielt høstparten var meget utfordrende. Utfordringene innenfor disse sektorene må følges nøye opp i første kvartal 2020. Justeringer i tjenestenivået må eventuelt gjennomføres i løpet av første halvdel 2020 dersom situasjonen fortsetter. Et foreløpig mindreforbruk i 2019 på 18,9 millioner kroner etter inndekninger og nødvendige avsetninger, er likevel et resultat vi skal være fornøyd med.

Innenfor helt nødvendig stramme rammer vektlegger vi forutsigbarhet og forsvarlighet i tjenestene til innbyggerne våre. Vår viktigste oppgave som kommune er nettopp å gi innbyggerne og brukerne våre de tjenestene de har krav på. Krysset mellom forsvarlige tjenester og en robust driftsøkonomi blir stadig vanskeligere. I videre arbeid med kostnadskontroll vil det være like viktig nå som tidligere å følge nøye med på hvordan tjenestene utvikler seg. Det vil være viktig å ta ut effekter av endring og digitalisering av tjenestene.

Utfordringene er mange fremover. Det er også mulighetene. Halden kommune har mange fremoverlente medarbeidere som vil bidra til at nye målsettinger nåes også i 2020.

*Roar Vevelstad,
kommunedirektør*

Covid-19

Etter ønske fra revisjonen tas inn et kort avsnitt vedr Covid-19, selv om dette er en hendelse som først kommer i 2020.

Som et smittereduserende tiltak ble det fra 12.03.20 gjennomført drastiske nedstengninger i Norge. Flere kommunale tjenester ble stengt, bl.a. skoler og barnehager, idrettshaller og svømmehaller. Tilstelninger/aktiviteter med store befolkningsmengder ble forbudt å gjennomføre. Videre ble ulike tilbud til innbyggerne stengt eller underlagt strenge restriksjoner, som bl.a. restaurantbransjen.

Den økonomiske konsekvensen av dette vil bli stor, også for kommunesektoren. Kommunalministeren har imidlertid vært klar på at skattesvikt, utgifter og inntektstap som følge av pandemien og arbeidet med smittereduserende tiltak Covid-19, vil bli refundert / kompensert 100%. Videre avklaringer omkring dette antas å komme i RNB i mai 2020.

Samfunn og utvikling

Kommuneplanlegging

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt høsten 2018 og revidering av arealplanen ble startet etter dette. På grunn av valget ble dette arbeidet satt på vent i løpet av sommeren 2019. Arbeidet ble startet opp etter valget og ny styringsgruppe for arealplanarbeidet ble nedsatt. Revidering ventes ferdigstilt medio 2020.

Planstrategi

I forbindelse med valget skal det utarbeides ny planstrategi for inneværende valgperiode. Dette arbeidet ble skjøvet over til 2020 og en forventer å holde tidsfristen som er oktober 2020.

Byutvikling

I forbindelse med kommuneplanarbeidet har det vært arbeidet mye med overordnede føringer for fortetting og byutvikling. I denne forbindelse ble det igangsatt en utredning på fortettingsstrategier. Rapport er utarbeidet og vil inngå som et vesentlig bidrag i kommuneplanarbeidet. I samme forbindelse ble det også arbeidet med BaneNor om reduksjon av hensynsone for jernbane i sentrum. Denne ble redusert vesentlig, slik at Tyska og gamle jernbanearealer inn mot Jernbanegata blir frigitt. Dette har medført at reguleringsarbeider og utvikling av disse områdene er startet. Områdene på Grønland er under utvikling og vil bli klargjort for boligbygging. Sammenhengende sti rundt nedre del av Tistaelva ble etablert og har blitt et viktig tilskudd til nærfriluftslivet.

Områdeløft nord

Arbeidet med samfunnsutviklingen og sentrumsutviklingen spesielt har stått høyt på agendaen gjennom hele 2019. «Områdeløftet nord» med bygging av en 1-10 skole samt arena og basishall, Os alle 3, Fayegården, Busterudparken og andre utendørs møteplasser er alle prosjekter som har hatt stort fokus gjennom dette driftsåret og vil fortsette også i året som kommer.

Os skole og arena

Gjennomføringen av Os-prosjektet, med 1-10 skole og arena var kommet langt med hensyn til realisering tidlig på høsten 2019. Kommunestyret egengodkjente reguleringsplanen. Denne ble påklaget av kommunestyrets mindretall. I løpet av tidlig høst 2019 ble anbudskonkurransen avlyst, og reguleringsplanen ble senere opphevet som følge av at kommunestyret imøtekom lovlighetsklagen. Senere på høsten vedtok kommunestyret å beholde Os skoles hovedbygning og totalrenovere denne, og prosjektere skolen i sammenheng med arenaen. I desember vedtok kommunestyret at Os skole skulle utbygges og totalrenoveres som en moderne og universelt utformet 1-7-skole.

Samarbeid med andre

Halden kommune samarbeider med en eller flere kommuner om utførelse av oppgaver, f.eks. fellestjenester, kontorstøtte, tekniske forhold eller utadrettede oppgaver. Kommunen er medlem i tre interkommunale selskaper (IKS).

Helse og omsorg

- Legevaktordning der kommunen samarbeider med Aremark kommune
- Samhandlingsreformen – der Halden og Aremark kommuner samarbeider bl.a. gjennom Helsehuset Halden - Aremark
- Kriesenter for Halden og Aremark kommuner
- Samarbeider med Sarpsborg kommune og Fredrikstad kommune i flere innovasjonsprosjekter.

Undervisning og oppvekst

- Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) som betjener Halden og Aremark kommuner
- Gjennomføring av faget utdanningsvalg
- Hospitering i videregående skole i samarbeid med Aremark kommune
- Universitetet i Oslo – psykologisk fakultet.
- IFE
- BUPP

Teknisk

- En generell bistandsavtale med alle kommuner som er tilknyttet ØST 110-sentral IKS
- En overgripende nordisk bistandsavtale muliggjør samarbeidsavtaler innenfor brann og redning med Strømstad, Dals Ed og Tanum kommuner.
- Haldenvassdragets Kanalselskap
- IKS Driftsassistansen Østfold (VA-systemene) (se også under Interkommunale selskaper)
- Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning
- Plan og byggesakstjenester, matrikkelføring, oppmåling og miljø hvor kommunen samarbeider med Aremark kommune
- Brannsamarbeid Halden Aremark

Interkommunale selskaper (IKS), kommuneloven §27

- Interkommunalt Arkivselskap Østfold (IKAØ IKS)
- Driftsassistansen Østfold IKS (VA-systemene)
- Østfold kommunerevisjon IKS

Annet

- Veterinæravtalen for Halden og Aremark kommuner
- Sporadisk samarbeid med andre kommuner og Østfold fylkeskommune når det gjelder rammeavtaler.
- Tjenesteavtaler med Aremark kommune

Eierinteresser

Halden kommune er den største arbeidsgiveren i kommunen og leverer et vidt spekter av tjenester til kommunens innbyggere. Dette skjer i hovedsak gjennom kommunens organisasjon, men også i samarbeid med andre kommuner, staten og fylkeskommunen. Kommunen kjøper også tjenester fra private aktører.

Halden kommune har eierinteresser i ulike selskaper som ikke fremkommer i kommunens regnskap på annen måte enn som en noteopplysning. Dette er både aksjeselskap, pensjon- og livselskap, borettslag og andre selskapsformer. Tabellen under viser i hvilke selskaper Halden kommune har eierinteresser i.

Eiermeldingen ble fremlagt for behandling i kommunestyret våren 2015, med senere revideringer. Hensikten med eiermeldingen er å etablere et overordnet, tverrpolitisk styringsdokument som Halden kommune har eierinteresser i. Eiermeldingen skal være et fundament for en aktiv og prinsipiell utøvelse av eierskapet.

Selskapets navn	Org-nummer	Inngående balanse 01.01.2019	Utgående balanse 31.12.2019	Endring i 2019	Antall aksjer/ andeler	Eier-andel %
Egenkapitaltilførsel HKP 93/96-98/01	979 846 940	44 451 154	46 120 353	1 669 199		
Egenkapitalinnskudd KLP	938 708 606	8 971 390	9 772 657	801 267		0,17
Aksjer i Halden Arbeid og Vekst AS	917 715 378	2 200 000	2 200 000	-	2 000	100,00
Aksjer i Østfold Energi AS	879 904 412	5 000 000	5 000 000	-	5 000	7,14
Aksjer Storgata 7 Halden AS	987 584 947	12 407 930	12 407 930	-	10 000	100,00
Aksjer Inspira Eiendom AS	988 839 590	-	-	-	137	0,64
Aksjer Haldenvassdragets kanalselskap	912 266 168	27 252	25 232	-2 020	27 626	15,48
Aksjer Halden Byutvikling AS	980 687 791	-	-	-	1 500	100,00
Aksjer Smart Innovation Norway AS	986 258 191	72 364	72 364	-	40	3,16
Aksjer Halden Utvikling AS	996 681 254	4 000 000	4 000 000	-	4 000	20,00
Aksjer Drivhuset Østfold AS	998 251 346	155 318	100 323	-54 995	10	33,33
Aksjer Opera Østfold AS	923 724 826	-	250 000	250 000	250	
Aksjer Alamsentral Brann Øst AS	979 435 495	45 098	-	-45 098	609	0,92
Andel Rådyrfaret 8 Borettslag	986 002 251	100	100	-	1	
Andel Kvartetten Borettslag	986 383 328	100	100	-	1	
Andeler Biblioteksentralen SA	910 568 183	3 000	3 000	-	23	0,01
Andeler Halden Boligbyggelag	935 892 910	20 000	20 000	-	200	0,5
Andelsbrev Berg Boligbyggelag	-	20	20	-	20	
Andeler Kleiva Borettslag	943 479 291	1 200	1 200	-	12	
Andeler Ostunet Bo&Miljøarb.	997 599 772	160 000	160 000	-	32	
Totalt		77 514 926	80 133 280	2 618 354		

Næringsutvikling

En av de viktigste målene for Haldensamfunnet er å øke sysselsettingsgraden de kommende årene. Halden har lange tradisjoner som industriby, og har nesten dobbelt så høy andel sysselsatte innen industri som resten av landet. På grunn av bl.a. økt automatisering, markeder i tilbakegang, sentralisering og høy konkurranse, har mange arbeidsplasser gått tapt i Halden.

I den vedtatte «Nyskappingsplanen» har Halden valgt å satse på utvikling av nye arbeidsplasser innenfor følgende satsingsområder:

- 1) Energi og digital innovasjon
- 2) Arrangementsbyen Halden
- 3) Nyetablering og knoppskyting i eksisterende virksomheter

Halden Næringsråd blir til Halden Næringsutvikling

Halden Næringsråd har til nå vært en paraplyorganisasjon for de fleste bransjer i Halden, og foreningen har vært drevet på dugnad. I 2019 ble det vedtatt å «profesjonalisere» organisasjonen på samme måte som nabobyene våre har gjort, og Halden kommune vedtok å inngå en samarbeidsavtale og samtidig bevilge kr 500.000 til nye Halden Næringsutvikling. Det blir ansatt en daglig leder fra 1. april 2020.

Halden Næringsråd og Halden kommune har siden 1990-tallet samarbeidet om Strategisk Næringsplan (SNP), hvor hver bransje og Halden kommune selv velger sine prioriterte mål og tiltak. Dette ble fulgt opp med årlig rapportering i næringsrådet. Nåværende SNP gjelder for 2015 – 2020. Halden kommunes hovedmål i SNP er: «...å bidra til å styrke eksisterende næringsliv, utvikle arbeidsplasser og bidra til nyetablering. Arbeidsplasser og bosetting i kommunen er grunnlaget for økonomisk aktivitet og utvikling.»

Fra 2020 vil SNP bli erstattet av Nærings- og sysselsettingsplan for Halden 2020 – 2032, som blir utarbeidet av Halden kommune med medvirkning fra næringene.

Etablering av ny næring i Halden

Halden skal være en etableringsvennlig kommune. Ordfører, kommunedirektør og administrasjon har gjennom året vært i dialog med mange potensielle etablerere. Kommunen hadde i 2019 ikke noe næringsfond, men oppretter kontakt med aktuelle nettverk som Smart Innovation Norway, Drivhuset, Blender Collective, Innovasjon Norge og Næringshagen Østfold. Nettverkene kan bidra med kontorplasser, søknad til det offentlige virkemiddelapparatet, nettverksbygging, rådgiving, kurs osv.

Halden kommune har siden 2017 samarbeidet med Blender Collective for å bidra til flere arbeidsplasser innen kreative næringer i Halden. Blender Collective har etablert seg i Tollboden med et coworking-miljø der medlemmene har kontorer i åpent landskap på heltid eller deltid.

Kunnskap i sentrum

Kunnskap i sentrum ble startet i 2016 for å sikre at barn og unge blir en del av arbeidslivet og at de får en best mulig vei til arbeidslivet, først og fremst med fokus på overgangene mellom barneskole til ungdomsskole, ungdomsskole til videregående skole, videregående skole til høyere utdanning, høyere utdanning til arbeidslivet.

Kunnskap i sentrum ble i 2019, i likhet med i 2018, arrangert i et samarbeid med Halden næringsråd og var et arrangement som var skreddersydd for å koble næringslivet i Halden med fremtidens arbeidstakere. Bedriftene som deltok, ble synlig for svært mange som var på vei ut i arbeidslivet.

Dette var en arena for å vise fram alt hva næringslivet i Halden har å by på, samtidig som byens utdanningsmuligheter ble vist fram. Ved å koble bedrifter og skoleelever fikk bedriftene gode muligheter til å skape økt forståelse for hvilke muligheter som finnes innen dagens arbeidsmarked.

Haldenkanalen

Haldenvassdragets Kanalselskap eier og drifter sluser, kaianlegg og installasjoner langs kanalen. Halden kommune har et nært samarbeid med kanalselskapet og gir et årlig tilskudd, i tillegg til kjøp av tjenester. Regionalpark Haldenkanalen arbeider med merkevarebygging, utvikling av opplevelsesnæring, primærnæring og stedsutvikling i området Haldenkanalen. Halden kommunes har et nært samarbeid med regionalparken og bidrar med et årlig tilskudd.

Kanalselskapet, Regionalparken og Halden kommune fikk i 2019 innvilget en søknad til Sparebankstiftelsen DnB på 1,5 millioner kroner for å bygge en Via Ferrata klatreopplevelse i Brekke Sluser. Parallelt er det opprettet et nettverk for næringsutvikling med bl.a. MS Brekke (båtreiser fra Tangen Brygge, Klatring på Grensen, Troll løypa ved Ormtjern, Kanalselskapet (med overnattingsmuligheter), frivillige foreninger med flere som for å se på muligheten av å tilby flere opplevelser, overnatting og servering til de tilreisende. Det jobbes nå med avtaler og tillatelser slik at Via Ferrata kommer i drift så fort som mulig.

Halden Turist

Halden Turist er en medlemsorganisasjon for besøksnæringen, dvs. næringer innen overnatting, opplevelser, restaurant og transport. Halden kommune er en betydelig bidragsyter til Halden Turist sin drift. Halden Turist bistår på sin side med åpent turistkontor, markedsføring, materiell, innsalg av aktiviteter og arrangement i Halden. Halden Turist har også en avtale med kommunen vedr drift av gjestehavna på sommeren. Halden Turist har de siste to årene gått med underskudd og har vært i dialog med Halden kommune for å se på nye inntektskilder.

Norwegian Center of Expertise (NCE)

Halden kommune har siden 2007 vært med i NCE-satsningen. Kommunen har en samarbeidsavtale hvor kommunen bidrar med 1 million kroner årlig til og med 2018. Avtalen ble forlenget for 2019, og det er i tillegg inngått en avtale med Smart Innovation Norway om Smart City Halden til en årlig verdi på kr 500.000.

NCE-klyngen består av mer enn 70 forskningsmiljøer og bedrifter. Miljøet som er samlet i klyngen er offensive i forhold til utvikling av fremtidige bærekraftige løsninger knyttet primært til områdene energi og digital innovasjon. NCE har en globalt omspennende virksomhet, og dette bidrar til å befeste miljøet i Halden som et av de ledende i verden. Halden kommune har gjennom året deltatt på ulike workshops og konferanser i regi av NCE.

Det ble i 2019 startet planlegging av en internasjonal konferanse innen anvendt kunstig intelligens, AI+ week som skal finne sted i Halden i september 2020. Styringsgruppen består av Smart Innovation Norway, eSmart Systems, Høgskolen i Østfold, IFE og Halden kommune.

Regionalt nærings samarbeid

Halden, Fredrikstad, Hvaler, Rakkestad og Sarpsborg utgjør Søndre Viken næringsregion. Kommunene, næringsforeningene og destinasjonsselskapene i regionen samarbeider om næringsutvikling, arealplanlegging og arealforvaltning, markedsføring og det å være et godt vertskap for næringslivet.

Alle tettsteder og byer i vår region ligger såpass nær hverandre at arbeidspendling og nærings samarbeid er effektivt. Vi utgjør ett felles bo- og arbeidsmarked med over 180 000 innbyggere. De fem ulike kommunene i regionen har jobbet sammen i 2019 og ønsker å gjøre hverandre gode og attraktive for næringslivet og menneskene som finnes her allerede.

Folkehelse

Etter at Folkehelseloven trådte i kraft 01.01.2012, med formål om at kommunene skal bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og utjevner sosiale forskjeller, har folkehelseperspektivet fått økt oppmerksomhet, både i planverk generelt, men også som element i beslutningsgrunnlag. Dette sikres gjennom en intern samhandlingsarena for alt planarbeid i kommunen, og i kommunens folkehelsegruppe.

Halden kommune har valgt folkehelse som ett av satsingsområdene i de siste økonomiplanene. Dokumentet «Oversikt over helse- og helsetilstanden i befolkningen og påvirkningsfaktorer på denne» rulleres hvert år og er et av grunnlagsdokumentene for kommunens planlegging.

Den største satsingen det har vært jobbet med i 2019 er «områdeløft nord». Oppgradering av utendørs møteplasser, planlegging for ny skole og idrettshaller på Os og transformasjon av Halden storsenter til et generasjons-kulturhus er et stort løft i et langsiktig perspektiv for folkehelsen i Halden.

Gjennom ulike tilskuddsordninger og prioritering av satsinger internt har det også i 2019 blitt videreført aktivitet og startet nye tiltak, med formål å fremme folkehelse og sikre sosial deltakelse. Det har i 2019 vært et særlig fokus på frivillighet, og tilskuddsmidler fra BUFDIR på kr 500.000 har bidratt til at mange som ellers ikke ville hatt råd har fått tilbud om aktiviteter i fritiden. Det har også vært et nært prosjektsamarbeid med Halden videregående skole for å forebygge frafall. Halden kommune har prosjektmidler fra fylkeskommunen til en 30% stilling til dette arbeidet.

Halden kommune deltar i nettverksarbeid for trygge lokalsamfunn. Flere aktiviteter er gjennomført i forbindelse med denne satsingen. Arbeidet er kommet så langt at kommunen i 2020 søker om å bli godkjent som et trygt lokalsamfunn. Kommunens satsingsområder er brannforebygging, fallforebygging og trafiksikkerhet.

Arbeidet for at skoler og barnehager i Halden skal bli godkjent som helsefremmende virksomheter er en strategisk satsing på bakgrunn av frafall i videregående skoler. Resultater faglig har også sammenheng med riktig kosthold, nok søvn, psykisk helse og fysisk aktivitet. Dette har vært en stor satsing for folkehelsearbeidet også i 2019 og er et ledd i arbeidet med utjevning av sosiale ulikheter i helse. Gimle, Berg og Tistedal skole er sammen med Halden videregående skole godkjente helsefremmende skoler pr. 2019. Av barnehagene var det 11 som ble med i prosjektet, og 6 er godkjent som helsefremmende. 2 har søknad om godkjenning inne til behandling. 3 er fortsatt i prosess.

Halden kommune fikk innvilget penger til Låby nærmiljøprosjekt i 2018. Prosjektet hadde oppstart høsten 2019.

Befolkningstall

	2016	2017	2018	2019
Folketall ved inngangen av året	30 544	30 790	31 037	31 177
Født	300	306	243	197
Døde	273	267	278	232
Fødselsoverskudd	27	39	-35	-35
Innvandring	275	223	209	145
Utvandring	139	152	154	71
Innflytting, innenlands	1 208	1 222	1 257	993
Utflytting, innenlands	1 128	1 082	1 141	881
Nettoinnflytting, inkl. inn og utvandring	216	211	171	186
Folkevekst	246	247	140	151
Folketallet ved utgangen av året	30 790	31 037	31 177	31 328

Digitalisering og innovasjon

Digitalisering-, innovasjon-, og smart by-arbeid

Halden kommune jobber etter en modell hvor hver kommunalavdeling har innovasjons- og digitaliseringsgrupper, ID-grupper, som har som formål å drive det innovative arbeidet i kommunen fremover. ID-gruppene møtes jevnlig for idemyldring på områder som kan forenkle, forbedre eller endre tjenesteleveranser. Gruppene består av prosjektledere, linjeledere, representanter fra fagforeningene i tillegg til personer som brenner for innovasjon og nyskaping i drift. Vi har også en overordnet programgruppe som sikrer at informasjon angående innovasjon og digitaliseringsarbeid flyter på tvers av kommunalområdene.

Gjennom denne modellen har kommunen lyktes med å få etablert innovative løsninger som har skapt stor interesse. Vi lanserte i januar 2019 en mobilitetsløsning hvor kommunen delte på bruk av elsykler og elbiler med innbyggere. Denne løsningen har fått svært stor oppmerksomhet. Vi ble som eneste kommune nominert som en av tre kandidater til å vinne DIFIs digitaliseringspris og vi kom dessuten som eneste kommune i Norge med i rapporten Cities100. Dette er en [oversikt over de 100 «dristigste prosjektene»](#) i verden når det kommer til å bygge bærekraftige og grønnere byer. Rapporten er utarbeidet av Cities40 som ledes av ordførerne i Paris og New York.

Vi har fått stor annerkjennelse for vår smart by satsing og kommunen har blant annet presentert noen av våre innovative løsninger for Statens Vegvesen og Miljøverndepartementet i tillegg til at vi har holdt presentasjoner på mange andre store konferanser i Norge. Kommunen har også mottatt invitasjoner til ulike konferanser i utlandet for å presentere oss, eksempelvis fra USA, Chile, Marocco, Polen og Danmark.

I 2019 ble Halden kommune invitert til å bli med i nettverket Smartbyene. Dette nettverket består av 14 byer i Norge som har kommet langt innenfor smart by satsing. Hensikten er å ha et nasjonalt nettverk for kommuner som ønsker å bli smartere sammen. I Nettverket Smartbyene møtes norske byer for å lære av hverandre, kopiere gode løsninger og unngå å gjøre de samme feilene.

I 2019 ble Halden kommune også med som deltager i Telenors IoT-pilotprosjekt for smarte byer. Bakgrunnen for prosjektet er at Telenor har Smarte byer og IoT som et satsningsområde og at de ønsket å invitere enkelte byer til å pilotere deres fremtidige dashbordløsning for sikker lagring og visualisering av data hentet inn fra ulike sensorer i sanntid. Telenor har inngått avtale med 10 byer av ulik størrelse som de anser har kommet langt i sin satsing på «smart by».

I en erkjennelse av at ingen enkeltkommune kan håndtere utfordringene og behovene knyttet til digitaliseringsarbeidet alene vedtok rådmannsutvalget i de tidligere Østoldkommunene å etablere samarbeidet Digi Viken Øst. Hensikten er å etablere et samordnet regionalt samarbeid på digitaliseringsområdet mellom kommunene og Østfold fylkeskommune. Det skal skapes gjensidig nytte for de involverte kommunene ved å styrke kompetanse og gjennomføringskraft. En forpliktende samarbeidsavtale ble underskrevet desember 2019 og dette samarbeidet vil i stor grad påvirke kommunens digitaliseringsarbeid i årene fremover ved at de fleste digitaliseringsprosjekter som skal gjennomføres skal utføres i fellesskap gjennom Digi Viken Øst og ikke i den enkelte kommune.

Miljø

Klima og energi

Høsten 2019 ble det arrangert folkemøte om kommunens klimaplan som har vært ute på høring. Rundt 50 deltakere hørte på foredragene av Mette Nygaard Havre om det å ta vare på mat, Hanne Møller fra Østfoldforskning om klimavennlig mat og Kåre Edvardsen om Haldensere og kildesortering. Etter foredragene var det politikerpanel som ble utfordret på klimaspørsmål av Guro Nereng - koordinator for Klima Østfold.

Våren 2019 vant Halden kommune Klima Østfold-prisen 2019 for kommunens klimavennlige transport; elbiler, elsykler og renovasjonsbiler på biogass som utløste bygging av biogassfyllestasjon.

Halden kommune søkte om klimasatsmidler til tre prosjekter: Verdens beste kommune på digital matsvinnreduksjon, ny svømmehall og bedre kommunikasjon – økt utsortering av matavfall. Kommunen fikk tilskudd på totalt 1 595 000 kr.

Kommune har fortsatt satsningen på massivtre og kunne våren 2019 ta i bruk Bergheim bo- og aktivitetssenter, et bygg med et samlet areal på 10.650 m².

Friluftsliv

Året 2019 var værmessig et normalår, bortsett fra høsten som ble våtere enn normalt. Sommeren bød på fint badevær og millioner av larver som dalte ned fra furutrærne, og med regnet i september fikk kom soppen frem i store mengder. Klimatisk sett kan 2019 oppsummeres vinter med lite snø, fint sommervær og en våt høst.

Det gjøres hvert år en stor dugnadsjobb med vedlikehold og merking av turstier i Halden-skogene. I kommuneskogen på Ulveholtet har naturvernforbundet hatt første slått på den nyrestaurerte slåtteenga like ved hytta. Det har vært hyppig bruk av de fire hyttene i området, som alle er åpne for allmenheten. To av hyttene er låst, men nøkkel kan lånes ved henvendelse til Plan og miljø i Storgt. 7.

Brygga Skriverøybukta fikk en «ansiktsløftning» i 2019. Idd og Enningdalen historielag har gjort en stor innsats og stått både for planlegging og praktisk gjennomføring. Området er mye benyttet både sommer og vinter, og fremstår nå som et godt tilrettelagt anlegg for kommunens innbyggere.

Det statlig sikrede friområdet på i Fagervika har nå fått ny kai m/flytebrygge i tilknytning til utsettingsrampen i Sponvika. Flytebrygga gjør det enklere for allmenheten å sjøsette båter og vil bli et fint samlingssted for de som bor eller besøker Sponvika. Arbeidet er ledet av den lokale velforeningen, og er delfinansiert med midler fra Østfold fylkeskommune og Halden kommune.

På Rokke har Halden ornitologiske forening bygget ny gangvei ut til fugletårnet ved Rokkevannet. Foreningen har gjort en kjempeinnsats og både fylkesordfører Ole Håbet og tidligere fylkesbiolog Alte Haga kastet glans over foreningens åpningsseremoni november 2020.

Halden kommune startet arbeidet med oppgradering av turveien i Schulzedalen sommeren 2019. Arbeidet ble mer omfattende enn opprinnelig planlagt, og måtte stoppes i påvente av innsending og behandling av byggesøknad. Opprustingen er ledd i det å legge til rette for de gående i Halden sentrum.

Sommeren 2019 ble strandpromenaden langs sydsiden fornyet og forlenget. Prosjektet ble mer omfattende enn først tenkt, men har blitt et flott tilbud til byen innbyggere.

Mellom regnbygene i høst var det noen solskinnsdager. Ørsjøen, 30. november 2019.

Ytre miljø

Kommunen gjorde sommeren 2019 en innsats mot villfyllinger i tilknytning til boligområdene i sentrum. Tømming av hageavfall er et vedvarende problem, og i tillegg til å være skjemmende er dumpingplassene en kilde til smitte av plantesykdommer og et yndet leveområde for brunsneglene. Skilt er satt opp flere steder på kommunens eiendommer.

Kommune har følger også opp forsøpling i utmark og strandsonen. Noe søppel kommer sjøveien og noe blir dumpet fra biler. Dette er herreløst søppel det er vanskelig å få grunneierne til å rydde opp. I noen tilfeller tar kommunen jobben med å rydde opp, i andre saker må grunneier stå for oppryddinga.

I 2019 ble det sanert totalt 117 nedgravde oljetanker. Totalt antall registrerte tanker i Halden kommune er da 675.

Halden kommune avsluttet kommunens luftmålinger sommeren 2018. Kommunen baserer nå sine varslinger på målinger gjort i Fredrikstad og Sarpsborg. NILU og Miljødirektoratet lanserte ny varslingstjeneste for lokal luftkvalitet i januar 2019. <https://luftkvalitet.miljostatus.no/>

Menneskelige ressurser

Arbeidsgiverstrategi

Overordnet arbeidsgiverstrategi ble vedtatt i kommunestyret 26.08.15. Arbeidsgiverstrategien baseres på følgende fire overordnede perspektiver:

- Halden kommunes oppdrag/ utfordringer
- Den åpne organisasjonen
- Helhetlig og utfordrende lederskap
- Kompetente og myndiggjorte medarbeidere

Visjon og verdier

Visjon

"Halden forberedt for omstilling - Haldensamfunnet har stått overfor utfordringer tidligere, og møtt store omstillinger både i samfunnsliv og næringsliv. Gjennom fremtidsrettede tiltak har lokalsamfunnet evnet å møte disse omstillingene, og endret seg i takt med tiden. Den tiden vi er inne i og de omstillingene som ligger foran oss, skal vi fortsatt møte sammen, til beste for fellesskapet." - *Kommuneplan for Halden - Samfunnsdelen 2018 - 2050*

Verdier

Verdigrunnlaget skal gjenspeile organisasjonskulturen og skal være en veileder i daglige valg, beslutninger og prioriteringer. Verdiene skal gjenspeiles i samhandlingen mellom ledere og ansatte, ansatte imellom, mellom ansatte og kommunens brukere og innbyggere og mellom administrasjon og politikere.

Kommunens verdigrunnlag bygger på fire grunnverdier.

TILLIT - ÅPENHET - RESPEKT - REDELIGHET

Kommunen forvalter store verdier på fellesskapets vegne og er derfor helt avhengige av tillit. **Tillit** bygges gjennom samhandling preget av åpenhet og respekt. Tillit må også opparbeides gjennom saksbehandling som ivaretar rettsikkerhet og likebehandling.

Åpenhet skal prege all kommunikasjon i kommunen. Åpenhet er en nødvendig forutsetning for å skape tillit og respekt mellom de ulike partene.

Respekt skal vises uavhengig av kjønn, etnisitet, funksjonsnivå, religion og sosial status. Alle skal oppleve at de blir verdsatt, sett og hørt. Respekt er en nødvendig forutsetning for tillit.

Redelighet må utvises i ord og handlinger. Redelighet er en nødvendig forutsetning for å kunne oppnå tillit og respekt.

Etikk

Etiske retningslinjer

Halden kommune har utarbeidet etiske retningslinjer som skal gi medarbeiderne nødvendig veiledning til å praktisere det felles verdigrunnlaget i organisasjonen. De nye retningslinjene består av en etikkplakat og en veileder.

Etikk og prioriteringer

Ansatte møter daglig utfordringer i forhold til etikk i sitt arbeid. Nasjonale saker har de siste årene vist at varsling kan være avgjørende for å få frem kritikkverdige forhold som innebærer risiko for korrupsjon. Halden kommune har siden 2012 hatt en ordning for ekstern varsling der ansatte kan varsle om kritikkverdige forhold til et eksternt varslingsmottak. Dette kan være forhold som er i strid med lov eller etiske normer eller forhold som korrupsjon eller andre kriminelle handlinger. Det er også etablert ekstern varsling for innbyggerne. I 2019 ble det i tillegg etablert et varslingsutvalg som trer inn i spesifikke typer varslingssaker. Behandling av varslingssaker i varslingsutvalget vil være en særordning da varslingssaker fortsatt i hovedsak skal behandles på lavest mulig nivå, dvs. av nærmeste leder. Varslingsutvalget består av ansatte i HR-avdelingen og ansatte ved kommuneadvokatens kontor. Ved behov kan ansatte fra andre fagområder tiltre utvalget. Kommunedirektøren er opptatt av å gi tilstrekkelig beskyttelse til de som står frem og varsler om avvik fra etiske normer og/ eller lovverket. Kommunens svært stramme økonomi, med betydelige bemannings-reduksjoner og kutt, medfører behov for prioriteringer. Innen helse og omsorg har det over tid vært jobbet med å styrke etisk kompetanse/etisk refleksjon. Dette skal på sikt implementeres i hele organisasjonen.

Helhetlig styring

Helhetlig styring

Styringssystemer sikrer at kommunen kan etterprøve utført arbeid og bidrar til å synliggjøre hvor det er behov for endringer. Halden kommune ønsker å være en effektiv og utviklingsorientert organisasjon og utarbeidet derfor i 2013 en strategi for innføring av helhetlig styring. Arbeidet ble videreført også i 2019. Helhetlig styring er viktig for å:

- Øke bevisstheten i forhold til hvilke resultater som skulle oppnås
- Skape et grunnlag for vurdering og utvikling av tjenestene
- Skape forutsigbarhet for brukere/ innbyggere
- Skape et godt grunnlag for beslutninger – både administrative og politiske
- Øke tilfredsheten blant ansatte

Kommunedirektøren har også i 2019 prioritert utvikling av årshjulet gjennom implementering av flere aktiviteter innenfor ulike områder.

Måleindikatorene for 2019 er fulgt opp gjennom tertialrapporteringen, og nye måleindikatorer er innarbeidet i budsjett 2020.

Kommunedirektøren har fortsatt et særskilt fokus på internkontroll, avvikshåndtering og risikovurdering. Digitale verktøy bidrar til å sikre struktur i arbeidet med internkontroll og risikovurdering og letter avvikshåndteringen.

Vedtaksoppfølging har hatt høy prioritet også i 2019.

Overordnet arbeidsgiverstrategi ble sluttført i juni 2015. Arbeidet med revisjon av etiske retningslinjer ble sluttført i mai 2016. De vedtatte etiske retningslinjene gjelder for ansatte og består av en etikkplakat og en veileder.

I vår helhetlige styringsmodell avklarer kommunedirektøren innholdet i rapporteringen til kommunestyret. Dette bidrar til å skape forutsigbarhet i kommunedirektørens rapportering og muliggjør en bedre styring ved at hver enkelt leder på de ulike tjenestestedene har oversikt over hva som skal inngå i tertialrapportering.

Lederutviklingsprogrammet har vært en god og viktig arena for å øke kompetansen blant kommunens ledere. I 2018 ble det startet et nytt toårig ledelsesutviklingsprogram som gjelder perioden høsten 2018 - våren 2020.

Kommunestyret vedtok etter kommunevalget i 2019 et revidert politisk delegeringsreglement som også delegerer fullmakter til kommunedirektøren.

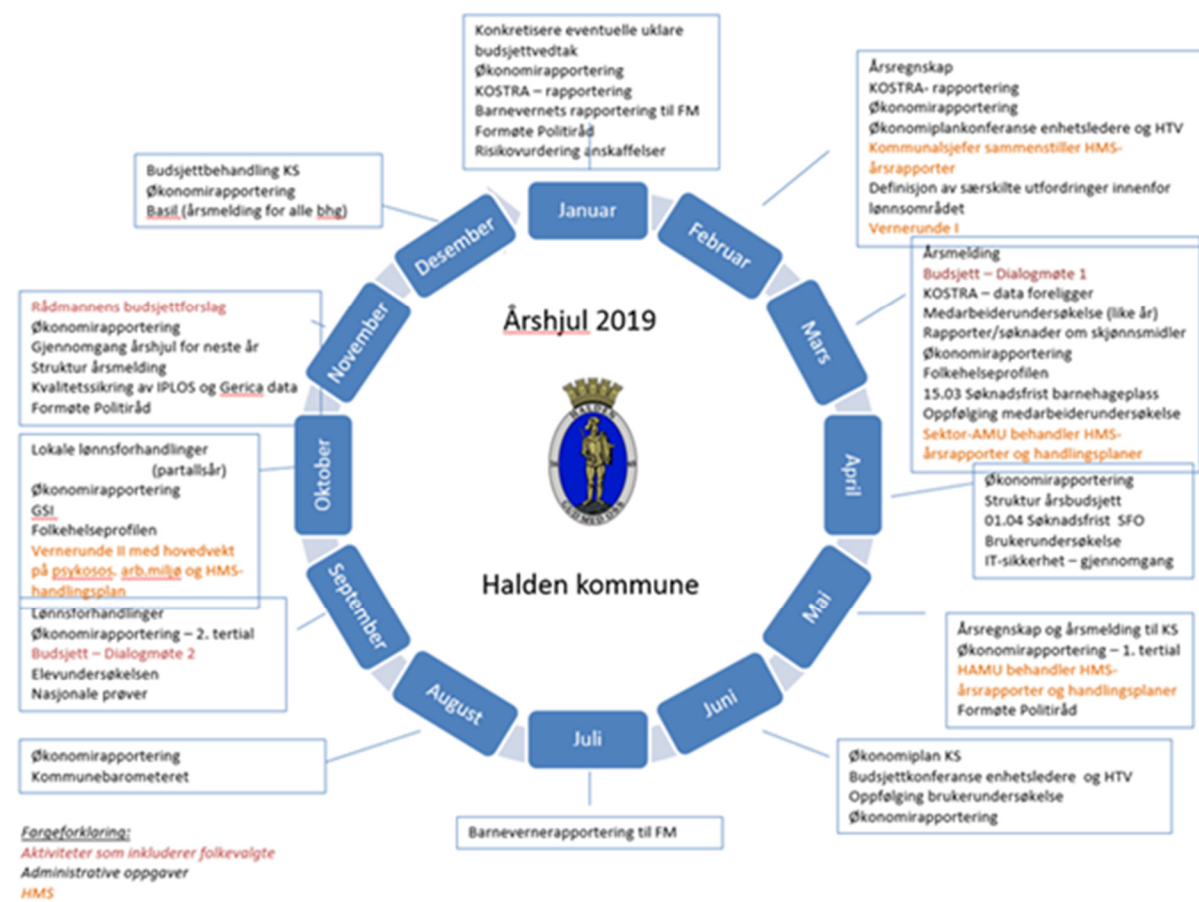
Internkontroll

Kommuneloven inneholder formelle krav til internkontroll. Det ligger derfor i kommunedirektørens oppgave å sørge for at regelverket overholdes og at kommunen har en betryggende kontroll innenfor de ulike områdene som økonomi- og personalforvaltning, anskaffelser, IKT- styring og informasjonssikkerhet, saksbehandling og myndighetsutøvelse samt tjenesteproduksjon.

Et godt internkontrollsystem skal oppleves som tilgjengelig og enkelt å bruke. Dette er viktig for å sikre kvaliteten i tjenestene. Internkontrollsystemet skal bidra til at hele organisasjonen har fokus på kontinuerlig kvalitetsforbedring gjennom dokumentasjon, systemer og avvikshåndtering. Internkontroll som arbeidsmetode medfører kontinuerlig kvalitetsforbedring og læring i alle ledd i organisasjonen.

Årshjul

Bildet under viser Halden kommunes overordnede årshjul for 2019. Årshjulet viser oppgaver som har stor betydning for kommunedirektørens overordnede arbeid. Årshjulet bidrar til en transparent organisasjon i forhold til kommunedirektør/folkevalgte i og med at de folkevalgte har kjennskap til når ulike aktiviteter gjennomføres.

Likestilling

Kommunens redegjørelse for likestilling

Halden kommune har også i 2019 vært bevisst på likestillingsaspektet ved rekruttering til stillinger. Kjønnssfordelingen er i likhet med andre kommuner skjev innenfor de ulike sektorene. Ønsket og målsettingen er å forbedre dette gjennom bevisst holdning ved rekruttering.

Kommunen har i enkelte tilfeller oppfordret underrepresenterte grupper om å søke ved annonsering av ledige stillinger.

Tilrettelegging av arbeidsplassen for medarbeidere med tilretteleggingsbehov har stort fokus i kommunen med målsetting om å holde flest mulig i arbeid.

Kjønnsbalanse

Kommunedirektørens ledergruppe hadde ved utgangen av 2019 en kvinneandel på 50 %. Går en til ledernivået under (enhetsledere) var fordelingen 77 % kvinner (73 % i 2018). I avdelingsledersjiktet er kvinneandelen 65%

Kommunen har ikke hatt behov for særskilte tiltak for å øke andelen kvinnelige søkere i helse og omsorg og undervisning og oppvekst. I teknisk er situasjonen fortsatt den motsatte selv om det er flere kvinnelige ansatte i teknisk nå enn tidligere.

Som for det offentlige generelt ser en at likestillingsspørsmålet er et resultat av kvinners og menns valg av tilknytning til arbeidslivet. En ser klare forskjeller i yrkesvalg (tabell 1 og 2).

Tabell 1

Pr. 01.12.19	Antall		Andel kvinner i %	Andel menn i %
	Kvinner	Menn		
Sektor				
I alt	1746	523	77	23
Sentraladm.	52	38	58	42
Underv. og oppvekst	588	156	79	21
Helse og sosial	1057	182	85	15
Kultur	15	13	54	46
Teknisk	29	127	19	81
Ymse	5	4	56	44
Uoppgitt	0	3	0	100

*Tabell 1 inneholder kun hovedstillinger. Ansatte som arbeider i flere stillinger er kun telt med der hvor de har hoveddelen av stillingen.

Likelønn

Likelønn ble vektlagt i lokale forhandlinger i 2019.

Det legges stor vekt på lik behandling av kvinner og menn ved lokale lønnsforhandlinger. Kommunen er kommet langt i dette arbeidet. Det gjenstår imidlertid fortsatt enkelte likelønnsutfordringer knyttet til forhandlingskapitlene 3.4.2 og 5.1 hvor det forhandles individuelt. Likelønn er også et tema i lønssamtaler.

Kjønnsfordelt lønnsstatistikk

Ser en på utviklingen av grunnlønn i Halden kommune, økte kvinner % - vis mer enn menn fra 2018 til 2019.

Utviklingen i grunnlønn i Halden kommune i perioden 2007-2019 (fast- og timelønnte hoved- og bistillinger):

Tabell 2

Utvikling av grunnlønn			
	Begge kjønn	Kvinner	Menn
2007	25.770	25.275	27.325
% vis økning	6	6,1	5
2008	26.573	26.026	28.314
% vis økning	3,5	3,6	3,8
2009	28.291	27.769	29.947
% vis økning	6,5	6,7	5,8
2010	29.282	28.756	31.003
% vis økning	3,5	3,5	3,7

2011	31.552	31.085	33.049
% vis økning	3.0	3.3	2.1
2012	33.005	32.552	34.476
%-vis økning	4.6	4.7	4.3
2013	33.668	33.266	35.018
%-vis økning	2.0	2.2	1.6
2014	35.207	34.890	36.270
%-vis økning	4.6	4.9	3.6
2015	36139	35835	37115
%-vis økning	2.6	2.7	2.2
2016	37.338	37.006	38.387
%-vis økning	3.3	3.3	3.4
2017	38.450	38.062	39.682
%-vis økning	3.0	2.9	3.4
2018	39.391	38.958	40.762
%-vis økning	2.4	2.4	2.7
2019	41.216	40.780	42.522
%-vis økning	4,6	4,7	4,3

Endring i månedsfortjeneste 2018-2019(fast- og timelønne hoved- og bistillinger):

Tabell 3

Kjønn	Måned- fortjeneste 2019	Endring i måneds- fortjeneste 2018-2019
Kvinner og menn	44.891	4,2 %
Kvinner	44.492	4,4 %
Menn	46.086	3,6 %

Tabellen nedenfor viser gjennomsnittlig fortjeneste pr. månedsverk og gjennomsnittlig grunnlønn pr. månedsverk for kvinner i prosent av menns lønn justert for ulike faktorer.

Tabell 4

	2017		2018		2019	
	Kvinner måneds- fortjeneste i % av menns	Kvinner grunnlønn i % av menns	Kvinner måneds- fortjeneste i % av menns	Kvinner grunnlønn i % av menns	Kvinner måneds- fortjeneste i % av menns	Kvinner grunnlønn i % av menns
Alder	96.4	96.2	95.9	95.8	96,5	95,9
Stillingsgruppe	98.3	99.3	98.3	99.2	98,6	99
Stillingskode	98.3	99.7	98.0	99.5	97,7	99,1
Utdanning	97.3	99.3	99.0	99.7	98,8	99,5
Ujustert	96.3	95.9	95.9	95.6	96,5	95,9

Heltidskultur

Arbeidstid

Det har vært nedsatt en partssammensatt arbeidsgruppe som over lengre tid har jobbet med heltid i Halden kommune. Arbeidet med heltid har vært utfordrende og det har vært vanskelig å finne gode tiltak innenfor eksisterende rammer som gir store utslag på heltid. Dette gjelder for såvidt ikke bare i Halden kommune, men er en nasjonal utfordring. Det er behov for å se på en ny form av dette arbeidet. Dette er et arbeid som vil fortsette i 2020.

Kjønnsdelt statistikk på heltids- og deltidsansatte

Tabell 5 og 6 viser hvordan den prosentvise andelen kvinner og menn har endret seg i ulike stillingsstørrelser i perioden 2017 - 2019. 43.8 % av ansatte er nå i 100 % stilling. Dette er en økning fra 2018 med 1.6 %-poeng.

Tabell 5

Stillingsprosent	Kjønn	2017		2018		2019	
		Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent
0-24.9 %	Kvinner og menn	226	10.0	225	9.7	213	9.2
	Kvinner	192	10.9	193	10,7	175	9,8
	Menn	34	6.9	32	6,3	38	7,1
25-49.9 %	Kvinner og menn	167	7.4	186	8,0	169	7,3
	Kvinner	130	7.4	140	7,8	127	7,1
	Menn	37	7.5	46	9,0	42	7,8
50-74.9 %	Kvinner og menn	454	20.1	475	20,5	459	19,8
	Kvinner	383	21.8	400	22,2	392	22,0
	Menn	71	14.3	75	14,6	67	12,4
75-99.9 %	Kvinner og menn	476	21.1	453	19,6	462	19,9
	Kvinner	428	24.3	407	22,5	406	22,8
	Menn	48	9.7	46	9,0	56	10,4
100 %	Kvinner og menn	931	41.3	978	42,2	1014	43,8
	Kvinner	625	35.6	665	36,8	678	38,1
	Menn	306	61.7	313	61,1	336	62,3

Tabellene 1 - 5 er hentet fra KS (PAI-registeret) pr.01.12.2019.

Heltid/deltid pr. 31.12.2019 for fast ansatte

Tabell 6

Stillingsprosent	Kjønn	2017		2018		2019	
		Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent
Heltid	Kvinner og menn	931	41.3	978	42,2	1014	43.8
	Kvinner	625	67.1	665	68,0	678	66,9
	Menn	306	32.9	313	32.0	336	33,1
Deltid	Kvinner og menn	1323	58.7	1339	57.2	1303	57.2
	Kvinner	1133	85.6	1140	85.1	1100	84,4
	Menn	190	14.4	199	14.9	203	15,6

HMS

HMS

Et godt og systematisk HMS-arbeid skal bidra til et arbeidsmiljø som er til alles beste. Det overordnede HMS-systemet skal bidra til at man har et verktøy for å forebygge og løse problemer som oppstår. Våre HMS-dokumenter er ikke statiske, men i stadig utvikling.

Fokus på nærvær, forebyggende arbeid og gode rutiner for oppfølging av de som blir syke har hatt sterkt fokus også i 2019. Kommunedirektøren har dette høyt på dagordenen, og IA-satsingen som ble startet i 2015 har fortsatt i 2019.

IA-styringsgruppe hvor både arbeidsgiver og arbeidstaker er representert bidrar til å holde fokus på IA-arbeidet og har bl.a. fulgt opp NED-satsingen som nå nedskaleres fra sentralt hold. Styringsgruppa har definert fokusområder og tiltak innenfor IA-arbeidet for 2019/2020. Gruppa har også søkt og fått midler fra pensjonskassen til prosjekter som Sterkere tilbake, Forflytningsveiledning og Aktive sammen som kan bidra til økt nærvær. IA-styringsgruppe har også vært med på å peke ut prioriterte arbeidssteder som skal få ekstra oppfølging av bedriftshelsetjenesten og NAV.

Flere arbeidssteder med høyt fravær over tid har fått oppfølging både på individ- og gruppenivå av NAV, kommunens HMS-rådgivere og bedriftshelsetjenesten, i tillegg til at det gis lederstøtte slik at leder bedre kan følge opp videre.

Målsettingen for 2019 var et nærvær på 92%, altså et sykefravær på 8%. Det er laget differensierte mål i de ulike kommunalavdelingene. Vi har imidlertid store variasjoner mellom de ulike kommunalavdelingene og gjennom året. Korttidsfraværet er en utfordring på enkelte arbeidssteder, men i hovedsak er det langtidsfraværet som er vår utfordring.

I 2019 var nærværet for hele året på 91,5%. Det betyr at målet om 92% nærvær er mulig å nå, og dette arbeidet fortsetter for fullt i 2020.

Tiltak og aktiviteter som er iverksatt for å ivareta HMS-arbeidet i Halden kommune:

Det jobbes stadig med å utvikle og implementere kommunens internkontrollsystem, Risk Manager. Særlig har det vært fokus på avviksmeldinger og å utvikle en god kultur for å melde fra om avvik, se nærmere på gjentatte avvik, se på årsakene til at avvik ikke lukkes, bruke avvikene til kvalitetsforbedringer, og at alle som melder får tilbakemelding.

Elektronisk stoffkartotek er tilgjengelig for alle ansatte.

Sykefraværsoppfølging

I løpet av 2017 kom det digitale løsninger i NAV for sykemelding og oppfølgingsplan.

Kommunen har tatt dette i bruk og selv om det fortsatt er noen papirløsninger, blir mer og mer av dette digitalt, noe som letter arbeidet. Det blir lettere å ha kontakt mellom de ulike aktørene - sykemeldt, leder, sykemelder og NAV. Systemet har fortsatt forbedringspotensiale og er under stadig utvikling.

Det er fokus på tidlig oppfølging og tilrettelegging, og flere er gradert sykemeldt. Tilrettelegging for sykemeldte oppleves som krevende for lederne fordi kommunen er i en vanskelig situasjon med overtallighet, nedbemanning og trange økonomiske rammer, men på tross av dette utvises det stor kreativitet og innsats for å inkludere.

Dialogmøter og oppfølgingsmøter gjennomføres, og det er mulighet for å få bistand fra NAV arbeidslivssenter, bedriftshelsetjenesten og HMS-rådgivere i kommunen. En saksbehandler i NAV følger opp alle ansatte i kommunen, og det letter kontakten med NAV og sikrer bedre oppfølging. Tilsvarende følger en saksbehandler i NAV opp ansatte i kommunen som er på arbeidsavklaringspenger (AAP).

Personalavdelingen avholder møter med alle som har vært ute av arbeidet i to år for å avklare om de kan komme tilbake til arbeid eller ikke. Personal og organisasjon har dette som en måleindikator og rapporterer på dette hvert tertial.

I 2019 fortsatte arbeidet med å avklare saker hvor ansatte har vært ute av jobb i mer enn to år. Flere har et perifert forhold til kommunen etter at de har gått over på ulike trygdeordninger. Mange av disse har blitt tilskrevet og innkalt til møter, og dette avklaringsarbeidet vil fortsette i 2020.

Kurs og opplæring

Personalavdelingen har gjennomført IA-samling for ledere og hovedtillitsvalgte med tema Oppfølging av sykemeldte, der oppfølging iht. vedtatte rutiner, individuelle oppfølgingsplaner og nødvendige samtaler stod sentralt. NAV Arbeidslivssenter og det lokale NAV-kontoret stod for opplæringen.

Det har vært gjennomført grunnkurs HMS for nye ledere og verneombud. Det har også vært arrangert to verneombudsamlinger.

People@work

I 2019 startet kommunedirektøren et samarbeid mellom Halden kommune og People@Work, som igjen samarbeider med Maze feedback. De gjennomfører samlinger og workshops for ledere med fokus på Beste Praksis og leverer en app med bl.a. digitale treningsløsninger. Det er også gjennomført klimaundersøkelse på arbeidsplassen og egenevaluering for lederne.

HMS-pris

I november ble HMS-prisen delt ut for 9. gang. Denne gangen gikk prisen til Halden brann- og feiervesen, som også fikk tildelt denne prisen i 2015. Hos denne enheten er HMS en naturlig del av enhetens arbeidsdag og i fokus til enhver tid, og de har vilje og evne til å tilrettelegge for ansatte som av ulike årsaker ikke kan gjennomføre sine ordinære oppgaver.

Tiltak og aktiviteter for å øke nærværet i Halden kommune

Bedriftshelsetjeneste

I 2019 har vi hatt et godt samarbeid med Stamina Helse. De gir bistand innenfor? sykefraværsarbeid, krisehåndtering, arbeidshelse, psykososialt arbeidsmiljø, risikovurdering, inneklima, rus/avhengighet og undervisning/kurs. Vi er fornøyd med kvaliteten på tjenestene de gir.

Egen årsrapport behandles av HAMU hvert år. BHT deltar på HAMU-møter og i sektor-AMU hvis ønskelig.

Alle ansatte har gjennom bedriftshelsetjenesten hatt tilbud om gratis behandling av fysioterapeut og samtaletimer hos psykologspesialist. Tilbudet har vært godt mottatt og mye benyttet.

Prosjektet Sterkere tilbake ble gjennomført av Stamina med to grupper à 8 ansatte i

løpet av 2019. I år valgte vi å forlenge kursperioden for i enda større grad ha mulighet til å bidra til varige livsstilsendringer. Dette er et tilbud til ansatte som står i fare for å falle utenfor arbeidslivet enten pga. helsemessige problemer eller alder. Både de som har gjentatte sykemeldinger, langtidsfravær, eller er i fare for å bli sykemeldte kan søke.

Deltakerne fikk en omfattende oppfølging både individuelt og i gruppe, og gjennom kurset lærte de om forbedring av søvnvansker, fysisk helse, stressmestring, kosthold og hverdagsbalanse.

Forflytningsveiledning ble gjennomført i helsesektoren våren 2019, og Aktive sammen ble gjennomført i barnehagene høsten 2019. Dette er forebyggende tiltak der deltakerne lærer gode bevegelser for kroppen og tips om arbeidsteknikk. Kursene ble gjennomført av bedriftshelsetjenesten ute på den enkelte arbeidsplass med hele/deler av personalgruppa både i helsesektoren og barnehager. I barnehagene deltok også barna i øvelsene.

Eksperartilskudd

Dette ble innført som et av tiltakene i den nye IA-avtalen, men gir ikke samme økonomiske uttelling og mulighet for kommunen som tilretteleggingstilskuddet gjorde. Ekspertilskuddet har en individuell innretning, og det har vist seg å være et meget trangt nåløy for å kunne søke om dette. Den nye IA-avtalen gjør at det ikke lenger er mulig å søke om tilretteleggingstilskudd via NAV. Dette har ført til store endringer, da det tidligere ble søkt tilskudd både for å tilrettelegge for enkeltindivider og grupper, Aktiv på Dagtid-kort som ansatte kan benytte for å forhindre sykemelding og BHT-tilskudd som skal dekke utgifter til bedriftshelsetjeneste.

Når det gjelder prosjektet Aktiv på dagtid, er deltakerkortenes virkningstid forlenget til tross for bortfall av tilretteleggingstilskudd. Opplegget videreføres foreløpig gjennom ekstra tilskudd fra deltakerkommunene og gir videre tilgang til aktivitetene i prosjektet i en begrenset periode framover.

Sykefraværsutvikling Halden kommune 2013– 2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Halden kommune totalt	8,2 %	9,1 %	9,1 %	8,9 %	8,5 %	8,8 %	8,5 %
Sentral felles	8,3 %	9,5 %	6,3 %	6,6 %	7,0 %	5,7 %	5,1 %
NAV	7,9 %	8,2 %	10,7 %	8,1 %	6,6 %	6,4 %	6,1 %
Undervisning, oppvekst og kultur	7,8 %	8,2 %	8,1 %	8,1 %	7,5 %	7,3 %	8,3 %
Teknisk	5,5 %	5,2 %	4,6 %	5,6 %	5,5 %	5,2 %	4,1 %
Helse & omsorg	10,2 %	10,5 %	11,1 %	10,9 %	10,3 %	11,4 %	10,3 %

Medarbeidere

Antall og årsverk

Antall fast ansatte og årsverk var pr. 31.12.19:

Tabell 1

	Antall 2016	Årsverk 2016	Antall 2017	Årsverk 2017	Antall 2018	Årsverk 2018	Antall 2019	Årsverk 2019
Kvinner	1799	1315	1777	1335,7	1762	1326,7	1813	1379,7
Menn	479	401	494	413,5	497	418,3	539	452,5
Totalt	2278	1716	2271	1749,2	2259	1745	2352	1832,2

Antall årsverk og ansatte i tabellen omfatter ansatte som har vært lønnet på fastlønn pr. 31.12 det enkelte år.

Utdanningsnivå

Tabellen nedenfor viser utdanningsnivået i Halden kommune pr. 31.12.19: Tabell 2

Utdanningsgruppe	Menn 2016	Kvinner 2016	Menn 2017	Kvinner 2017	Menn 2018	Kvinner 2018	Menn 2019	Kvinner 2019
2017								
Ufaglært	61	298	75	288	73	274	91	287
Faglært	148	675	152	651	153	629	155	636
Høyskole	61	315	55	310	58	325	64	340
Høyskole +	13	71	14	83	15	87	16	90
Lærere (inkl. adj., adj.+, lektorer)	96	310	95	280	96	279	100	290

Ledere og ansatte med personlig avlønning inngår ikke i oversikten.

Ledere: Tilsammen 99 ledere fordelt på kommunedirektørens ledergruppe, enhetsledergruppen og avdelingsledergruppen (66 kvinner og 33 menn). I tillegg kommer assisterende rektorer, undervisningsinspektører, arbeidsledere og teamledere.

Ansatte med personlig avlønning: 134 ansatte (76 kvinner og 58 menn).

Andelen ufaglærte i kommunen i 2019 er 16,07 % mot 15,36 % i 2018. Andelen ufaglærte kvinner er 12,2 % (12.13 % i 2018) i hovedsak pleiemedarbeidere i helse og omsorg. Andelen ufaglærte menn er 3,9 % (3.23 % i 2018).

Det arbeides kontinuerlig med å øke andelen faglærte ved tilsetninger og gjennom tilrettelegging for å ta fagbrev ved siden av arbeidet.

Alderssammensetning

Alderssammensetningen for fast ansatte i Halden kommune var som følger pr. 31.12.19:

Tabell 3

Aldersgruppe	Antall personer 2015	Antall personer 2016	Antall personer 2017	Antall personer 2018	Antall personer 2019
18-20	22	14	8	4	26
21-25	126	139	140	127	155
26-30	180	172	202	202	230
31-35	185	206	204	225	245
36-40	284	273	243	238	252
41-45	299	300	301	314	321
46-50	355	336	339	312	327
51-55	283	296	317	331	326
56-60	281	267	248	255	254
61-65	203	222	219	193	170
66-67	21	35	35	40	29
Over 67	15	18	15	18	17

Andelen ansatte 61-67 år er noe lavere i 2019 enn i 2018. Antall ansatte over 67 år ligger på samme nivå som i 2018.

Pensjonsalder

IA-avtalen skal skape et arbeidsliv med plass til alle gjennom å forebygge sykefravær og frafall og på denne måten bidra til å øke sysselsettingen. Frafallet fra arbeidslivet skal reduseres. Med frafall menes personer i yrkesaktiv alder som ikke kommer tilbake til arbeid etter fravær. Det er vanligvis langtidssykmeldte som går over på arbeidsavklaringspenger og etter hvert til uføretrygd, eller personer som går over til tidligpensjonering.

Gjennom å jobbe godt og systematisk med å forebygge og redusere sykefravær og frafall, skal virksomhetene være med på å skape gode inkluderingsarenaer i arbeidslivet. Målet med IA-avtalen er å legge til rette for at så mange som mulig kan arbeide så mye som mulig, så lenge som mulig

Et godt samarbeid mellom partene er det viktigste verktøyet i inkluderingsarbeidet. IA-avtalens viktigste bidrag i denne helheten er felles innsats fra partene på arbeidsplassen for å forebygge sykefravær og frafall og fremme inkludering. Myndighetene skal gjennom sine virkemidler støtte opp under dette arbeidet.

Læringer

Halden kommune har i 2018 hatt læringer i følgende fag:

- Helsefagarbeider
- Barne- og ungdomsarbeider
- Institusjonskøkk
- Byggdrifter (vaktmester)
- Kontor og administrasjon
- IKT – servicefag
- Anleggsgartner
- Lette kjøretøy
- Feier
- Vei og anlegg

Kommunen hadde høsten 2019 tilsammen 52 læringer, og høsten 2020 har vi mål om å komme opp i 62 læringer. Dette er imidlertid avhengig av antall søkere og hvilke fag det søkes lærlingeplass i og hvilke avdelinger i kommunen som ønsker læringer dette året. Alle lærlingene som var oppe til fagprøven i løpet av 2019 bestod. Et fåtall sluttet før fagprøve.

Utdanningsdirektoratet gjennomfører hvert andre år en lærlingundersøkelse. Halden kommune kommer meget godt ut når det gjelder lærlingenes trivsel og opplæring.

Det rekrutteres læringer i all hovedsak med bostedsadresse i kommunen. Halden kommune har skrevet under på en intensjonsavtale med Østfold fylkeskommune om å øke antall læringer fram mot 2020 fra 30 til 62 (fra 1 pr 1000 til 2 pr tusen innbygger).

Rekruttering

P.t er det sykepleiere, vernepleiere og leger som representerer den største utfordringen når det gjelder rekruttering av fagpersonell til kommunen, og sykepleiere utpeker seg spesielt. Det er også vanskelig å rekruttere lærere med godkjent lærerutdanning og førskolelærere i løpet av skoleåret. I tillegg er det få søkere til lederstillinger i helse og mestring og undervisning og oppvekst.

Sentrale kapitler

Totaloversikt økonomi

Beløp i 1000

	Avvik i kr	Oppr. bud.	Rev. bud.	Regnskap	Avvik i %	Regnskap i fjor
Frie disponible inntekter	40 742	-1 767 005	-1 767 005	-1 807 747	2,3 %	-1 762 658
Finansinntekter/-utgifter	25 514	133 980	133 980	108 466	19,0 %	92 560
Avsetninger og bruk av avsetninger	-20	36 300	36 300	36 320	-0,1 %	57 915
Overført til investering	-2	0	0	2	0,0 %	5
Til disposisjon	66 234	-1 596 725	-1 596 725	-1 662 959	4,1 %	-1 612 178
Fellesområder	-26	0	0	26	-640544,8 %	92
Sentraladministrasjon	-2 806	112 991	112 985	115 792	-2,5 %	102 474
Kultur & Idrett	-1 644	46 686	46 686	48 330	-3,5 %	45 546
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	-24 237	658 011	658 011	682 248	-3,7 %	646 588
Kommunalavdeling Helse og omsorg	-906	644 627	644 860	645 765	-0,1 %	618 553
Kommunalavdeling Teknisk	1 788	88 678	88 684	86 896	2,0 %	82 332
NAV	-13 945	60 164	60 164	74 109	-23,2 %	56 866
Fellesfunksjoner	-24 201	-14 376	-14 613	9 588	-165,6 %	54 200
VAR og Havn	-165	0	0	165	0,0 %	0
Sum disponering	-66 234	1 596 725	1 596 725	1 662 959	-4,1 %	1 612 178
Merforbruk -/mindreforbruk +	0	0	0	0	0,0 %	0

Det foreløpige driftsregnskapet for 2019 er avlagt med ett mindreforbruk på om lag 18,9 mkr. Dette er postert og denne tabellen viser derfor 0,- i resultat.

KOSTRA hovedtall

	Halden 2017	Halden 2018	Halden Østfold 2019	Kostragruppe 13	
Prioritet					
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)	4,5 %	1,0 %	4,7 %	8,5 %	11,2 %
Økonomi					
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	-1,4 %	6,2 %	6,2 %	13,1 %	19,9 %

	Halden 2017	Halden 2018	Halden Østfold 2019	Kostragruppe 13
Brutto driftsinntekter i kroner per innbygger *)	81 830	81 030	80 762 82 299	82 725
Eiendomsskatt totalt Beløp per innbygger (kr) *)	3 465	3 423	2 526 3 098	1 768
Frie inntekter i kroner per innbygger *) **)	54 797	54 633	54 922 54 455	56 239
Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	6,2 %	3,7 %	1,8 % 0,3 %	1,5 %
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger *) **)	54 027	56 151	56 328 59 109	59 797
Rammetilskudd Beløp per innbygger (kr) *)	30 390	29 574	30 453 27 983	24 297
Skatt på inntekt og formue Beløp per innbygger (kr)	23 161	24 336	24 476 26 586	30 918

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Oppr. bud.	Rev. bud. 2019	Regnskap	Avvik i kr	Regnskap i fjor
Finansinntekter/-utgifter					
Renteinntekter og utbytte	-6 000	-6 000	-19 239	13 239	-7 844
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	55 500	55 500	42 896	12 604	28 777
Avdrag på lån	84 480	84 480	84 809	-329	71 627
Sum Finansinntekter/-utgifter	133 980	133 980	108 466	25 514	92 560

Finansanalyse og renter på innlån

Kommunens langsiktige lånegjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser og lån til videreformidling) ved utgangen av 2019 var på 2 983 mill. kr. mot 2 786 mill. kr ved utgangen av 2018.

Gjennomsnittlig sikringsgrad er 41,8 % og porteføljen har en gjennomsnittsrente på 2,30 % og en gjennomsnittlig rentebindingstid på 3,1 år.

Sum renteutgifter og låneomkostninger viser 68,5 mill. kr i driftsregnskapet for 2019, dette er 9,3 mill. kr lavere enn budsjettet for 2019 og 17 mill. kr høyere enn regnskapet for 2018.

Nøkkeltall	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	Krav i finansreglementet
Lånevolum	2324	2786	2983	
Gj.snitt rente	2,30 %	2,00 %	2,30 %	
Gj.snitt rentebindingstid	3,0 år	2,9 år	3,1 år	2-5 år
Andel fastrente	40,80 %	36 %	41,80 %	< 25% > 75%

Halden kommune kan i henhold til finansreglementet binde maksimalt 75 % av innlånsvolumet til fast rente. Tilsvarende kan maksimalt 75 % være til flytende rente.

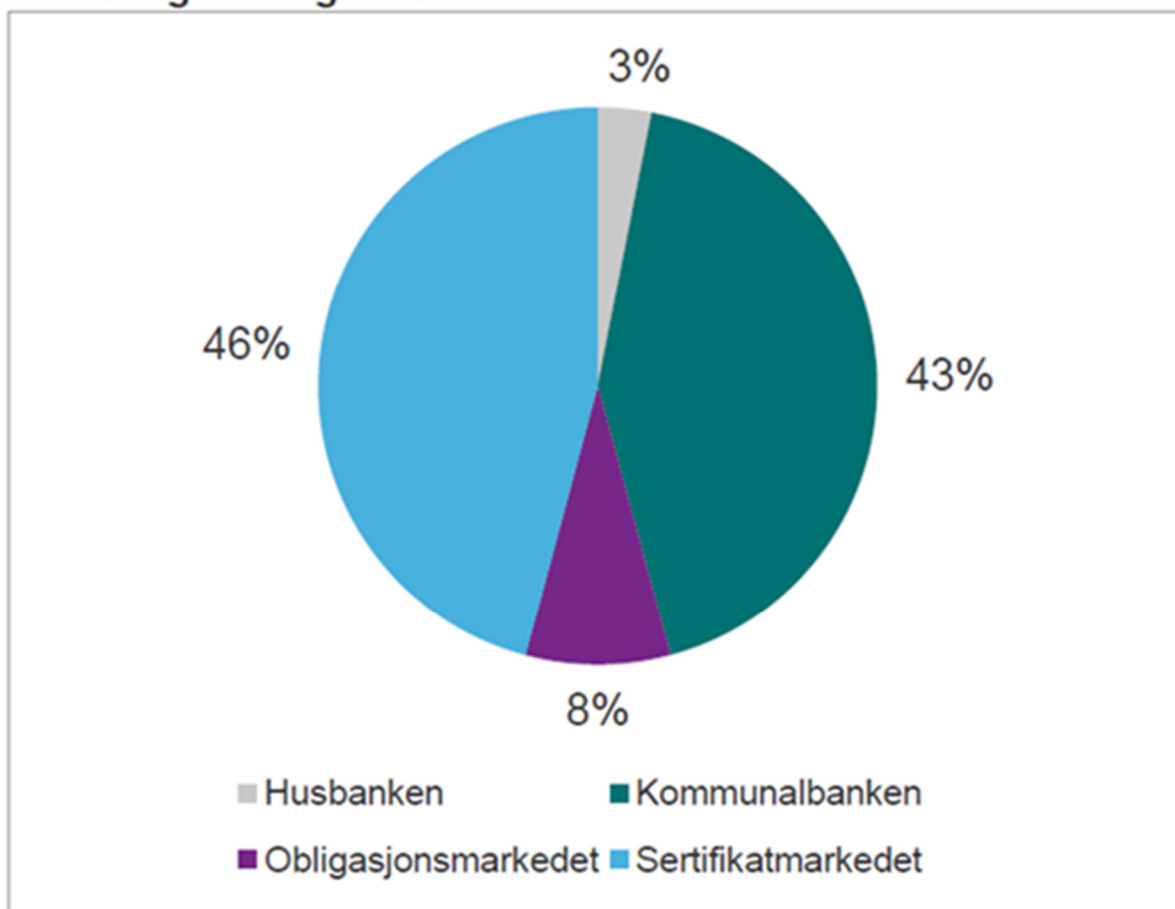
Pr. 31.12.2019 er 41,8 % av låneporteføljen sikret til fast rente, dette er innenfor vedtatte finansreglement.

Gjennomsnittlig rentebindingstid skal være mellom 2 og 5 år, med 3,1 år i rentebindingstid er dette også innenfor reglementet.

Maksimal rentebindingstid i den lengste rentebindingen som foreligger pr. utgangen av 2019, utløper i 2029.

Forfallene på rentebindingene har en relativt god spredning, noe som bidrar til å redusere renterisikoen. I løpet av 2019 er det tatt opp et 10 års fastrentelån på kr 200 mill. kr. I tillegg er det tatt opp lån til videreformidling på 60,0 mill. kr.

Fordeling av långivere

Diagrammet over viser hvor mye gjeld kommunen har til ulike utstedere, lån til videreformidling er via Husbankens ordning og er ikke inkludert over. Majoriteten av kommunens gjeldsportefølje består av lån i Kommunalbanken (43,0 %) og sertifikater (46,0 %). En god spredning av finansiering på flere motparter/ investorer er med på å redusere refinansieringsrisikoen og kredittpåslaget.

Avdrag

I henhold til vedtatt budsjett skal regnskapsmessig belastning av avdrag baseres på bestemmelsene om minimumsnivå på avdrag i forhold til eiendeler og restgjeld, såkalt minimumsavdrag. Beregning av

minimumsavdraget viser at avdraget utgjorde 84,8 mill. kr. for 2019 mot et budsjett på 84,5 mill. kr. Avdraget i 2018 utgjorde 71,7 mill. kr. og er dermed økt med 13,1 mill. kr. fra 2018 til 2019.

Utbytte og renteinntekter

Det ble i 2019 utbetalt 0,43 mill. kr. i kundeutbytte fra Gjensidige til Halden kommune og 9,3 mill. kroner fra Østfold energi.

Renteinntektene utgjorde i 2019 10,9 mill. kr. mot 6,0 mill. kr i budsjett. Av inntektene på 10,9 mill. kr. utgjorde renter av bankinnskudd 5 mill. kr., renter på utlån 4,6 mill. kr. og øvrige renteinntekter 1,3 mill. kr. Renteinntektene i 2018 utgjorde totalt 6,4 mill. kr.

Risikoeksponering

Kommunens finansforvaltning er regulert av kommuneloven og finansforskriften. I henhold til forskriften skal kommunestyret minst en gang hver kommunestyreperiode vedta et eget reglement for finansforvaltningen. Halden kommunes finansreglement ble sist vedtatt i april 2017. Sentralt i finansforvaltningen er vurderingen av risiko. Halden kommune skal i henhold til gjeldende finansreglement legge vekt på en lav finansiell risiko for å sikre en stor grad av forutsigbarhet. Halden kommune har i 2019 hatt en moderat risikoeksponering. Som beskrevet innledningsvis i kapittelet er 41,8 % av langsiktig lånegjeld (eks. pensjonsforpliktelser og startlån) sikret til en fast rentesats. Dette skaper en viss forutsigbarhet og reduserer risikoeksponeringen i forhold til rentekostnadene. Det er likevel viktig å være oppmerksom på at moderat andel bundet til fast rente, vil en liten svingning i flytende rente oppleves å utgjøre betydelige beløp.

Halden kommune har eierinteresser i til sammen 19 ulike selskaper. Selskapsformen er blant annet pensjon- og livsselskap, aksjeselskap og borettslag. Eierinteressene er til sammen bokført med en verdi i 2019 på 80,1 mill. kr., hvorav de seks største utgjør 79,5 mill. kr. Enhver eierinteresse kan samtidig utgjøre en risiko. De seks største selskapene har en solid egenkapital som gjør at risikoen ved eierandelene samlet sett ikke utgjør noen vesentlig risiko.

Halden kommune har gjeldende garantiforpliktelser ved utgangen av 2019 på 18,4 mill. kr. som teoretisk sett kan utgjøre en risiko. Halden kommune er p.t ikke kjent med at det er forhold som tilsier at det vil bli utløst noen krav i den nærmeste tiden i forhold til garantiforpliktelsene.

Likviditet

Halden kommune har i løpet av 2019 kun benyttet trekkrettighet i noen få kortere perioder, og har hatt en avtale med kommunens bankforbindelse om å kunne benytte inntil 300 mill. kr i trekkrettighet. Likviditeten har gradvis blitt bedret som følge av blant annet kostnadsreduksjoner. Beholdningen av ubrukte lånemidler blitt økt med 23 mill. kr. i 2019. Av dette utgjør om lag 12 mill. kr. økning i ubrukte lånemidler knyttet til husbanken, mens den øvrige økningen relaterer seg til planlagte investeringer, hvor fremdriften ble lavere enn antatt ved tidspunkt for låneopptak.

Utvikling i netto driftsresultat

Beløp i 1000

	Oppr. bud.	Rev. bud.	Regnskap	Oppr. bud. i fjor	Regnskap i fjor
Bruk av avsetninger					
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0	- 59 651	0	-73 826
Bruk av disposisjonsfond	-3 100	-3 100	-3 100	-156 900	-178 959

	Oppr. bud.	Rev. bud.	Regnskap	Oppr. bud. i fjor	Regnskap i fjor
Bruk av bundne driftsfond	-14 752	-18 370	-27 612	-25 950	-45 476
Sum bruk av avsetninger	-17 852	-21 470	-90 363	-182 850	-298 262
Avsetninger					
Overført til investering	0	0	611	0	285
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	214 800	214 859
Avsatt til disposisjonsfond	39 400	39 400	99 051	0	95 826
Avsatt til bundne driftsfond	0	0	18 231	2 913	17 734
Sum avsetninger	39 400	39 400	117 893	217 713	328 704
Netto driftsresultat	-21 548	-17 930	-46 466	-34 863	-90 094
Sum driftsinntekter	-2 360 290	-2 417 231	-2 530 374	-2 392 770	-2 450 033
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter	0,9 %	0,7 %	1,8 %	1,5 %	3,7 %

Årsregnskap

Økonomisk oversikt driftregnskap

Tabellen under viser regnskap og budsjett for kommunens drift. Det foreløpige driftsregnskapet for 2019 er avlagt med ett mindreforbruk på om lag 18,9 mkr.

Driftsregnskap	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Regnskap 2019	Avvik 2019
Brukerbetalinger	55 670 759	56 218 874	56 385 920	65 754 414,00	63 421 796,84	2 332 617
Andre salgs- og leieinntekter	229 909 294	230 821 233	248 582 620	245 250 456,00	267 742 114,35	-22 491 658
Overføringer med krav til motytelse	271 402 289	276 950 517	270 620 005	256 573 347,00	287 378 558,65	-30 805 212
Rammetilskudd	846 004 339	888 206 687	895 177 122	928 225 000,00	955 410 216,00	-27 185 216
Andre statlige overføringer	93 267 874	118 163 848	116 695 070	85 883 740,00	108 995 995,04	-23 112 255
Andre overføringer	3 423 736	35 500	226 653	990 000,00	241 500,00	748 500
Skatt på inntekt og formue	694 774 191	718 818 724	758 714 290	757 324 000,00	767 877 347,37	-10 553 347
Eiendomsskatt	78 110 648	101 276 447	103 590 336	77 230 000,00	79 260 466,12	-2 030 466
Andre direkte og indirekte skatter	40 770	40 770	40 770	-	46 113,00	-46 113
Sum driftsinntekter	2 272 603 900	2 390 532 599	2 450 032 786	2 417 230 957	2 530 374 107	-113 143 150
Lønnsutgifter	1 044 937 745	1 088 901 883	1 127 540 785	1 137 133 110,00	1 181 012 369,54	-43 879 260
Sosiale utgifter	281 418 791	301 849 222	312 011 052	325 825 133,00	320 665 696,62	5 159 436
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	312 616 255	320 232 289	351 448 536	327 779 332,00	370 613 078,13	-42 833 746
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	336 374 666	345 438 361	381 056 051	374 937 569,00	387 286 824,08	-12 349 255
Overføringer	158 894 093	150 803 081	158 478 528	153 180 120,24	174 051 813,24	-20 871 693
Avskrivninger	76 201 245	82 453 213	94 139 927	113 849 000,00	115 642 002,03	-1 793 002
Fordeelte utgifter	-71 217 559	-71 764 053	-83 213 156	-75 482 342,00	-82 601 294,77	7 118 953
Sum driftsutgifter	2 139 225 236	2 217 913 997	2 341 461 722	2 357 221 922	2 466 670 489	-109 448 567

Brutto driftsresultat	133 378 664	172 618 602	108 571 063	60 009 034	63 703 618	-3 694 584
Renteinntekter og utbytte	6 726 893	12 437 683	10 885 404	6 000 000,00	20 640 052,04	-14 640 052
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	96 329	108 639	108 347	100 000,00	325 390,43	-225 390
Sum eksterne finansinntekter	6 823 222	12 546 322	10 993 751	6 100 000,00	20 965 442,47	-14 865 442
Finansutgifter						-
Renteutgifter og låneomkostninger	57 675 836	57 253 720	51 586 670	77 829 000,00	68 543 114,62	9 285 885
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	57 000 000	62 378 918	71 692 387	84 550 000,00	84 841 190,00	-291 190
Utlån	219 351	483 044	332 148	300 000,00	460 932,26	-160 932
Sum eksterne finansutgifter	114 895 186	120 115 682	123 611 205	162 679 000,00	153 845 236,88	8 833 763
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-108 071 964	-107 569 361	-112 617 455	-156 579 000	-132 879 794	-23 699 206
Motpost avskrivninger	76 201 245	82 453 213	94 139 927	114 500 000,00	115 642 002,03	-1 142 002
Netto driftsresultat	101 507 945	147 502 454	90 093 536	17 930 035	46 465 826	-28 535 791
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	16 177 624	53 499 128	73 826 426	-	59 650 953,20	-59 650 953
Bruk av disposisjonsfond	-	-	178 958 972	3 100 000,00	3 100 000,00	-
Bruk av bundne fond	36 311 433	54 832 739	45 476 338	18 369 965,24	27 612 159,05	-9 242 194
Sum bruk av avsetninger	52 489 057	108 331 867	298 261 735	21 469 965,24	90 363 112,25	-68 893 147
Overført til investeringsregnskapet	1 700 000	780 324	284 780	-	610 582,20	-610 582
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	20 000 000	35 000 000	214 858 972	-	-	-
Avsatt til disposisjonsfond	19 907 624	77 999 128	95 826 426	39 400 000,00	99 050 953,20	-59 650 953
Avsatt til bundne fond	58 890 250	68 228 443	17 734 141	-	18 231 156,10	-18 231 156
Netto fondsføringer	100 497 874	182 007 895	328 704 318	39 400 000	117 892 692	-78 492 692
Regnskapsmessig mindreforbruk	53 499 128	73 826 426	59 650 953	-	18 936 247	-18 936 247

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat viser resultatet av driften før finanspostene. Brutto driftsresultat + motpost avskrivninger skal være like stort eller større enn finanspostene. Hvis ikke har ikke kommunen midler til å dekke sine finansforpliktelser. Brutto driftsresultat i 2019 ble 63,7 mkr.

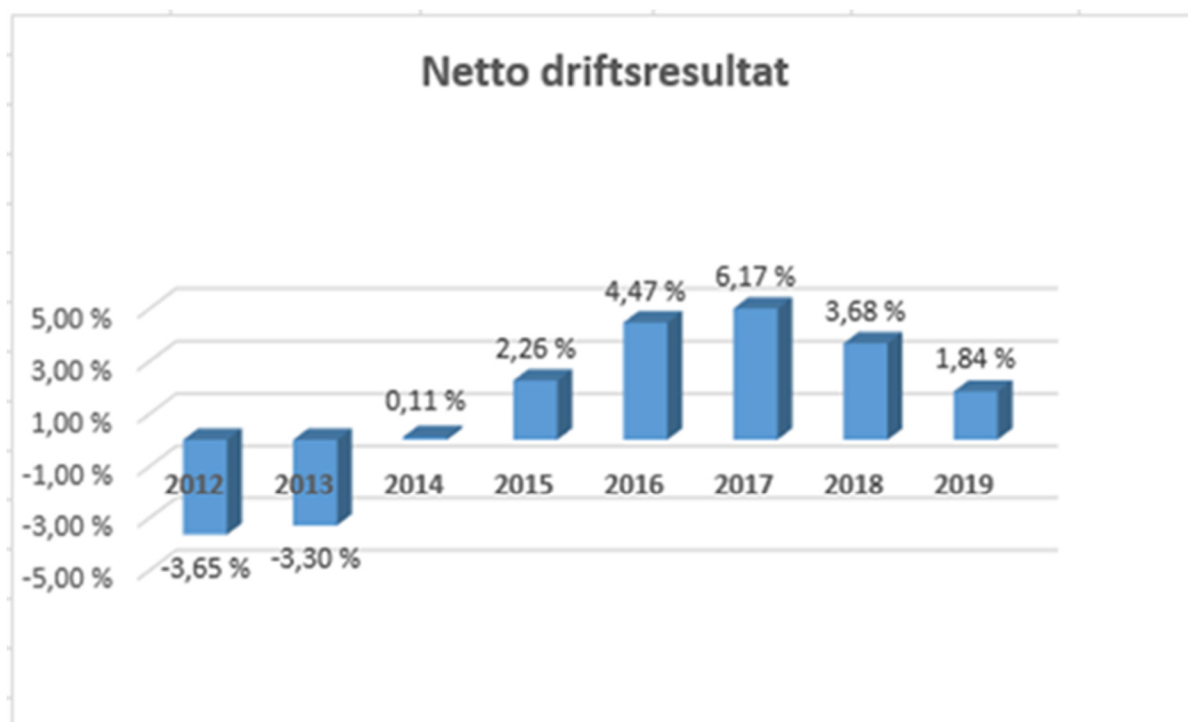
Brutto driftsresultat + motpost avskrivninger utgjør til sammen 179,3 mkr. Finanspostene utgjør 132,9 mkr i 2019.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser hvor mye av driftsresultatet som kan disponeres til avsetninger, og eller til inndekning av tidligere års underskudd.

I tillegg kan et positivt netto driftsresultat være med på å finansiere investeringer. Derfor har man fra statlige myndigheter anbefalt at netto driftsresultat bør utgjøre 1,75 % årlig for å sikre en forsvarlig formuesforvaltning. I dette ligger det altså at kommunene bør finansiere deler av sine investeringer med oppsparte driftsmidler, eller sette de av på fond til senere bruk.

Kommunens brutto- og netto driftsresultater viser en klar forbedring fra 2012 og frem til og med 2017. Etter dette viser utviklingen at netto driftsresultat går nedover igjen.

1,75 % i netto driftsresultat for Halden kommune ville for 2019 utgjøre 43,0 mkr. I forhold til dette målet om finansiell balanse er Halden kommune dermed såvidt innenfor i 2019, da netto driftsresultat utgjør 1,84 % av driftsinntektene.

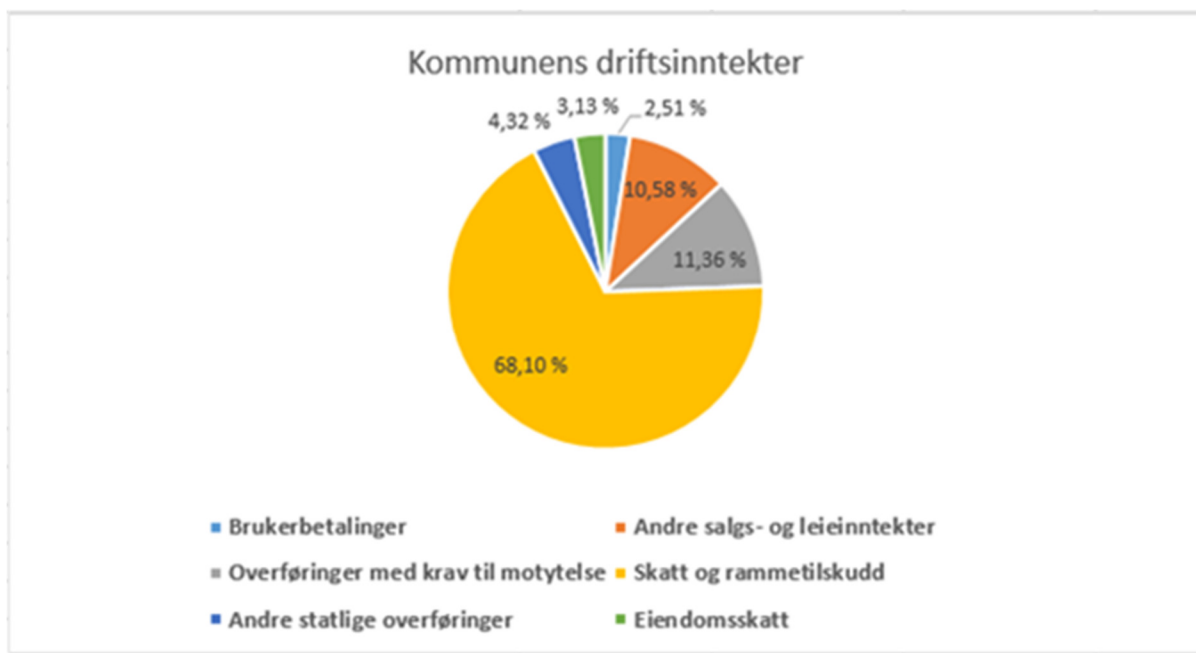
Regnskapsmessig resultat

Driftsregnskapet for 2019 er foreløpig gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk på om lag 18,9 mkr. Mindreforbruket utgjør 0,75 % av totale driftsinntekter. Netto er det brukt -9,4 mkr av bundne fond, det er overført 0,6 mkr fra drift til investering.

Kommunens driftsinntekter

Skatt og rammetilskudd er kommunens største inntektskilde. Hele 68,1 % av kommunens virksomhet finansieres av skatt- og rammetilskudd. Dette er en økning sammenlignet med 2018 hvor den statlige finansieringen utgjorde 67,5 % av inntektene.

Årsaken er at posten overføringer med krav til motytelse har økt i tillegg til at skatt og rammetilskudd også har økt noe fra 2018.

Andre statlige overføringer, som i all hovedsak vil være andre typer statstilskudd (herunder også tilskudd til ressurskrevende brukere) utgjør om lag 4,32 %, mens overføringer med krav til motytelse (Refusjonsordninger inkl. syke- og fødselsrefusjoner) utgjør også om lag 11,36 % av driftsinntektene i 2019.

Under posten andre salgs- og leieinntekter vil man typisk finne kommunale avgifter, plan- og byggesaksgebyrer, samt husleieinntekter. Posten utgjør om lag 10,58 % av kommunens inntekter, mens brukerbetalinger og eiendomsskatt kun utgjør hhv. 2,51 % og 3,13 %.

Det er særlig posten overføringer med krav til motytelse som har økt de siste årene, og årsaken er hovedsakelig refusjon/tilskudd knyttet til ressurskrevende brukere. Man ser derimot en reduksjon fra fjoråret på eiendomsskatt da kommunen krever inn 24 mkr mindre i 2019 enn i 2018. Årsaken til dette er 2-delt; Kommunestyret vedtok å sette ned promillesatsen for bolig og fritidseiendommer fra 5,75 o/oo til 3,75 o/oo i 2019, samt 1/7 effekt av lovendringen knyttet til bortfall av muligheten for å skrive ut eiendomsskatt på verker og bruk.

Samlet sett utgjør egenandeler, gebyrer og avgifter som kommunens innbyggere og næringsvirksomhet betaler om lag 13,09 % av kommunens totale inntekter.

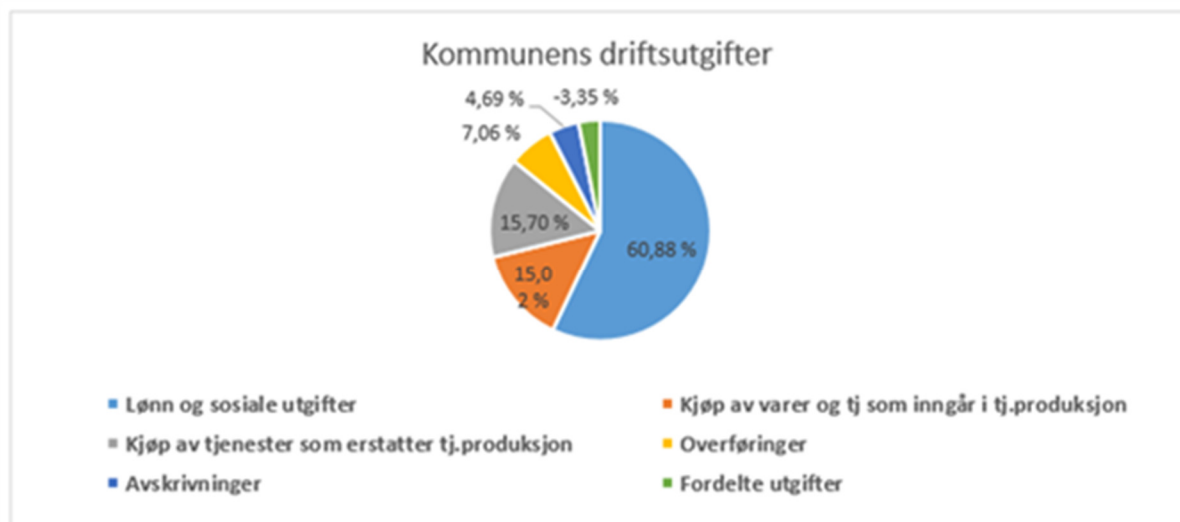
Kommunens driftsutgifter

Lønn og sosiale utgifter (pensjon og arbeidsgiveravgift) utgjør den største posten av kommunens totale utgifter. I 2019 utgjør lønn og sosiale utgifter 60,88 % av kommunens totale driftsutgifter.

I 2018 utgjorde tilsvarende post 61,48 %, noe som gir et omtrentlig samme forhold.

I 2018 var totale lønnskostnader 1,439 mkr, mens det i 2019 var 1,501 mkr. En økning på 62 mkr.

I dette ligger en utvikling i lønnskostnad som gjenspeiles i økning i antall årsverk.

Halden kommune brukte i 2019 om lag 15,02 % av totale utgifter til driftsmessige innsatsfaktorer. Det er omtrent som i 2018. Videre gikk om lag 15,70 % til kjøp av tjenester fra andre (tjenester som andre kommuner, fylkeskommunen og andre tjenesteleverandører utfører for kommunen). Omlag 7,06 % til overføringer til andre (tilskudd til private barnehager, sosialstønad ect). Avskrivningene, som gir ett bilde av kapitalslitet på kommunens anleggsmidler, utgjorde om lag 4,69 % i 2019.

Finansområdet

Netto finanskostnader har økt med 20 mkr fra 2018 til 2019. I dette ligger en økning i renteutgifter og låneomkostninger på om lag 17 mkr, en økning i avdrag på lån med 13 mkr samt en økning i renteinntekter og utbytte på omlag 10 mkr.

Balanse

Balanse

Kommunens balanse gir uttrykk for forestående forpliktelser. I tillegg fremkommer utviklingen av kommunens finansielle situasjon og forventet utvikling i årene fremover.

Det ligger svært mye nyttig styringsinformasjon i balansen, og utviklingen de siste årene gjenspeiler utviklingen i drifts- og investeringsregnskapene.

Oversikt - balanse	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Endring
EIENDELER					
Anleggsmidler	4 883 407 530,66	5 265 585 555,24	6 062 411 980,77	6 664 644 120,18	602 232 139,41
Faste eiendommer og anlegg	2 110 003 525,77	2 358 328 776,43	2 841 366 956,99	3 089 480 559,33	248 113 602,34
Utstyr, maskiner og transportmidler	93 124 534,40	129 853 023,37	168 775 892,70	224 856 728,63	56 080 835,93
Utlån	297 254 559,49	313 961 999,44	322 121 660,08	347 304 983,82	25 183 323,74
Konserninterne langsiktige fordringer	19 720,00	19 720,00	19 720,00	19 720,00	-
Aksjer og andeler	75 887 045,00	77 307 653,00	77 514 926,00	80 133 279,40	2 618 353,40
Pensjonsmidler	2 307 118 146,00	2 386 114 383,00	2 652 612 825,00	2 922 848 849,00	270 236 024,00
Omløpsmidler	444 830 706,83	735 583 696,74	964 373 856,37	1 047 515 605,96	83 141 749,59
Kortsiktige fordringer	81 836 363,11	81 860 134,36	100 144 220,55	109 717 339,64	9 573 119,09
Konserninterne kortsiktige fordringer	28 691 133,06	28 572 800,16	34 231 311,13	33 890 117,66	-341 193,47
Premieavvik	447 651 535,22	452 791 842,91	524 737 854,64	612 671 915,50	87 934 060,86
Aksjer og andeler	-	-	-	-	-
Sertifikater	-	-	-	-	-
Obligasjoner	-	-	-	-	-
Derivater	-	-	-	-	-
Kasse, postgiro, bankinnskudd	-113 348 324,56	172 358 919,31	305 260 470,05	291 236 233,16	-14 024 236,89
SUM EIENDELER	5 328 238 237,49	6 001 169 251,98	7 026 785 837,14	7 712 159 726,14	685 373 889,00
Egenkapital	180 741 078,04	326 214 023,96	640 990 152,84	1 066 589 498,97	425 599 346,13
Disposisjonsfond	28 200 459,46	106 199 587,18	23 067 041,12	119 017 994,32	95 950 953,20
Bundne driftsfond	73 125 558,76	86 521 263,09	58 779 065,75	49 398 062,80	-9 381 002,95
Ubundne investeringsfond	61 515 891,58	69 858 126,80	77 786 261,46	76 699 240,14	-1 087 021,32
Bundne investeringsfond	52 895 263,31	35 962 909,86	48 556 210,64	53 953 042,60	5 396 831,96
Regnskapsmessig mindreforbruk	53 499 127,72	73 826 425,72	59 650 953,20	18 936 246,87	-40 714 706,33
Regnskapsmessig merforbruk	-249 858 971,78	-214 858 971,78	-	-	-
Udisponert i inv.regnskap	77 264,68	77 264,68	77 264,68	77 264,68	-
Udekket i inv.regnskap	-10 063 712,17	-	-	-2 120 466,00	-2 120 466,00
Kapitalkonto	185 686 658,96	182 963 880,89	387 409 818,47	764 964 576,04	377 554 757,57
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (d	20 223 411,13	20 223 411,13	20 223 411,13	20 223 411,13	-
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (lr	-34 559 873,61	-34 559 873,61	-34 559 873,61	-34 559 873,61	-
Langsiktig gjeld	4 715 668 087,26	5 150 892 125,21	5 817 458 690,96	6 065 160 203,96	247 701 513,00
Pensjonsforpliktelser	2 529 254 094,02	2 637 492 965,02	2 746 783 522,02	2 837 585 670,02	90 802 148,00
Ihendehaverobligasjonslån	-	-	-	-	-
Sertifikatlån	-	-	-	-	-
Andre lån	2 186 413 993,24	2 513 399 160,19	3 070 675 168,94	3 227 574 533,94	156 899 365,00
Konsernintern langsiktig gjeld	-	-	-	-	-
Kortsiktig gjeld	431 829 071,89	524 063 102,51	568 336 993,04	580 410 022,91	12 073 029,87
Kassekredittlån	-	-	-	-	-
Annen kortsiktig gjeld	132 956 051,02	128 650 146,93	121 930 838,83	134 853 535,81	12 922 696,98
Derivater	-	-	-	-	-
Konsernintern kortsiktig gjeld	135 201 722,88	187 489 058,82	190 724 799,93	143 638 969,45	-47 085 830,48
Premieavvik	163 671 297,99	207 923 896,76	255 681 354,28	301 917 517,65	46 236 163,37
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	5 328 238 237,19	6 001 169 251,68	7 026 785 836,84	7 712 159 725,84	685 373 889,00
MEMORIAKONTI					
Memoriakonto	48 610 055,18	92 990 474,82	167 228 004,89	184 912 500,96	17 684 496,07
Herv:	-	-	-	-	-
Ubrukte lånemidler	19 542 144,58	69 865 379,88	144 051 457,68	167 075 588,84	23 024 131,16
Ubrukte konserninterne lånemidler	-	-	-	-	-
Andre memoriakonti	29 067 910,60	23 125 094,94	23 176 547,21	17 836 912,12	-5 339 635,09
Motkonto for memoriakontiene	-48 610 055,18	-92 990 474,82	-167 228 004,89	-184 912 500,96	-17 684 496,07

Anleggsmidler

Alle anleggsmidler anses som eiendeler. Anleggsmidler er i prinsippet noe et selskap kan «selge» eller på annen måte avhende, og anses rent regnskapsmessig som en «sikkerhet» dersom det skulle bli dårlige tider. Likevel, vil det ikke i praksis alltid være slik at anleggsmidler enten kan selges eller kreves inn på annen måte.

Anleggsmidler består av faste eiendommer og anlegg (inkl. tomter, gater/veier ect.), maskiner, inventar, utstyr og annet teknisk materiale.

I tillegg finner vi her utlånte midler (som enten er skaffet til veie som følge av låneopptak (startlån) eller oppspart egenkapital), kommunens anskaffelse av aksjer og eierandeler, samt

Pensjonsmidlene som pensjonskassene forvalter på vegne av kommunen.

Totalt har anleggsmidlene økt med 602,32 mill. kr. fra 2018 til 2019. Av denne økningen står økningen av pensjonsmidlene for 270 mill. kr. og anleggsmidlene for 304 mill.kr. Posten for aksjer og andeler har økt med om lag 2,6 mkr. Utlån har økt med ca. 25 mill. kr.

Pensjonsmidlene bør ikke sees isolert da de henger sammen med pensjonsforpliktelsen som bokføres som langsiktig gjeld. Pensjonsforpliktelsene har økt med 90,8 mill. kr. fra 2018 – 2019. Sett i sammenheng med pensjonsmidlene er nå midlene større enn forpliktelsen da vi har en "overdekning" på 179,4 mill. kr.

Endringer i anleggsmidler fra 2018 - 2019

Netto aktiverte anleggsmidler	602 232 139,41
Utlån	25 183 323,74
Aksjer og andeler	2 618 353,40
Økning i pensjonsmidler	270 236 024,00

Omløpsmidler

Omløpsmidler er bankinnskudd, kortsiktige fordringer og premieavvik. Regnskapsført verdi på kommunens omløpsmidler var 1 047,5 mill. kr. ved utgangen av 2019. Det er en økning på om lag 83,14 mill. kr. fra 2018.

Bokført verdi av kortsiktige fordringer har økt med 9 mill. kr, mens bankinnskuddet er redusert med om lag 14 mill. kr.

I den sammenhengen kan det også nevnes at ubrukte lånemidler har økt med om lag 23 mill. kr, samt at det i 2019 er tatt opp langsiktig gjeld på 200 mill.kr. I tillegg mottok Halden kommune om lag 87,9 mill. kr. i positivt premieavvik i 2019 (betalt premie til pensjonskassene utover det som er bokført som kostnad), mot 71,9 mill. kr. i 2018.

Endringer i omløpsmidler fra 2018 - 2019

Kortsiktige fordringer	9 231 925,62
Premieavvik	87 934 060,86
Kasse, postgiro, bankinnskudd	-14 024 236,89

Arbeidskapital og likviditet

Endring i arbeidskapitalen (i balansen) gir uttrykk for de endringer som er gjort i omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Premieavviket er midler som er innbetalt til pensjonsselskapene, og som skal utgiftsføres i de påfølgende års regnskaper. Premieavvik oppstått før 2011 kostnadsføres med 1/15 del hvert år, premieavvik oppstått mellom 2011 og 2013 med 1/10 del hvert år, og premieavvik oppstått i 2014 med 1/7 del hvert år i de påfølgende 7 årene.

Amortiseringskostnaden (kostnadsføring av tidligere års positive premieavvik) er fortsatt i opptrappingsfasen og vil medføre stadig økte kostnader i de kommende års driftsregnskaper. I tillegg til å være en utsatt «kostnadsbombe» i balansen, er ordningen med premieavvik også en stor tilleggsbelastning på likviditeten.

Videre føres positive premieavvik som kortsiktig fordring, men siden kapitalen er bundet opp (kan ikke kreves tilbake for å frigjøre betalingsmidler) kan ikke premieavvik anses som likvide midler.

Arbeidskapitalen skal gi et bilde av kommunens betalingsevne på sikt, men bør da korrigeres for premieavvik for å gi et bilde av den reelle betalingsevnen.

Arbeidskapital	2019
Omløpsmidler	1 047 515 606
Kortsiktig gjeld	-580 410 023
Opprinnelig arbeidskapital	467 105 583
Netto premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift	-310 754 398
Ubrukte lånemidler inkl. startlån	- 167 075 589
Reell arbeidskapital	-10 724 404

Netto premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift har lagt beslag på 310 mill. kr. Totalt sett betyr dette at Halden kommune vil ha likviditetsmessige utfordringer i minst like mange år som det tar å dekke inn det akkumulerte underskuddet.

Egenkapital

Egenkapitalen viser fondsbeholdninger, over/underskudd (akkumulert), prinsippendringer og hvor mye av eiendelene som er finansiert med egne midler.

	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019
Regnskapsmessig mindreforbruk	53 499 128	73 826 425	59 650 953	18 936 247
Regnskapsmessig merforbruk	-249 858 972	-214 858 972	-	-
Udisponert i inv.regnskap	77 265	77 265	77 265	-
Udekket i inv.regnskap	-10 063 712	-	-	-2 120 466

Tabellen over viser at egenkapitalen tilføres med til sammen 18,9 mill. kr. i netto akkumulert overskudd.

Statlig bestemte endringer av regnskapsprinsipper belaster egenkapitalen med 14 mill. kr.

	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019
Endring i regnskapsprinsipper som påvirker AK Drift	20 223 411	20 223 411	20 223 411	20 223 411
Endring i regnskapsprinsipper som påvirker AK Invest	-34 559 874	-34 559 874	-34 559 874	-34 559 874

Sum fondsbeholdning utgjør 299 mill. kr. ved utgangen av 2019.

	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019
Disposisjonsfond	28 200 459	106 199 587	23 067 041	119 017 994
Bundne driftsfond	73 125 559	86 521 263	58 779 066	49 398 063
Ubundne investeringsfond	61 515 892	69 858 127	77 786 261	76 699 240
Bundne investeringsfond	52 895 263	35 962 910	48 556 211	53 953 043
	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019
Kapitalkonto	185 686 659	182 963 881	387 409 818	764 964 576

Totalt har Halden kommune en positiv egenkapital på 1 067 mill. kr. ved utgangen av 2019. Dette er en forbedring fra 2018 på 426 mill. kr. Dette skyldes blant annet nedbetaling av tidligere års merforbruk på 214 mill. kr og årets mindreforbruk som var på 19 mill. kr. Det er også avsatt 39,4 mill. kr på disp.fond i tillegg til mindreforbruket fra 2018 på 59,6 mill. kr som også ble avsatt på fond.

Det skal samtidig opplyses om at regnskapsført egenkapital ikke nødvendigvis gir ett riktig uttrykk for den reelle egenkapitalen i kommunen. Dette fordi det kan ligge skjulte reserver i verdien av så vel aksjer og andeler, som bygninger og andre eiendommer (tomter blant annet).

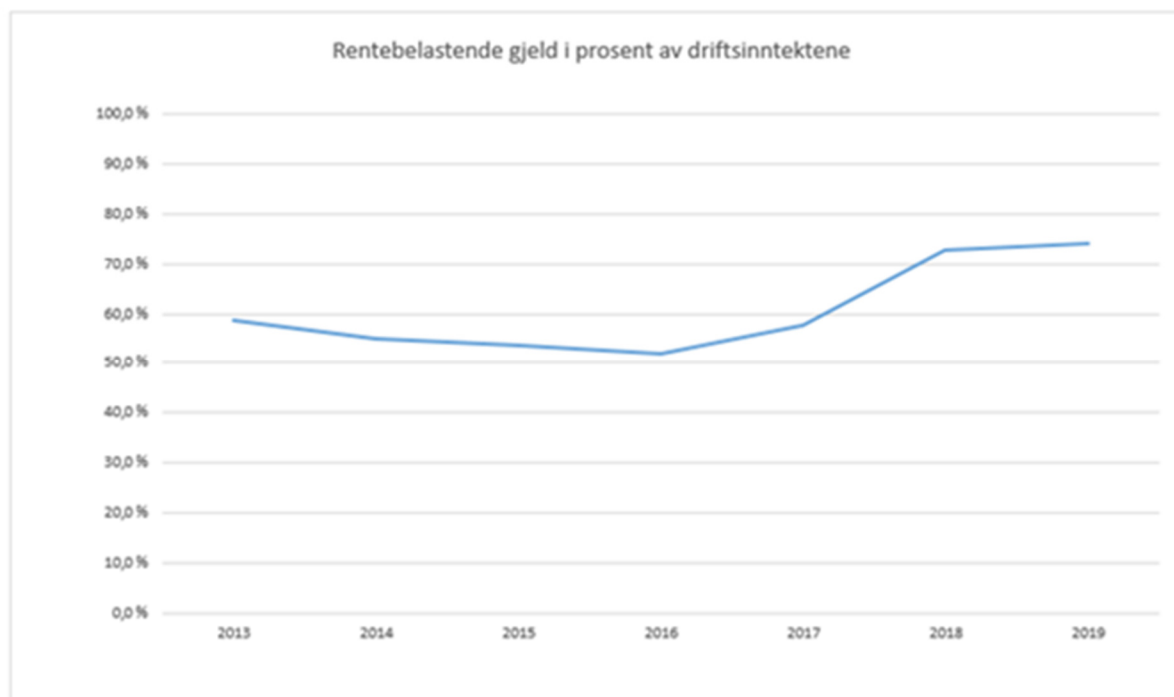
Langsiktig gjeld

Langsiktig gjeld består av pensjons-forpliktelser og langsiktige lån tatt opp som finansiering av investeringer og videreformidlingslån(utlån).

Fra 2018 til 2019 har kommunens langsiktige gjeld økt med 247,7 mill. kr.

Underliggende har pensjonsforpliktelsen økt med 90,8 mill. kr., mens langsiktige lån er økt med 156,9 mill. kr.

Dersom vi trekker ut gjelden tilknyttet selvkost og formidlingslån, får vi andel rentebelastende gjeldsgrad. Fra 2018 til 2019 har kommunens rentebelastende gjeld økt med 96,5 mill. kr.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sum driftsinntekter	1 975 218 191	2 086 981 284	2 147 089 420	2 272 603 900	2 390 532 599	2 450 032 786	2 530 374 107
Andre lån fratrukket selvkost og formidl.lån	1 157 810 594,00	1 146 203 443,49	1 153 120 679,24	1 183 509 346,24	1 378 704 764,00	1 778 980 922,94	1 875 506 202,00
	58,6 %	54,9 %	53,7 %	52,1 %	57,7 %	72,6 %	74,1 %

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andel lån som gjelder selvkost	567 300 053,00	548 377 284,00	638 307 580,00	748 961 093,00	884 632 288,00	1 007 663 742,00	1 026 297 273,00
Formidlingslån	226 745 357,30	242 970 239,00	278 195 648,00	253 943 554,00	250 062 108,19	284 030 504,00	325 771 058,94
	794 045 410,30	791 347 523,00	916 503 228,00	1 002 904 647,00	1 134 694 396,19	1 291 694 246,00	1 352 068 331,94

Som grafen over viser har Halden kommune økt den rentebelastende gjeldsgraden fra 58,6 % i 2013 til 74,1 % i 2019.

Pensjonsforpliktelsene har økt med 90,8 mill. kr. fra 2018 – 2019.

Pensjonsmidlene har fra 2018 – 2019 økt med 270 mill. kr, noe som betyr at nettoforpliktelsen er redusert med 179 mill. kr.

Det er også verdt å nevne at kommunens valgte modell for beregning av minimumsavdrag gir en lavere belastning i starten av perioden (innført i 2007), mot en høyere belastning mot slutten av perioden. Dermed vil gjeldsbelastningen i de kommende års driftsregnskaper bli høyere selv om lånegjelda ikke øker.

Kortsiktig gjeld

Kortsiktig gjeld viser hva som ligger av betalingsforpliktelser i relativt nær fremtid.

Ved utgangen av 2018 var kortsiktig gjeld 568,3 mill. kr, og ved utgangen av 2019 var den 580,4 mill. kr. Altså en økning på om lag 12 mill. kr.

Under posten omløpsmidler i balansen er premieavviket en størrelse, som også figurerer under posten kortsiktig gjeld i balansen. Her er det derimot de negative premieavvikene som kommer til uttrykk. (Under omløpsmidlene er det de positive premieavvik som føres).

Ved negativt premieavvik har pensjonskassene beregnet en lavere premie enn de strengt tatt har hatt behov for. Dette føres da som en utgift umiddelbart (samme år som det har oppstått) og inntektsføres i driftsregnskapene de påfølgende årene.

Økningen i negativt premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift på 46,2 mill. kr skyldes amortisering av tidligere års premieavvik. Annen kortsiktig gjeld har også økt med 12,9 mill. kr. I denne posten ligger blant annet avsetninger til tap på fordringer, usikre forpliktelser og avsatte feriepengene.

Driftsmessig vurdering av balansen

Til sist i dette kapittelet vil vi henlede oppmerksomheten mot de fremtidige konsekvensene dagens balansetall vil gi i de kommende års regnskaper. Det vil være viktig informasjon å ta med seg i de kommende års budsjett og økonomiplaner.

Amortisering av netto premieavvik

Det skal i løpet av de neste 10 årene (gjennomsnitt) dekkes inn til sammen 310 mill. kr. gjennom amortiseringskostnader knyttet til tidligere års premieavvik.

Nedbetaling av langsiktig lånegjeld

Det skal i løpet av de neste 32,9 årene (vektet gjennomsnittlig nedbetalingstid) dekkes inn til sammen 2,9 mrd. kr. i form av nedbetaling av langsiktig gjeld. Det skal her også nevnes at ikke dette nødvendigvis må gjøres via driftsregnskapet. Kommunen kan betale ned lånegjeld også fra investeringsregnskapet (finansiert ved salg av anleggsmidler). Tilsvarende skal avdrag knyttet til videreformidlingslån belastes investeringsregnskapet (finansiert av innbetalte avdrag fra låntakerne). Likevel ligger det an til en betydelig økning av årlige avdrag ført i driftsregnskapet.

Halden kommune vil på bakgrunn av dette være i behov for ytterligere omstilling i årene som kommer.

Investering

INVESTERINGSGRENSKAP	REGNSKAP 2017	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2019	BUDSJETT 2019	AVVIK 2019
Økonomisk oversikt - investering					
Inntekter					
Salg av driftsmidler og fast eiendom	8 147	10 888	3 246	10 000	-6 754
Andre salgsinntekter	1 117	1 157	879	-	879
Overføringer med krav til motytelse	4 193	2 872	100	-	100
Kompensasjon for merverdiavgift	38 844	80 588	44 239	63 504	-19 266
Støtte overføringer	-	-	178 729	150 000	28 729
Andre overføringer	-	585	376	-	376
Renteinntekter og utbytte	126	15	14	-	14
Sum inntekter	52 427	96 105	227 582	223 504	4 078
Utgifter	-	-	-	-	-
Lønnsutgifter	1 723	3 316	2 452	-	2 452
Sosiale utgifter	486	927	635	-	635
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	327 898	530 085	365 016	514 351	-149 336
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	40	880	99	-	99
Overføringer	42 164	82 952	47 806	69 094	-21 289
Renteutgifter og omkostninger	1 457	3 699	735	-	735
Fordeelte utgifter	-	-	-	-	-
Sum utgifter	373 768	621 859	416 742	583 446	-166 704
Finansstransaksjoner	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	37 868	16 811	18 128	18 000	128
Utlån	38 625	37 604	48 277	60 000	-11 723
Kjøp av aksjer og andeler	918	900	2 720	1 050	1 670
Dekning av tidligere års udekket	10 064	-	-	-	-
Avsatt til ubundne investeringsfond	9 261	9 575	212	10 000	-9 788
Avsatt til bundne investeringsfond	6 069	12 593	6 037	-	6 037
Sum finansieringstransaksjoner	102 806	77 483	75 374	89 050	-13 676
Finansieringsbehov	424 147	603 237	264 534	448 991	-184 457
Dekket slik:	-	-	-	-	-
Bruk av lån	376 909	572 814	236 976	430 991	-194 016
Salg av aksjer og andeler	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	22 537	28 491	22 888	18 000	4 888
Overført fra driftsregnskapet	780	285	611	-	611
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	-	-	-	-	-
Bruk av bundne driftsfond	23 001	-	-	-	-
Bruk av ubundne investeringsfond	918	1 647	1 299	-	1 299
Bruk av bundne investeringsfond	-	-	641	-	641
Sum finansiering	424 147	603 237	262 414	448 991	-186 578
Udekket/udisponert	-	-	-2 120	-	-2 120

Tabellen over viser regnskap og budsjett for kommunens investeringer. Kommunen hadde i 2019 en samlet investeringsutgift på 415,7 mill. kr. Dette er 166,7 mill. kr. lavere enn budsjettet og 205 mill. kr. lavere enn samlede investeringsutgifter i 2018. Hovedårsak til at forbruket er lavere enn budsjettet skyldes forsinkelser i gjennomføring, hovedsakelig på grunn av manglende kapasitet samt vedtak om utsettelse av enkelte store prosjekt. Årets investeringsregnskap har et samlet investeringsbehov på 264,5 mill. kr. Dette er dekket slik:

- Bruk av lån 236,9 mill. kr.
- Hvorav bruk av lån til investerings-prosjekt innen VAR området er på ca.210 mill. kr.
- Mottatte avdrag på utlån 22,9 mill. kr.
- Overført fra driftsregnskapet 0,6 mill. kr.
- Bruk av fond 1,9 mill. kr.

Store investeringsprosjekt

Tabellen under gir en oversikt over større investeringsprosjekt.

(TUSEN KR.)	TTOTALT MEDGÅTT T.O.M. 2019	FORBRUK 2019	BEVILGET 2019	REST	KOMMENTAR
Ringledning vann	59 440	25 883	11 048	-14 835	Ringledning vann er en planlagt overføringsledning for vann fra Stangeskovene i Tistedal til Halden fengsel i Berg. Prosjektet hadde oppstart i 2007 og vil gi bedre og sikrere varmtliførsel til vestre deler av kommunen. I 2019 er prosjektet forsert og det er utført flere etapper enn planlagt i budsjett, dette på grunn av krav fra mattilsynet samt en mer økonomisk gjennomføring.
Løkkeveien fra Os til Sukkenes bru, Gimleveien +- VA	18 302	17 804	11 502	-6 302	Investeringen innebærer separering* av vann- og avløpsledninger og er en del av hovedplan for VA.
Sikring vannforsyning	17 508	15 745	15 000	-745	Etter krav fra Mattilsynet må Halden Kommune sikre sin vannforsyning. Vi er pålagt å levere drikkevann til innbyggerne selv om Lille Erte vannbehandlingsanlegg skulle falle ut / kollapse. Krav er strammet inn, og vi må kunne levere 100% av dagens produksjon selv ved en kollaps av Lille Erte vannbehandlingsanlegg. Investering går ut på å etablere et eget reserveanlegg på kommunens tomt ved gamle Asak skole. Vi har der nærhet til råvann i Femsjøen, samt nærhet til vår nye ringledning for vann.
Glenne - VA	45 934	13 274	15 420	2 146	Prosjektet innebærer separering av avløpsledninger i hele Glenneområdet
Ny sentrumsskole inkl. idrettsha	62 071	13 004	20 000	6 996	I forbindelse med sentrumsplanen ble det gjennomført en mulighetsstudie hvor det ble sett på å utnytte hele tomtarealet på Os til nytt skolesenter for 1. – 10. klasse og nødvendige idrettsfunksjoner for skole og Halden videregående skole. Det har etter hvert også blitt spilt inn andre behov og ønsker i forbindelse med disse planene. Investering går ut på å bygge ny sentrumsskole samt idrettshall.
Bergheim (inventar og utstyr)	12 861	12 418	16 006	3 588	Inventar og utstyr til nytt demenssenter på Bergheim som ble ferdigstilt i 2019
Nygjenbruksstasjon på Rokke	14 556	12 035	17 100	5 065	Prosjektet går ut på å asfaltere ca. 6000 m2, bygge en mur til containertilsortering, bygg for sortering av farlig avfall og kontorer med garderobeanlegg, da nåværende velferdsbygg ikke tilfredsstiller dagens krav. Prosjektet ble startet i 2019, med forventet ferdigstilling i 2020.
SUM	230 672	110 163	106 076	-4 087	

*Separering av avløpsnett vil si at det legges en ledning for spillvann (avløp fra wc, sluk, dusj osv.) Dette vannet føres til det kommunale renseanlegget for rensing. Samtidig legges det en overvannsledning som tar vann fra tak, gårdsplasser, veier osv., og fører dette vannet til en resipient, for eksempel havnebassenget, en bekk el. Etter at anlegget er ferdigstilt sendes det ut til huseierne som da må legge om sine private stikkledninger på samme måte. Gamle, kommunale vannledninger blir samtidig skiftet ut.

Kommunens tjenesteområder

Sentraladministrasjon

I sentraladministrasjonen ligger kommunedirektørens stab og støttefunksjoner.

Disse består av personal og organisasjon, økonomi, kommunikasjon og digitalisering, kommuneadvokaten samt avdeling for samfunnsutvikling.

Personal og organisasjon

Personal og organisasjon består av HR-sjef og 8 årsverk. HR-sjef er kontaktpunkt for hovedtillitsvalgte og hovedverneombud.

Personal og organisasjon gir råd og veiledning til kommunedirektøren, direktørene for kommunalavdelingene, enhets- og avdelingsledere innenfor ulike områder.

De viktigste arbeidsområdene i personal og organisasjon er utarbeiding og revisjon av reglementer, retningslinjer, prosedyrer og rutiner innenfor personalområdet og opplæring av ledere og andre i disse.

Andre viktige arbeidsområder er veiledning innenfor lov- og avtaleverk, bistand i rekrutteringsprosesser, ansiennitetsberegning og lønnsfastsettelse, overordnet HMS-arbeid, bistand i sykefraværsoppfølging og personalsaker, tilrettelegging av partssamarbeidet og saksbehandling i denne forbindelse, saksbehandling til hovedarbeidsmiljøutvalget, saksbehandling til politiske utvalg samt rapportering til ulike instanser.

Forhandlingsledelse er tillagt HR-sjef, mens kommunedirektørens ledergruppe er arbeidsgivers forhandlingsutvalg.

Kommunens lærlingeordning, som ved årsskiftet omfattet 52 lærlinger, administreres av personal og organisasjon ved lærlingeansvarlig i samarbeid med HR-sjef.

Økonomi

Økonomiavdelingen har til sammen 28,15 årsverk og består av avdelingene regnskap, innkjøp, lønn, gebyrkontor, faktureringsavdeling, budsjettkontroll og kemnerkontor.

Avdelingens hovedoppgaver omfatter ajourhold av regnskap, lønnsutbetaling, økonomirapportering, bistand i anbudsprosesser, fakturering samt innkreving av skatter og gebyrer.

Et viktig fokusområde i 2019 har vært digitalisering og kontinuerlig forbedring av arbeidsprosesser.

Kommunikasjon og digitalisering

Kommunikasjon og digitalisering består av avdelingene politisk sekretariat, kommunikasjon og service, IT, post/arkiv i tillegg har avdelingen ansvar for kommunens satsing innenfor innovasjon, Smart by og digitalisering

Politisk sekretariat er en del av kommunedirektørens administrasjon og betjener de politiske organene bl.a. ved å sørge for innkallinger, tilgang til saksdokumenter, protokollering av møtene og håndtering av forfall. Sekretariatet er også ansvarlig for informasjon til allmennheten ved rutinemessig publisering av møtedokumentene i kommunens

innsynsløsning. 1 årsverk ved sekretariatet fungerer som sekretær for ordfører og kommunedirektør. I valgår er sekretariatet ansvarlig for gjennomføring av valget og representerer kommunen overfor Valgdirektoratet.

I 2019 har det blitt avviklet til sammen 93 møter i kommunestyret, formannskapet, hovedutvalgene og øvrige råd og nemnder som betjenes av sekretariatet.

Kommunestyre- og fylkestingsvalget tok en vesentlig andel av sekretariatets ressurser i 2019. Valget ble gjennomført og godkjent uten anmerkninger.

Arbeidsoppgavene i avdeling **Kommunikasjon og service** er i utgangspunktet delt i hovedområdene sentralbord, skrankefunksjon og kommunikasjon.

Arbeidsoppgavene er både rettet mot egen organisasjon, mot kommunens innbyggere og kommunens samarbeidspartnere.

Arbeidsoppgavene i Kommunikasjon og service har endret seg i takt med de tjenester som tilbys av kommunen og ikke minst hvordan søknadsprosessene har endret seg. Krav til digitalisering av prosesser i kommunen har økt, og nye og endrede oppgaver har kommet i kjølvannet av digitaliseringen i kommunen.

Det meste av informasjon fra kommunen legges ut i kommunens digitale kommunikasjonskanaler, og kommunens innbyggere og samarbeidspartnere forventer å kunne søke om tjenester og finne det meste av informasjon på nett. Kommunikasjon og service betjener de fleste av kommunens digitale kommunikasjonskanaler.

Kommunens fokus på digitalisering skaper et behov for økt digital kompetanse hos innbyggerne våre. Enkelte innbyggere har behov for hjelp til å benytte kommunens digitale løsninger. Kommunikasjon og service har derfor en viktig rolle i forhold til å veilede og ikke minst også utarbeide eller bidra til enkle forklarende tekster som legges ut i våre kommunikasjonskanaler.

Ved inngangen til 2018 ble Halden kommunes profilhåndbok ferdigstilt. I 2019 har vi arbeidet med å implementere den nye profilen. Det er et omfattende stykke arbeid som også fortsetter i 2020.

Bruken av kommunens informasjonsapp har fortsatt å øke i 2019. I løpet av året tok også Halden kommune i bruk en ny app som heter «Min Borgermelding». Via denne kan innbyggerne for eksempel melde inn hull i veien, defekt gatelys m.m. Løsningen er satt opp slik at henvendelser går direkte til den som er rett mottager av henvendelsene. På den måten sparer kommunen ekstra ledd i forhold til henvendelser til kommunen. Appen er i første omgang satt opp for henvendelser innom området Teknisk, men på sikt vil denne appen kunne behandle henvendelser til hele organisasjonen.

IT-avdelingen består av 6 ansatte i tillegg til leder. Ressursene på IT ble involvert i flere spennende prosjekter i kommunen.

Følgende større oppgaver ble gjennomført i 2019:

- Oppfølging og bistand ved gjennomføring av DPIA og GDPR
- Oppgradering av trådløst på de største lokasjonene.
- Flyttet skole inn i plattformen til Halden kommune. (Samme domene)
- Tatt i bruk «Intune» for hele kommunen som erstatning for Systemcenter og som et MDM verktøy. Det vil si et verktøy for sentral oppfølging og tilpasning av IT-devicer som PC'r og nettbrett.

- Etablering av utstyr, nett og en rekke detaljer relatert til Bergheim bo- og aktivitetssenter
- Innført eAdm for administrasjonen med integrasjon mot HRM. (Tilgangsstyring)
- Det digitale skoleløftet fase 3/3 ble gjennomført til skolestart.
- Ny brannmur til skole + mer kapasitet på nett.
- Bisto med innføring av Digisos, DigiHelse, elektronisk døds melding, VKA, filoverføring mellom havneweb og økonomi.
- Flyttet følgende systemer til applikasjonsleverandør:
- Norkart (GisLine, KomTek)
- Powel Gemini

Det har gjennom 2019 vært store spennende oppgaver som har vært tidkrevende. Et eksempel på dette var å flytte IT-drift av skole tilbake til Halden kommune. Nå er vi i samme domene og dette gjør det enklere ved digitalisering og samhandling. Det har vært gjort mye godt forarbeid slik at selve implementeringen har gått så smidig som mulig.

Det er mange som henvender seg til oss både for å få bistand, men også for å få bestilt nødvendig utstyr. IT har ansvar for innkjøp og klargjøring av alt utstyr i Halden kommune.

Noen nøkkeltall:

Ansatte ved Halden kommunes IT-avdeling har registrert og løst 991 henvendelser/saker i 2019. I tillegg kommer andre henvendelser ved oppmøte på avdelingen eller direkte henvendelser til ansatte.

Det er registrert 6448 henvendelser til support hos 99x.

Det er registrert 3124 henvendelser om endringer til 99x.

99x drifter 1251 PCer

IT-avdelingen lokalt drifter 5940 PC'er. I tillegg kommer perifert utstyr som telefoner, nettbrett, nettverk, printere, utstyr for trådløst nett, etc.

Post/arkiv har en bemanning på 6 stillinger. Arkivleder, fire arkivmedarbeidere og internpostbud. I tillegg har vi fra 1.september hatt en lærling.

Som i 2018 har 2019 hatt fokus på opplæring og oppfølging av ephorte og digital forsendelse. Arkivet har også hatt stort fokus på å rydde i det elektroniske arkivet slik at vi er klare til å gå over til ny leverandør av sak-/arkivsystem i løpet av 2020.

Det har gjennom 2019 vært ryddet noe i det historiske arkivet. Vi fikk mye god hjelp fra det interkommunale arkivselskapet i Østfold (IKA).

Halden kommune har muggsopp-problematikk i de eldre arkivene og dette gir utfordringer i forhold til håndtering av arkivene. Det er avlevert ca. 20 hyllemeter til vårt depot.

Det er registrert totalt 24257 inngående dokumenter (inkl. dok reg på utgåtte enheter), det er 945 flere dokumenter enn i 2018.

Dokumentene er fordelt slik:

Kommunalområde teknisk	8238
Helse og omsorg	2959
Sentral felles inkl. NAV	8040

I 2019 ble det sendt elektronisk 16222 dokumenter fra sikker sone, NAV velferd/flyktning, Barnevern, Voksenopplæringen og Gerica – totale forsendelser via den digitale løsningen «SvarUt» var 33653. Arkivet mottok 5752 dokumenter via «SvarInn».

Ansaret for **digitaliserings-, innovasjons-, og smart by-arbeidet** er en del av «Kommunikasjon, IT og digitalisering». Arbeidet er fordelt mellom overordnet leder og en som leder arbeider med innovasjon og smart by. Imidlertid er Innovasjons- og digitaliseringsarbeidet forankret i arbeidsmetodikken til organisasjonen.

Kommuneadvokatkontoret

Ved inngangen til 2019 besto kontoret av en juridisk rådgiver, en advokat og kommuneadvokaten. Personvernombudet er også tilknyttet kontoret. I løpet av året har en advokatfullmektig blitt tilknyttet kommuneadvokaten. Ressursen var tidligere juridisk rådgiver i kommunen.

Kommuneadvokatkontoret gjennomførte 33 prosessoppdrag for barneverntjenesten i 2019 og 2 oppdrag for rustjenesten. I tillegg ble det gjennomført 9 prosessoppdrag innen øvrige rettsområder, herunder innen arbeidsrett, husleierett og erstatningsrett. Totalt 44 prosessoppdrag.

Den kan nevnes spesielt for 2019 at det av ovennevnte har vært gjennomført 4 prosessoppdrag for Høyesterett og 2 oppdrag for polsk domstol (via Sentralenheten for Haagkonvensjonen). Videre at det har vært en økning i antall saker som blir påanket til lagmannsretten.

Det ble ikke benyttet ekstern advokat/prosessfullmektig til oppdrag for rustjenesten/barneverntjenesten i 2019.

Prosessoppdragene er en kombinasjon av hovedforhandlinger (muntlige forhandlingsmøter) og saker som har vært gjenstand for forenklet behandling (skriftlig). Noen saker ble hevet før planlagt behandling.

Juridiske grunnlag for sakene som utføres på oppdrag fra barneverntjenesten og rustjenesten er blant annet omsorgsovertakelse, jf. barnevernlovens (bvl.) § 4-12, akuttsaker jf. bvl. § 4-6, atferdsplasseringer, jf. bvl. § 4-24, adopsjon jf. bvl. § 4-20, og helse – og omsorgstjenestelovens §§ 10-2, 10-3.

Kommuneadvokatkontoret har arbeidet blant annet med oppgaver/rådgivning innen eiendomsskatt, arbeidsrett, kontraktsrett, generell – og spesiell forvaltningsrett, helserett, husleierett, plan – og bygningsrett, salgs – og skjenkebevillinger, Halden kommunes klagenemnd, barnevernrett og regelverket om offentlige anskaffelser.

Personvernombudet har spesielt arbeidet med opplæring, avviksmelding til Datatilsynet, lukking av avvik etter forvaltningsrevisjonen og herunder kan nevnes; DPIA (personvernkonsekvensvurderinger) og løpende behandlinger. Det er jevnlig interkommunale samlinger på fagfeltet.

Avdeling for samfunnsutvikling

Avdeling for samfunnsutvikling har til sammen 6 årsverk og består av områdene overordnet plan, strategisk eiendom, folkehelse, og næring.

Avdelingens hovedoppgaver omfatter langsiktig overordnet planlegging, strategisk arbeid og tverrfaglig bistand på tvers av kommunens områder.

Viktige fokusområder i 2019 har vært områdeløft nord, arbeidet med arealplan og næring- og sysselsettingsplan.

Status økonomi

Beløp i 1000

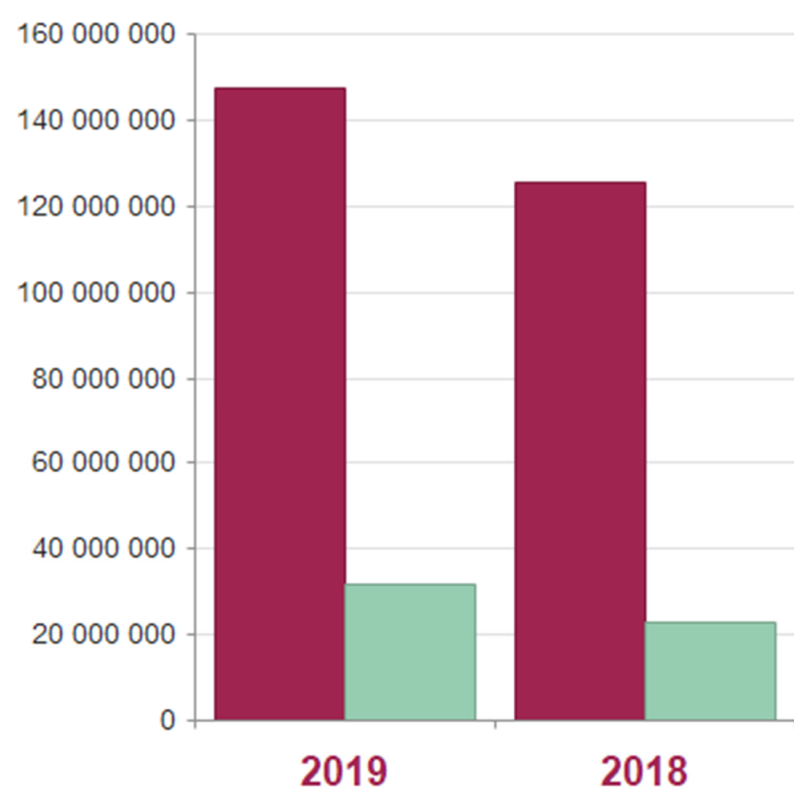
Rammeområde/enhet	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Rev. bud. 2019	Avvik i kr	Avvik i %
11-Sentraladministrasjon	115 792	102 474	112 985	-2 806	-2,5 %
Sum	115 792	102 474	112 985	-2 806	-2,5 %

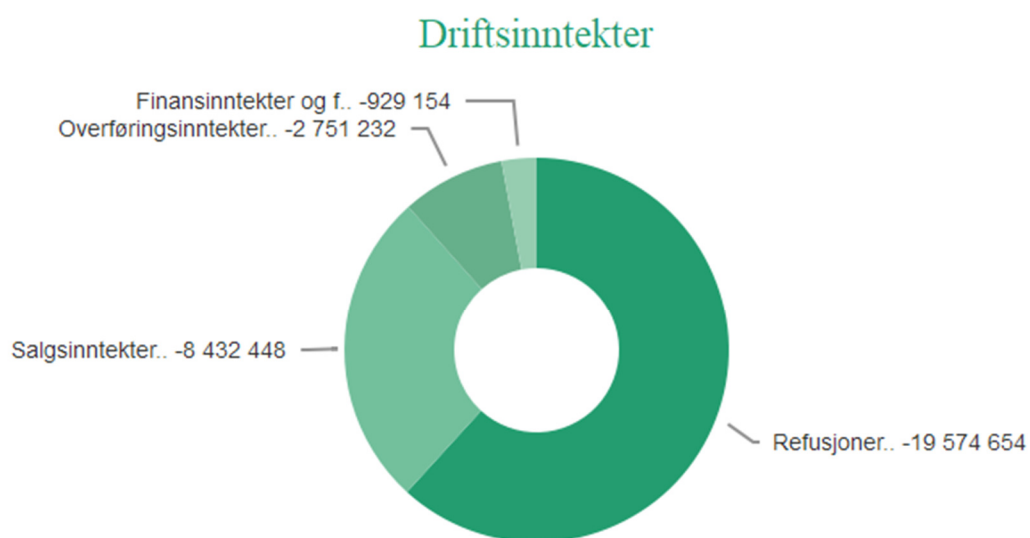
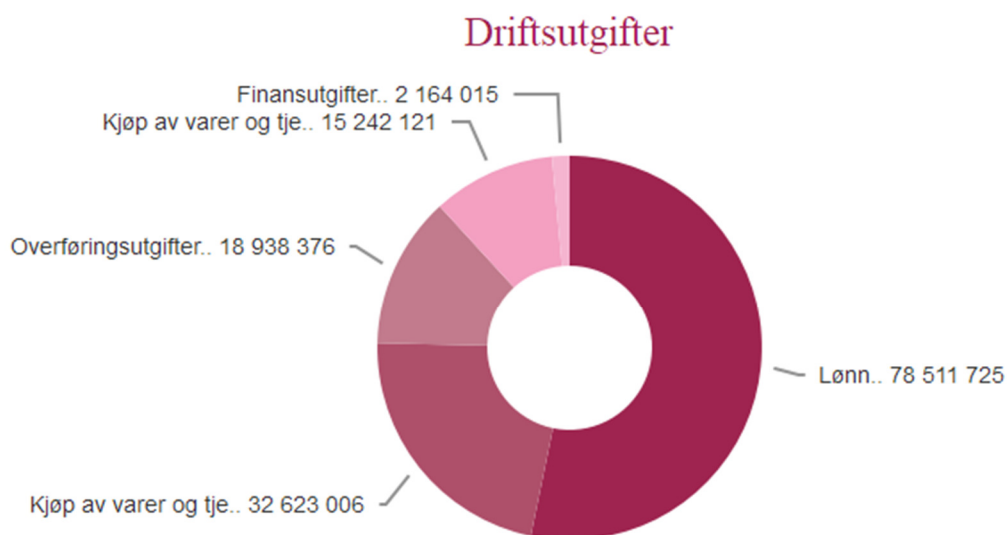
Sentraladministrasjon har i 2019 et negativt resultat på 2,8 mkr. Merforbruket kommer av en omlegging av IA-avtalen i 2019 som har ført til en kostnadsøkning på 0,4 mkr og en inntektsreduksjon på 0,6 mkr slik at det totalt sett blir et merforbruk på 1 mkr knyttet til endring av denne avtalen. Gjennomføringen av Robert Plant konserten endte med et merforbruk på 1 mkr. Resten av merforbruket skyldes overføring av tilskudd til 2020 da midlene ikke ble brukt opp i 2019.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Oppr. bud.	Rev. bud.	Avvik i kr
Lønn	78 512	72 480	77 220	77 834	-678
Refusjon lønn	-1 734	-2 619	-715	-715	1 019
Sum Lønn	76 778	69 861	76 505	77 119	341
Drift	39 241	31 070	35 031	35 166	-4 075
Kjøp av produksjon	15 242	12 908	11 990	11 990	-3 253
Overføringer	18 938	13 688	12 845	12 845	-6 093
Finansutgifter	2 164	445	0	0	-2 164
Sum Utgifter	75 585	58 112	59 866	60 001	-15 584
Brukerbetaling	-15 050	-8 157	-10 570	-10 570	4 480
Refusjoner	-17 841	-15 017	-12 811	-13 564	4 276
Overføringer	-2 751	-1 256	0	0	2 751
Finansinntekter	-929	-1 068	0	0	929
Sum Inntekter	-36 571	-25 499	-23 380	-24 134	12 437
Netto resultat	115 792	102 474	112 991	112 985	-2 806

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Andel saker sendt til politiske utvalg senest 8 dager før møtedato	95,0 %	93,9 %
Andel forsinkelser som skyldes tekniske feil eller politiske sekretariat	0,0 %	3,4 %
Andel oppfølgingssamtaler med ansatte som har vært ute av arbeid i 2 år ihht kommunens sykefraværsoppfølgingsrutiner	100,0 %	100,0 %

Andel besvarte anrop av totalt innkomne	95,0 %	98,0 %
Redusere antall telefonhenvendelser	5,0 %	12,0 %
Øke antall følgere på sosiale medier	300,0	565,0

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	2,03 %	2,82 %	4,85 %

Det har også i 2019 blitt jobbet aktivt med nærvær for å få ned sykefraværet. Kommunedirektøren holder fast ved målsetningen om et sykefravær på 5 % fravær og 95 % nærvær i stab. For 2019 ble sykefraværet 4,85 %, med et nærvær på 95,15 % for sentraladministrasjonen. Arbeidet fortsetter for fullt i 2020.

Sentraladministrasjon	2016	2017	2018
Sykefravær	6,60 %	7,00 %	5,80 %

Kultur & Idrett

Kultur skaper identitet og tilhørighet gjennom kjennskap til felles fortid og forventninger til framtid. Et aktivt produserende og formidlende kulturliv har egenverdi og skaper en levende og attraktiv by. Halden kommune skal være en sentral aktør i videreutvikling av kultur i Halden. Dette gjennom å være en stabil tilrettelegger som bidrar med infrastruktur og stimulerer til aktivitet og samhandling mellom alle kulturlivets aktører.

Halden skal være en by der publikum får oppleve et bredt spekter av festivaler og arrangementer med høy kulturell kvalitet også innenfor billedkunst og museum, utført av profesjonelle og amatør kunstnere.

Dette innebærer:

- Økt profilering.
- Bidra til etablering av nye arbeidsplasser for kunstnere og kulturaktører innen hele spekteret av kunst-, kultur og arrangørkompetanse.
- Samspillet mellom det offentlige, næringslivet og festivalene.
- Lokalt arbeidet med litteratur, ytringsfrihet og flerkulturell mangfold.
- Gode idretts-, friluft- og naturopplevelser i Halden, med fokus på tilgjengelighet for alle.

Dette vil stimulere befolkning til økt deltakelse med glede og mestring i idrett- og friluftsliv.

Oppgaver og ansvar

Enhet for Kultur har ansvar for tjenestene innen kultur- og idrettsfeltet. Saksbehandleransvar overfor Hovedutvalg undervisning, oppvekst og kultur. Enheten har ansvar for gjennomføring av politiske vedtak og utarbeidelse av kommuneplan kultur, kulturminneplan og kommuneplan for fysisk aktivitet.

Enhetens oppgaver og aktiviteter er hjemlet i:

- Opplæringsloven (kulturskolen)
- Folkebibliotekloven
- Folkehelseloven
- Lov om bruk av spillemidler fra Norsk tipping.
- Kulturlova
- Barnekonvensjonens artikler, blant annet 12, 15 og 31 har stor betydning for arbeidet som gjøres.

Kulturadministrasjonen ivaretar oppfølging av lag, foreninger, kultur- og idrettsaktører samt tilskuddsordninger. Det ytes bidrag til korps, Opera Østfold, Det norske Blåseensemble (DNBE), Halden historiske samlinger, Kulturrådet, Idrettsrådet og 17. mai arrangement årlig, herunder organisasjoner og privatpersoner som bidrar til gode kulturopplevelser i Halden. Enheten har også ansvar for å systematisere alt planarbeid innenfor området, foreta saksbehandling for politisk utvalg, søknadsbehandling ved søknad om kulturmidler o.l., og er ansvarlig for kommunens søknader om midler innenfor området herunder spillemidler. Kulturadministrasjonen har i tillegg ansvar for å bistå med tilrettelegging av ulike arrangement enten ved veiledning eller ved å se til at andre kommunale/kommersielle bidragsytere bistår. Oppfølging og bevilgninger til Den norske kirke og andre trossamfunn.

Barn og unges kulturtilbud representeres gjennom Rockehuset, Domino og Kulturskolen. Enhetene gir barn og unge et variert kulturtilbud. Kultur står sterkt i Halden og innbyggerne er stolte av sin kulturarv. Videreutvikling av nettopp kulturtilbudet til barn og unge er derfor en av de mest sentrale oppgavene Halden kommune prioriterer. UKM organiseres og gjennomføres av virksomhetene. Dette gjelder også den lokale kulturelle spaserstokk.

Halden bibliotek er med på å bevare byens stolte kulturarv. Nasjonal bibliotekstrategi ble vedtatt i 2015. Regjeringen vil bidra til at folkebibliotekene blir kulturarenaer for fremtiden. Strategien følger opp økningen statens utviklingsmidler, og er vårt bidrag til å stimulere det fremtidsrettede arbeidet som allerede gjøres i hele landet.

Kulturskolen er en lovpålagt oppgave. Det er et mål å arbeide for at alle som ønsker plass skal få plass. Oppmerksomheten må rettes på økt gruppeundervisning i større omfang enn individuell undervisning. Kulturskolen skal innenfor sine rammer tilstrebe størst mulig variasjon i sitt musikk- og kulturtilbud for å treffe flest mulig. Økt samarbeid/samordning med grunnskolen bør vurderes. Den lokale kulturelle skolesekken organiseres og driftes av kulturskolen.

Remmen svømmehall er kommunens svømmehall. Den er viktig i folkehelseperspektiv og er skolens arena for lovpålagt svømmeundervisning. Standarden på anlegget bærer preg av store vedlikeholdsbehov da anlegget er gammelt. Samtidig pågår det utredning av ny svømmehall.

Brygga kultursal er øvings og fremførings arena til DNBE. I tillegg representerer arenaen også byens kommersielle kulturtilbud.

Fokusområder 2019

Planverk

- Skape rom for og systematisere arbeid med kommuneplan kultur/annen planarbeid. –
- Kulturminneplan for Halden igangsettes i 2019 for å legge føringer som sørger for at Haldens mange kulturminner ivaretas og som samtidig muliggjør videre økonomisk utvikling. Videre er dette planarbeidet en viktig brikke i forhold til utvikling av Fredriksten som kulturarena og for å definere kommunens rolle i utviklingen av funnstedet Gjellestad.-
- Videreutvikling av Fredriksten festning bør være å få staten med på å gjøre den til en nasjonal kulturarena og bidra mer til utvikling av infrastruktur til kultursatsingene. Viktige regionale medaktører i en videre satsing vil være Opera Østfold, Det Norske Blåseensemble, Østfold museene, Halden kommune og Forsvarsbygg og næringsliv. Det skal i 2019 nedsettes en styringsgruppe bestående av aktører der utvikling av Fredriksten som Nasjonalt fredet kulturminne og Nasjonal kulturarena er hovedmålsetningen.
- Halden kommune skal i 2019 gjennomføre en mulighetsstudie av behovet for kulturproduksjons- og fremføringsarenaer for det profesjonelle, semiprofesjonelle samt amatører, for å kunne imøtekomme fremtidige behov for kulturproduksjons- og fremføringsarenaer i Halden.
- Halden kommune vil i 2019 starte opp en kartlegging av kultur og fritidstilbud i Halden. Kartleggingen skal danne grunnlag for behov og samarbeid mellom de ulike aktøren og Halden kommune slik at den samlede innsatsen er til det beste for byens barn og unge. Rockehuset, Ungdomshuset Domino og Halden kulturskole vurderes i forhold til videreutvikling til å være et "kulturarena" for ungdom.
- Halden kommune skal i 2019 starte opp prosjekteringen for å rehabilitere Rosenlundsalen i Konservativen. Videre skal også Sparebanksalen Black Box ombygges og rehabiliteres i 2019.
- Kommunestyret vedtok i 2018 å lage rammer for en idékonkurranse rundt framtidig bruk av Torvet. Arbeidet med rammer til en idekonkurranse er startet opp i 2018 og ferdigstilles våren 2019.

Måloppnåelse:

- Planprogram kommunedelplan kultur ble vedtatt 16.01.2020.

- Kulturminneplan ligger ikke i Halden kommune sin planstrategi. Kulturminneplan innarbeides i rulleringen av planstrategien.
- Utvikling av Fredriksten festning som en internasjonal kulturarena har gjennomført en mulighetsstudie i 2019 og denne ble politisk behandlet mai 2019. Prosjektet er nå inne i en forprosjekts periode. Styringsgruppen er etablert.
- Mulighetsstudie rundt kulturproduksjons- og fremføringsarenaer sees i sammenheng med kommunedelplan kultur.
- Kartlegging av kultur og fritidstilbud i Halden sees i sammenheng med kommunedelplan kultur.
- Rehabilitering av Black box er påbegynt og vil være ferdig mai 2020. Det er gjennomført bygningsteknisk undersøkelse av konservativen og videre arbeid med rehabilitering vil starte opp i 2020.
- Idekonkurranse rundt fremtidig bruk av Torvet er planlagt sees i sammenheng med kommunedelplan kultur.

Støtteordninger

- Utarbeide retningslinjer for kommunale bidrag til arrangementer. Det er viktig at retningslinjene, inkludert kriterier for hvordan søknader om bidrag skal vurderes, knyttes til effektmålene for dette satsingsområdet som skal utarbeides i strategisk næringsplan 2019-2023.
- Det skal i 2019 utarbeides en oversikt over offentlige tilskuddsordninger til private anlegg og hvordan kommunen kan bidra til å sikre en så lik behandling av kommunale og private aktører. Dette er også i tråd med fellesskapssamfunnet.

Måloppnåelse:

- Støtteordninger for festivaler og arrangement er utarbeidet og vedtatt i 2018. Det ble utdelt midler ihht retningslinjene i 2019.
- Planlagt gjennomført i 2020.

DNBE/Opera Østfold/Østfoldmuseene Videreføre

Halden kommune har i økonomiplan 2019-2023 vedtatt en opptrappingsplan som skal bringe det kommunale tilskuddet på samme nivå som Østfold fylkeskommune i løpet av 2021. Videre har Halden kommune i 2018 tatt initiativ til å legge forholdene til rette for at Opera Østfold videreutvikler seg organisatorisk, herunder vurdering av framtidig organisasjonsform. Fylkesrådmannen ønsker å gå i dialog med Halden Kommune, for at man sammen jobber videre med en politisk sak om framtid og organisering av Opera Østfold. Denne saken skal settes opp i Østfold fylkeskommune i mars 2019.

Halden kommune skal i 2019 gjennomføre en mulighetsstudie av behovet for kulturproduksjons- og fremføringsarenaer for det profesjonelle, semiprofesjonelle samt amatører, for å kunne imøtekomme fremtidige behov for kulturproduksjons- og fremføringsarenaer i Halden.

Fayegården skal i løpet av perioden 2019-2020 bli museets nye formidlingsarena for Halden og

omegn samt huse Halden historiske samlingers administrasjon. Fayegården skal bli et relevant og inkluderende museum, som skal bidra til samhandling og økt kulturell aktivitet i byen, og det skal være et kraftsenter i formidlingen av Haldens historie. Fayegården gir museet mulighet for utvikling og fornyelse, og å utføre sitt samfunnsoppdrag på en hensiktsmessig måte

Måloppnåelse:

- Opptrapping av bidraget til Opera Østfold er innarbeidet i budsjett og økonomiplan. Arbeid med ny organisasjonsmodell for Opera Østfold igangsatt desember 2018. Opera er fra 2020 organisert som et eget rettssubjekt som aksjeselskap med Halden kommune og Viken fylkeskommune som eiere.
- Funksjonsdelingsavtalen med Det Norske Blåseensemble er videreført i 4 nye år gjeldende fra 2019.
- Østfold museene ble i 2017 vedtatt etablert i Fayegården. Driftstilskudd er videreført.

Halden bibliotek/frivilligsentralen/Aladdin kino

På bakgrunn av vedtak i 2018 jobber rådmannen videre med å vurdere Hovedbiblioteket, frivilligsentralen og Aladdin kino inn i Os Allé 3. Arbeidet er igangsatt og en endelig vurdering vil foreligge tidlig i 2020.

Måloppnåelse:

Prosjektet har i 2019 utarbeidet plan og forslag til samlokalisering av kommunale tjenestetilbud i Os Alle 3. Endelig plan og finansiering vil foreligge tidlig i 2020.

Brygga kultursal

Rådmannen skal utrede nye driftsmodeller for Brygga kultursal i 2019 og i dette arbeidet må det legges frem vurderinger, basert på etterprøvbare tall, av hvorvidt disse nye modellene er økonomisk bærekraftige.

Måloppnåelse:

Kultursalen har i 2019 tilrettelagt for et bredt og allsidig program. Antall arrangementer for 2019 var satt til 65. Imidlertid ble det gjennomført 71 arrangementer i 2019. Kultursalen rapporterte et merforbruk totalt på 1,9 mill. kroner for 2019.

Rådmannen fremla konsulentrapport nye driftsmodeller for Brygga kultursal i HSK 05.09.2019. Det pågår utredningsarbeid ifht driftsavvik på Brygga kultursal for å sikre økonomisk forsvarlig drift.

Ungdomskulturen og rockeopplæring

Det er viktig at ressursene som i dag brukes på dette tilbudet kommer flere til gode og måltallet for tilbudet derfor holdes på samme nivå som i 2018 (6000 besøk). For å få dette til; må ungdomshuset flyttes til mer egnede lokaler, det må gjennomføres tiltak for å gjøre tilbudet attraktivt for flere målgrupper, og det må inngås samarbeid med de andre ungdomstilbudene i kommunen. Dette haster og det er derfor viktig at ungdomstilbudet inkluderes i arbeidet med områdeløft Nord.

Måloppnåelse:

Ungdomstilbudet Domino er en av virksomhetene som inngår i Os Alle 3. Endelig plan og finansiering vil foreligge tidlig i 2020.

Halden Kirkelige fellesråd:

Budsjett til Kirkelig fellesråd økes med 1 millioner kroner. Støtten tar særskilt særlig sikte på å sikre drift og vedlikehold av kirkegårder.

Idrett

Halden kommune har i budsjett 2019 funnet rom for innenfor vedtatte rammer å øke den kommunale stillingen som idrettskonsulent med 50% stillingsressurs slik at denne fra 2019 utgjør en 100% stilling.

Måloppnåelse:

Stillingen er fra mai 2019 100%.

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Rev. bud. 2019	Avvik i kr	Avvik i %
13-Kultur & Idrett	48 330	45 546	46 686	-1 644	-3,5 %
Sum	48 330	45 546	46 686	-1 644	-3,5 %

Resultatet for 2019

Enheten har i 2019 et merforbruk på kr 1.643.665. Kultursalen har i 2019 et merforbruk totalt på 1,9 mkr. Inntekter beløper seg til totalt 9.8 mill.kr. 0,5 mer enn budsjettet. Driftsutgifter har imidlertid et merforbruk på 2,6 mill.kr. Høye kostnader knyttet andre overføringsutgifter er hoved årsaken til merforbruket. Dette er utgifter knyttet til artistene utover artisthonorarer. Virksomhetens arrangementsmål for 2019 var 65 arrangementer. Totalt ble det gjennomført 71 arrangementer.

Remmen svømmehall har et merforbruk på omlag 418.114 kr hovedsakelig knyttet til økte husleiekostnader. Økningen i husleiekostnadene er på 30% sammenlignet med 2018. Avregning og justering av husleie blir først kjent februar/mars påfølgende år og høyere lønnsutgifter enn budsjettet.

Hovedbiblioteket har et merforbruk knyttet til lønn på omlag 0,8 mill.kr. Årsak til dette ligger i at det ved inngangen til budsjett 2019 ble beregnet feil i budsjettgrunnlaget på lønn ifht permisjoner. Enheten har gjort tilpasninger slik at det pr desember er et merforbruk på omlag 515.144 kr.

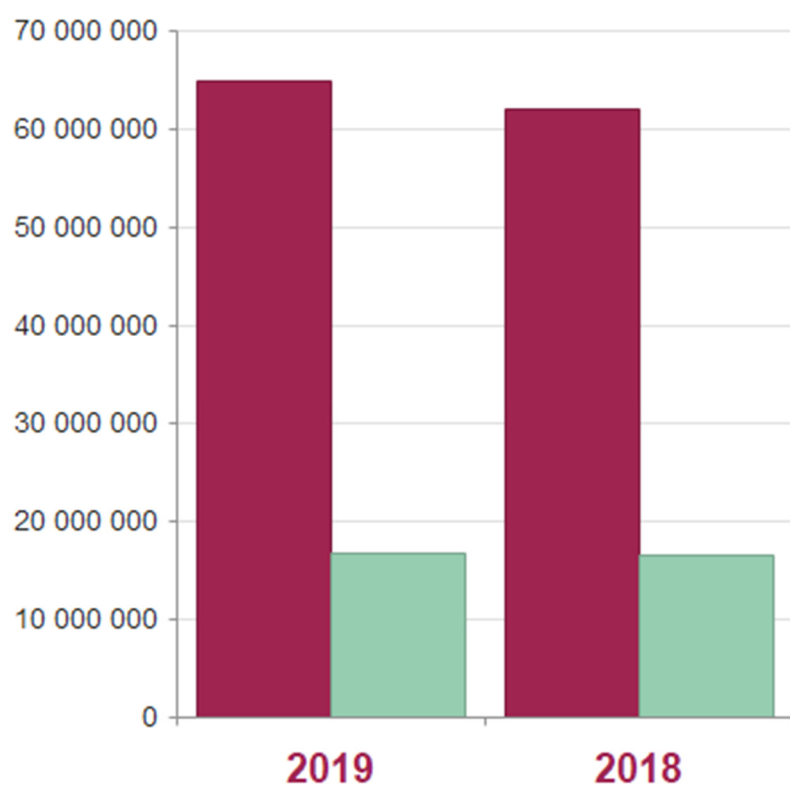
Kulturskolen har et merforbruk på 142.284 kr. Dette henger sammen med antall elever ved kulturskolen er 250 elever lik styringsindikator for 2019. Økning av antall elever medfører økte driftsutgifter på innleide instruktører.

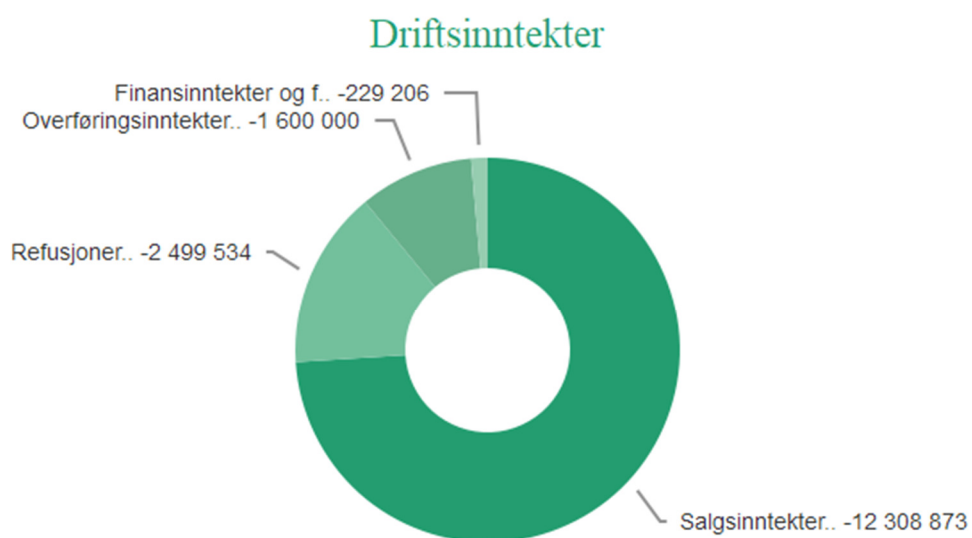
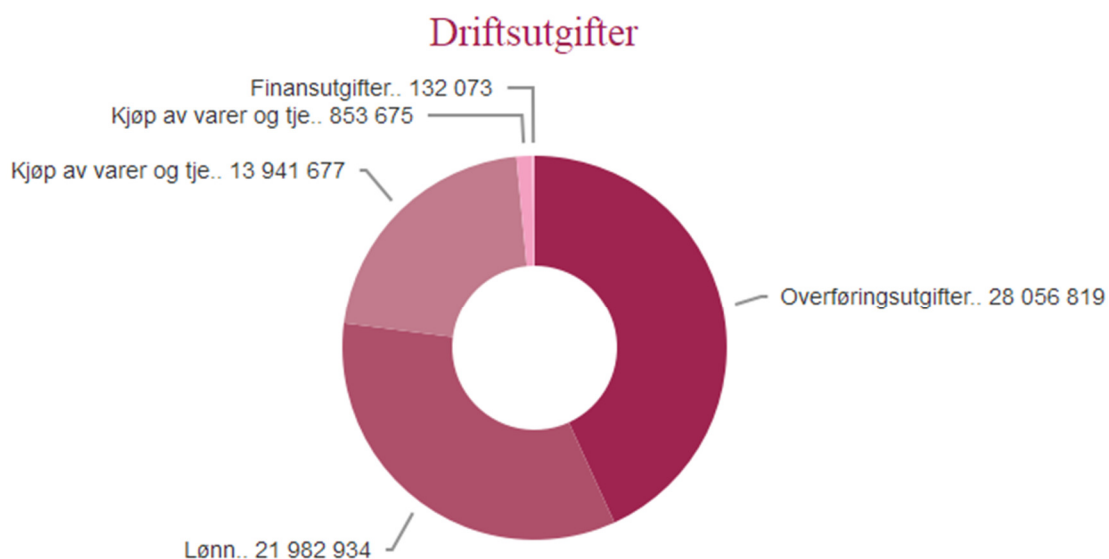
Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Oppr. bud.	Rev. bud.	Avvik i kr
Lønn	21 983	20 500	20 103	20 103	-1 880
Refusjon lønn	-423	-250	-10	-10	413
Sum Lønn	21 560	20 250	20 093	20 093	-1 467
Drift	13 942	12 407	10 467	10 467	-3 475

Kjøp av produksjon	854	1 496	750	750	-104
Overføringer	28 057	27 351	29 317	29 317	1 260
Finansutgifter	132	291	0	0	-132
Sum Utgifter	42 984	41 544	40 534	40 534	-2 450
Brukerbetaling	-12 309	-9 408	-11 112	-11 112	1 197
Refusjoner	-2 077	-2 089	-1 086	-1 086	991
Overføringer	-1 600	-3 989	-1 530	-1 530	70
Finansinntekter	-229	-762	-213	-213	16
Sum Inntekter	-16 215	-16 248	-13 941	-13 941	2 274
Netto resultat	48 330	45 546	46 686	46 686	-1 644

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Halden 2017	Halden 2018	Halden Østfold 2019	Kostragruppe 13	
Prioritet					
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner *)	1 307	1 330	1 507	2 051	2 399
Netto driftsutgifter per innbygger (231) aktivitetstilbud barn og unge (B *) **)	70	80	97	224	198
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år (B) *)	461	524	635	1 443	1 228
Netto driftsutgifter til andre kulturaktiviteter per innbygger (B) *)	347	340	446	399	348
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger (B) *)	177	213	204	260	283

	Halden 2017	Halden 2018	Halden Østfold 2019	Kostragruppe 13
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger i kroner (B) *) **)	392	383	413 559	530
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger (B) *) **)	134	201	140 169	248

Produktivitet

Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker *)	22 739	27 513	21 742 24 553	22 007
---	--------	--------	---------------	--------

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Antall elever kulturskole	250,0	253,0
Antall utlån bibliotek	115 000,0	102 334,0
Antall arrangementer Brygga kultursal	65,0	710,0
Besøkstall barn og unge	2 000,0	2 400,0

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,01 %	2,36 %	3,37 %

Kultur	2016	2017	2018
Sykefravær	3,00 %	7,50 %	7,50 %

Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst

Tjenesteområdebeskrivelse

Kommunalavdelingens tjenester retter seg til barn & unge i alderen 0-18 (23) år, voksne med et opplæringsbehov etter fylte 18 år og kulturtilbudet i kommunen. Kommunalavdelingen har vært opptatt av å arbeide for et godt oppvekstmiljø for barn og unge i Halden kommune. Tjenestene samordnes og det arbeides for et godt tverrfaglig og helhetlig tilbud. Trygge og utviklende arenaer for barn og unge i alle aldre videreføres. Kommunalavdelingen har et særlig fokus på det helhetlige utdanningsløpet samt forebyggende og helsefremmende arbeid. Denne satsningen gjenspeiler seg i planer, rutiner, organisering og samarbeid mellom enhetene.

Oppgaver og ansvar

Avdelingens oppgaver og aktiviteter er hjemlet i følgende lovverk

- 6 kommunale barnehager
- Åpen barnehage
- 11 grunnskoler (9 barneskoler og 3 ungdomsskoler)
- Halden kommunale kompetansesenter
- Familiens Hus som tilbyr tjenester innen; PPT, åpen barnehage, barnevern og forebyggende helsearbeid: helsesøster, skolehelsetjeneste og svangerskaps-oppfølging, familietjenesten
- Skole- og miljøsentere
- Spesialpedagogisk team og Læringsmiljøteamet

- Barnekonvensjonen
- Opplæringsloven og forskrifter
- Lov om barnehager
- Barnevernloven og forskrifter
- Kommunehelsetjenesteloven
- Introduksjonsloven

Kommunalavdelingen har ansvar for å forberede saker til politisk behandling.

Utvikling og utfordringer

Barnehage

Halden kommune har myndighetsansvar for til sammen 34 barnehager, og er eier av 6 av disse. Kommunen er som barnehagemyndighet ansvarlig for å tilby alle barn i Halden et barnehagetilbud av god kvalitet. Barnehagens verdigrunnlag skal *formidles, praktiseres og oppleves*. (jfr Rammeplanens verdigrunnlag).

I 2019 fikk alle barnehagene for andre år på rad mulighet til å søke kompetansemidler i den nye regionale ordningen (Rekomp). Flere søkte med fokus på utviklings- og endringsarbeid. Implementeringsarbeidet skal skje i samsvar med Rammeplanens verdigrunnlag og med lokale tilpasninger.

Forebyggende arbeid mot mobbing har vært *ett* av satsningsområdene ved alle barnehager, og her har det vært fokus på tverrfaglig arbeid. PPT har vært tilgjengelig for å veilede ansatte, holdt foreldremøter og vært inne i foreldresamtaler. Det har blitt arbeidet for at alle ansatte i Haldens barnehager skal kunne forebygge, avdekke og stoppe mobbing. De kommunale barnehagene har høsten 2019 utarbeidet en felles handlingsplan mot mobbing.

Språkarbeidet i barnehagene skjer i samarbeid med det spesialpedagogiske teamet og PPT. I 2019 ble det åpnet for at alle barnehager i Halden kunne søke på statlige midler til arbeid med språkutvikling. Disse midlene ble brukt til å

styrke både kompetansen hos de ansatte og til innkjøp av materiell og litteratur som støtter det praktiske språkarbeidet i barnehagene.

Arbeidet mot å bli helsefremmende barnehager har bidratt til økt kunnskap og kompetanse omkring barns kosthold, balanse mellom aktivitet og ro, og psykisk helse. Det er politisk vedtatt at alle de kommunale barnehagene skal være godkjent som Helsefremmende barnehager i løpet av 2020. Ved utgangen av 2019 er to av seks barnehager godkjent som helsefremmende, og to søknader ligger inne til behandling hos Østfoldhelsen for godkjenning.

Skole

Det viktigste temaet i Halden skole 2019 har vært planlegging av innføring og implementering av fagfornyelsen. Fra skolestart høsten 2020 vil dette være ny læreplan for hele landet. I arbeidet med å innføre den nye læreplanen har kommunen samarbeidet med Høgskolen i Østfold, samt brukt kompetansepakkene utferdiget av Utdanningsdirektoratet. Arbeidet har vært koordinert fra kommunalavdelingen gjennom en arbeidsgruppe hvor skoleledere, lærere og arbeidstakerorganisasjoner har vært representert. Første del av arbeidet har rettet seg mot ny overordnet del - verdier og prinsipper for opplæringen. Viktige elementer som er jobbet med på den enkelte skole er de tverrfaglige temaene folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap og bærekraftig. Det er videre lagt vekt på kompetansebegrepet og dybdelæring. Våren 2020 fortsetter arbeidet, nå med de nye fagplanene i fokus. Det er et stort arbeid å ta i bruk en ny lærerplan, og derfor har det vært viktig med et godt forarbeid. Haldenskolen er godt rustet til den nye læreplanen.

Høsten 2017 startet arbeidet med at alle elever i Haldenskolen skulle ha sin egen digitale enhet som et ledd i å skape en framtidsrettet og moderne skole. Ved skolestart høsten 2019 er dette arbeidet fullført. Alle elever i Halden har nå sin egen digitale enhet. Å bruke digitale enheter og læringsressurser er nå blitt en naturlig del av skolehverdagen til alle kommunens elever. Tre av skolene er med i digliu-prosjektet, som er et samarbeide mellom høgskolen og Halden kommune. Skolene er inne i sitt tredje år av prosjektet som har som mål å heve den profesjonsfaglige digitale kompetansen.

Det er utviklet en felles kommunal plan for tidlig innsats og intensiv opplæring. Planen skal bidra til at elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving og regning, raskt skal få tilbud om intensiv opplæring. Intensiv opplæring er ment å være en del av den ordinære tilpassede opplæringen. Det skal være en kortvarig og målrettet innsats fra skolen i lesing, skriving eller regning for elevene som har behov for det. Målet er at elever som trenger det, raskt skal få egnet støtte og oppfølging slik at problemene ikke får mulighet til å utvikle og forsterke seg videre i opplæringsløpet. Arbeidet er ledet og utført av en arbeidsgruppe bestående av skoleledere og lærere på småtrinnet. Planen vil bli implementert i barneskolen i 2020.

I 2019 har skolen satt fokus på avvikskultur. Alle ansatte har blitt kurset og har mulighet til å melde avvik. Dette vil hjelpe skolene i sitt ansvar for å forebygge, gi elevene et godt og trygt læringsmiljø og følge opp aktivitetsplikten som framkommer i opplæringslovens § 9A – elevene sitt skolemiljø.

Halden kommunale kompetansesenter er nå på Risum videregående skole, lokalene gir rom for annen klassedeling og elever og ansatte er godt fornøyd med lokalitetene.

I løpet av året er det stadig flere barn som har fått innvilget spesialpedagogiske tiltak. Det er i stor grad i barneskolen denne utviklingen skjer.

Spesialpedagogisk team og Læringsmiljøteamet

Spesialpedagogisk team gir spesialpedagogisk hjelp til førskolebarn på bakgrunn av sakkyndig vurdering fra PPT og påfølgende enkeltvedtak hjemlet i barnehageloven § 19 a. I tillegg gir teamet bistand til de enkelte barnehagene knyttet til barn med funksjonsnedsettelse som gjør at de i enkelte deler av dagen ikke drar nytte av det ordinære barnehagetilbudet jfr. § 19 g. Særlig den nye § 19 g har ført til en sterk økning i ressursbruken på dette området, og det arbeides med å analysere bakgrunnen og finne tiltak for å snu utviklingen.

Læringsmiljøteamet startet arbeidet høsten 2019. Hensikten med teamet er å gi skolene og lærerne veiledning i læringsmiljøarbeidet og gjøre dem i stand til å ivareta elever med ulike vansker innenfor den ordinære undervisningen. Gjennom miljøobservasjoner og veiledningssamtaler, gis lærere og miljøpersonalet verktøy til å håndtere ulike utfordringer knyttet til samspill og relasjoner. Med dette arbeidet, er det forventet at assistentbruken skal gå ned. Ved nyttår var teamet inne i saker ved samtlige skoler og fikk positive tilbakemeldinger på arbeidet.

Familiens hus

Familiens hus består av enhetene helsestasjon, åpen barnehage, familietjenesten, barnevern, PPT, spes.ped team barnehager og læringsmiljøteam. De ulike enhetene arbeider tverrfaglig og legger til rette for helhetlige tiltakskjeder basert på brukernes behov. Familiens hus har en folkehelse- og nærmiljøforankring hvor overordnet målsetting er å fremme trivsel og god helseutvikling, samt forebygge utviklings- og helserelaterte problemer.

Barnevernet skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. I tillegg skal barnevernet bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår. I 2019 fikk barneverntjenesten økt sin bemanning med to årsverk. I første halvår av 2019 mottok barneverntjenesten 210 bekymringsmeldinger, noe som er betydelig flere enn tidligere år. Siste halvår mottok barneverntjenesten 147 meldinger. Totalt er det for 2019 mottatt 357 bekymringsmeldinger. Dette er totalt sett høyere enn tidligere år. Et høyt antall bekymringsmeldinger fører til økning av undersøkelser, samt flere vedtak om tiltak. På tross av økning av antall undersøkelser, har fristoversettelser blitt betydelig redusert i 2019, sammenlignet med 2018. Antall barn med hjelpetiltak fra barneverntjenesten har økt gradvis fra 2016 frem til 2019. Økning av antall tiltak kan skyldes barneverntjenestens forebyggende arbeid med å redusere antall barn under omsorg. Tall viser en økning i frivillig plassering (fra 38 i 2018 til 61 i 2019) samtidig som antallet barn under omsorg er relativt stabil. Økning i frivillig plasserte har sammenheng med lovkrav om at barneverntjenesten skal tilby barn som har hatt barnevernstiltak fram til de fyller 18 år, ettervern fram til den unge er fylt 23 år. Målet med ettervern er å gi ungdommen hjelp på veien til selvstendighet. Dette igjen har sammenheng med økning av hjelpetiltak for unge i alderen 18-23 år.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) har som mål å bidra til at barn, unge og voksne med særskilte behov sikres gode opplærings- og utviklingsmuligheter. PPT er kommunens sakkyndige instans og skal styrke tilpasset opplæring og spesialundervisning, samt bidra til økt læringsutbytte, god klasseledelse og trygt læringsmiljø. PPT skal støtte opp om (veilede) de tjenestene som kommunen yter innenfor barnehage- og grunnskolesektoren og bidra til at den enkelte får et best mulig utbytte av sitt utdanningsløp. PPT har ansvaret for å bistå barnehage og skole i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling. Tjenesten skal også utrede ulike vansker hos barn/unge og gi råd om hva slags tilrettelegging eller opplæring som kan gi gode forutsetninger for utvikling og et tilfredsstillende og forsvarlig utbytte. I 2019 har PPT hatt fokus på å redusere saksbehandlingstiden fra en sak er henvist til PPT til det foreligger sakkyndig vurdering. Samtidig har det foregått en innsats på det systemrettede arbeidet som PPT bidrar til i barnehager og skoler. I dette arbeidet fokuseres det på veiledning, inkludering og refleksjon. Det arbeides med systemtenkning både i forkant av, under sakkyndighetsarbeidet og i den videre veiledningen av barnehager og skoler. Arbeidet er i god utvikling. PPT er en rådgivende tjeneste som samarbeider med foresatte, skoler, barnehager og andre aktuelle instanser. For skoleåret 2018/2019 mottok PPT 284 henvisninger. 42 av disse kom fra barnehagen og 178 fra grunnskole. 64 barn ble henvist til logoped. Totalt var det 7 systemhenvisninger.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er kommunens grunnmur i det forebyggende helsearbeidet for barn og unge. Tjenesten har en åpen barnehage (Maurtua barnehage) og følger opp gravide og små barn 0-5 år og deres foreldre. Samtidig er det en skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom opp til 23 år (også åpent for studenter). Formålet med tjenesten er å fremme psykisk og fysisk helse, fremme gode sosiale og miljømessige forhold, og forebygge sykdommer og skader. I 2019 ble Familietjenesten etablert. Tjenesten er organisert under helsestasjonen og er et lavterskeltilbud til alle familier med barn under 18 år. Denne tjenesten har oversikt over ulike kommunale tiltak som enhetene i Familiens hus tilbyr og vil hjelpe til med å koordinere og bistå barnet eller familien til rette instans. De ulike enhetene i Familiens hus vil bidra inn med ulik kompetanse og ressurser for å kunne tilby barn/unge/ familier aktuelle bistand/hjelp/tiltak. Det er et samarbeidsprosjekt mellom tjenestene i Familiens hus.

SLT

I 2019 startet SLT (samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak) året med en felles fagdag for de tre nivåene. Vi hadde blant annet besøk av seniorrådgiver ved kompetansesenteret for kriminalitetsforebygging for en gjennomgang av SLT-modellen.

I februar ble det avholdt en todagers ungdomskonferanse for 9. og 10. trinn på Brygga kultursal. Dette var et samarbeid mellom Sanitetskvinnene i Halden, Halden ungdomsråd og Halden kommune.

Negative hendelser i ungdomsmiljøet i løpet av 2019: flere avtalte slåsskamper som har blitt filmet og lagt ut på sosiale medier, hjemme-alenefester blant mindreårige som har gått over styr. Mye avtales på Snap. Uvettig og innimellom farlig kjøring av tohjuling og ATV. Økende alkoholbruk hos mindreårige. Man har også sett en økning av blant annet hasjbruk hos mindreårige.

Ungdomsskolene har sett en fraværskning, både i enkelttimer, men også hele dager i løpet av 2018/2019.

I september ble det avholdt en felles radikaliseringskonferanse for ansatte i både kommunal og frivillig sektor på Fredriksten hotell. Begrep, propaganda, sårbarhet, veien inn/ut, å møte radikalisererte og forebyggende arbeid var noen av temaene for dagen.

Foreldreinvolvering har hatt et sterkt fokus i 2019. Tiltak rettet inn mot foreldrerollen har vært oppstart av Utsett! ved alle ungdomsskolene. Utsett! er utviklet av KoRus Øst og er en foreldrerettet aktivitet i skolens rusforebyggende arbeid. Lokale Ung data tall blir brukt. Natteravn hver fredag er på plass i et samarbeid mellom Frivilligsentralen, FAU, politi og SLT.

Kulturskolen:

Kulturskolen hadde som mål i 2019 å nå ut til enda flere av kommunens barn og unge. Etter å ha hatt en jevn økning i elevtall fra høsten 2017, nådde kulturskolen sitt mål med 250 elevplasser i begynnelsen av 2019. Ved utvidelse av trommekorpset, Halden Drum Corps, som ble startet i 2018, til å gjelde også barneskolebarn, fikk vi flere barn inn i et populært tilbud som innbefatter både barn og voksne.

Oppstart av gruppeundervisning i gitar for både barn og voksne hjalp også til å få opp elevtallet og nå ut til en bredere gruppe.

Kultursommerskolen nådde også ut til flere dette året. Dette tilbudet i skolens første og siste sommerferieuke, treffer i stor grad barn som ikke er tilknyttet kulturskolen ellers i året, men som ser de kan få 30 timer undervisning i kunst og kultur på en uke, når året ellers er fullt av andre aktiviteter.

Nye gruppetilbud har gjort at flere har fått gleden av kulturskolen, men det er en utfordring at det er stor konkurranse i byen i tilbud som teater og dans.

De aller fleste elever på kulturskolen, er tilknyttet til individuell undervisningen i piano, gitar, sang og fiolin, samt korpsinstrument som slagverk, fløyte, kornett og grovmessing.

Kulturskolen hadde 311 elevplasser fordelt på ca. 250 elever i utgangen av 2019.

Domino og Rockehuset:

Domino er i all hovedsak en forebyggende tradisjonell fritidsklubb som har tilbud til uorganiserte ungdommer og Rockehuset er et forebyggende kulturtilbud.

Domino og Rockehuset representerer integrasjon, stabilitet og medvirkning. En har tydelige og kjente voksne.

Deltakelse i fritidsaktiviteter er av stor betydning for trivsel og tilhørighet i lokalsamfunnet. Aktivitetene gir mestringsopplevelser for alle. i en atmosfære preget av trygghet.

Barn og unge får mulighet til å delta i kultur- og fritidsaktiviteter uavhengig av kulturell-og sosioøkonomisk bakgrunn eller kvalifikasjoner.

Utvalgte resultater

Høsten 2019 ble Haldenskolen digitalisert. Alle elever har nå tilgang på nettbrett eller PC.

Det er jobbet fokusert med å bygge en god avvikskultur. Undervisning og oppvekst ønsker å lære av de utfordringene og feilene som skjer - ved å føre avvik danner vi utgangspunkt for å lære av oss selv, i vår egen organisasjon.

Familetjenesten ble planlagt og etablert i løpet av 2019. Tjenesten skal gi barnefamilier tilgang på en bred variasjon av tiltak gjennom et lavterskeltilbud. Tjenesten vil være å jobbe målrettet med forebygging.

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Rev. bud. 2019	Avvik i kr	Avvik i %
14-Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	682 248	646 588	658 011	-24 237	-3,7 %
Sum	682 248	646 588	658 011	-24 237	-3,7 %

Totalt

Regnskapet for 2019 viser et merforbruk for kommunalavdelingen på 24,2 mkr. Merforbruket relaterer seg i hovedsak til skolene, barnevernet og opplæring for voksne. Totalt sett hadde sektoren tiltak på ca. 14,8 mkr i 2019. Hoveddelen av tiltakene ble ikke innfridd.

Skolene økte antall årsverk vesentlig gjennom året. Dette skyldtes i hovedsak et økt behov for ansatte til ivaretagelse av elever med særskilte behov og spesialpedagogiske tiltak. Uoppnådde tiltak bidro ytterligere til en svært stor økonomisk utfordring for skolene.

Barnevernet ble i første halvår tilført to ekstra årsverk, uten tilsvarende budsjettmidler. Dette ga et merforbruk på fastlønn. I tillegg kommer merforbruk knyttet til andre lønnsposter under barnevernet; barn under omsorg, besøk/avlastningshjem og støttekontakter.

Halden kommunale kompetansesenter (HKK) fikk en betydelig utfordring ved at beregnet tilskudd ble vesentlig mindre enn budsjettert.

Økonomisk har dette vært et svært krevende år for avdelingen, og vi konstaterer at utfordringen ble for stor for flere enheter.

Lønn

Lønn viser et merforbruk for året på 24 mkr. Da er syke- og fødselsrefusjoner hensyntatt.

Lønnsoppgjøret medførte større utgifter enn det som var budsjettert, med ca. 3,45 mkr. I tillegg ble hoveddelen av tiltak på 14,8 mkr ikke oppnådd. Skolens ivaretagelse av elever med særskilte behov medførte videre at skolene måtte øke antall årsverk for å kunne ivareta sine forpliktelser. Også barnevernet viste et merforbruk på lønn.

Et relativt sett høyt sykefravær i avdelingen for undervisning og oppvekst har gjennom året generert store vikarutgifter.

Andre utgifter

Andre utgifter viser et merforbruk på om lag 21,9 mkr. En stor del av utgiftene hadde sammenheng med merinntektene, jf. Andre inntekter. Merforbruket skyldes også driftstilskudd private barnehager, kjøp andre kommuner, kjøp/driftsavtaler private og renhold. I tillegg kom skysskostnader for Os-elevene som ikke var tilført budsjettet.

Andre inntekter

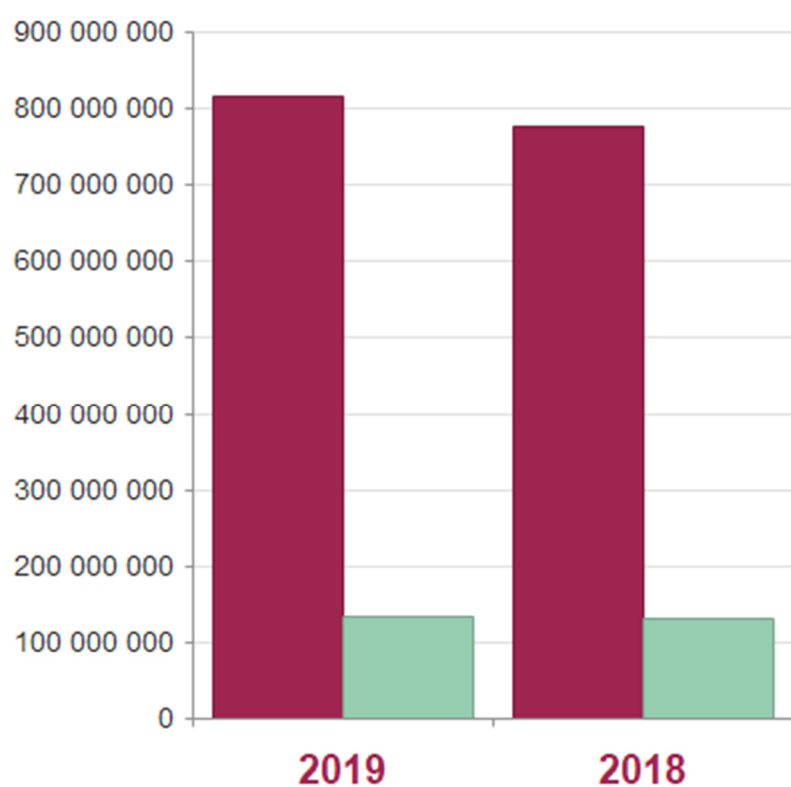
Andre inntekter viser merinntekter på om lag 21,7 mkr. I hovedsak var dette en økning knyttet til økte tilskudd og refusjoner. Merinntekter knyttet til refusjoner fra andre kommuner (hovedsakelig gjesteelever) bidro til å dekke noe opp for merforbruket på lønn. Det samme gjorde vikarmidler knyttet til videreutdanning av lærere.

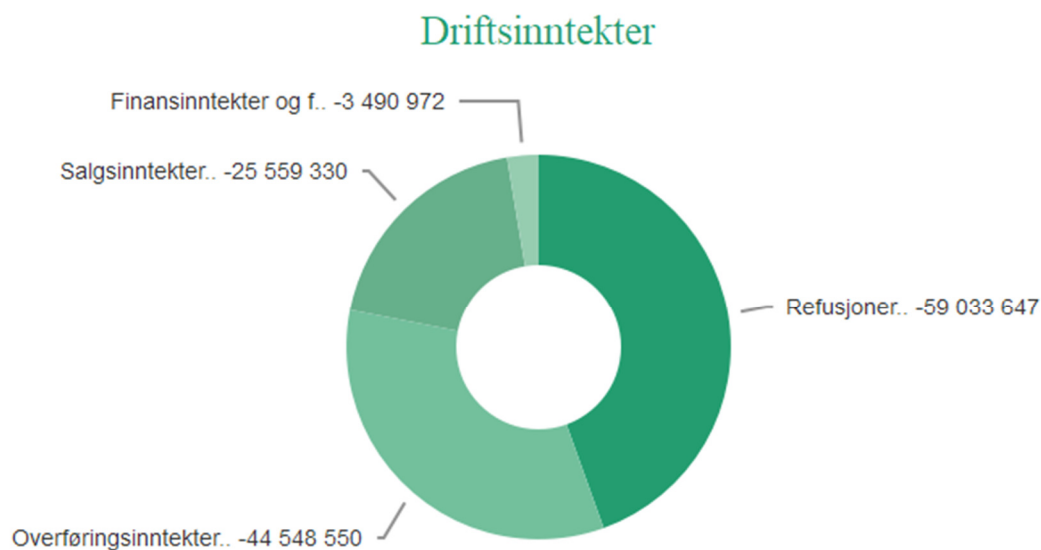
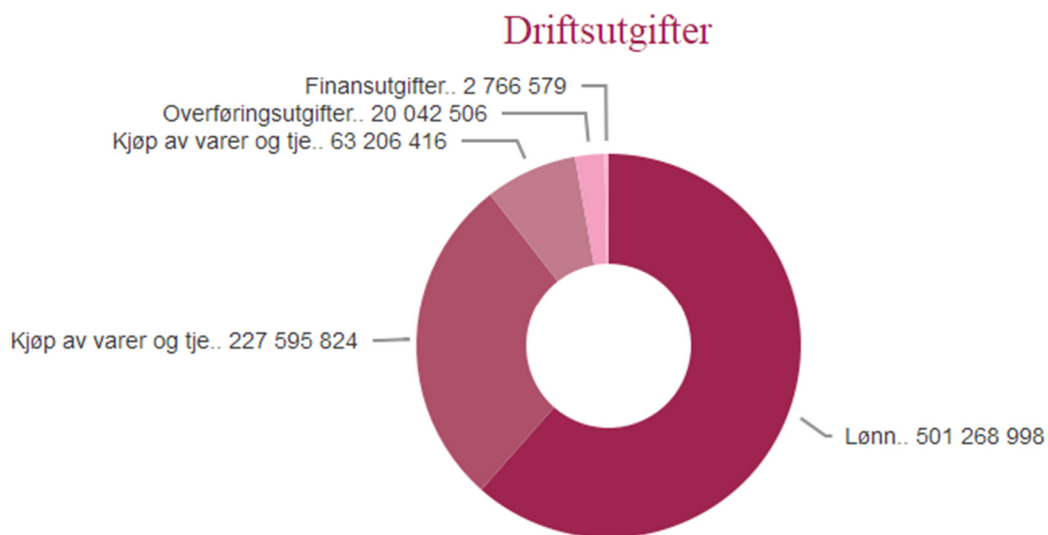
Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Oppr. bud.	Rev. bud.	Avvik i kr
Lønn	501 269	475 788	460 796	468 783	-32 486
Refusjon lønn	-25 523	-20 939	-12 337	-17 083	8 440
Sum Lønn	475 746	454 849	448 459	451 700	-24 046
Drift	63 206	57 796	58 542	58 542	-4 664
Kjøp av produksjon	227 596	224 389	216 950	216 950	-10 646
Overføringer	20 043	18 334	16 263	16 263	-3 780

Finansutgifter	2 767	1 602	0	0	-2 767
Sum Utgifter	313 611	302 120	291 755	291 755	-21 856
Brukerbetaling	-25 559	-28 047	-24 698	-25 211	348
Refusjoner	-33 511	-31 937	-23 438	-25 052	8 459
Overføringer	-44 549	-39 386	-33 078	-34 193	10 356
Finansinntekter	-3 491	-11 011	-989	-989	2 502
Sum Inntekter	-107 109	-110 382	-82 203	-85 444	21 665
Netto resultat	682 248	646 588	658 011	658 011	-24 237

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Halden 2017	Halden 2018	Halden Østfold 2019	Kostragruppe 13
Prioritet				
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten *) **)	9 630	10 390	10 011 12 062	10 123
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev *)	94 654,0	95 676,8	102 833,3 99 740,3	96 254,6
Dekningsgrad				
Andel barn 1-5 år med barnehageplass (B)	92,9 %	91,6 %	92,2 % 90,1 %	92,4 %

	Halden 2017	Halden 2018	Halden Østfold 2019	Kostragruppe 13
Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt	17,0 %	16,0 %	17,6 %	17,7 %

Kommunekasse

Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år (B) (Kommunekasse) *) **)	9 283	10 302	9 727	11 563	11 283
--	-------	--------	-------	--------	--------

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Driftsutgifter for barnevernet (per innbygger) viser en svak nedgang fra året før, og ligger lavt sammenliknet med østfoldkommunene, og omtrent på nivå med kostragruppe 13.

Driftsutgifter til grunnskole (per elev) viser en sterk økning fra året før (med 7,5 %), og ligger nå over snittet for østfoldkommunene samlet, og enda mer over snittet for kostragruppe 13. Årsaken er i hovedsak vesentlig flere ansatte i skolen, til ivaretagelse av elever med særskilte behov og spesialpedagogiske tiltak. Det samme er forklaringen på økt andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt. Her var det også en tydelig økning fra året før, men her ligger haldenskolen på nivå med østfoldkommunene og kostragruppen. At haldenskolen ligger på snittet, til tross for forholdsmessig mange elever med vedtak, skyldes at antall timer spesialundervisning per elev er forholdsmessig lavere.

Andel barn (1-5 år) med barnehageplass viser en økning fra året før, noe som er en ønsket utvikling. Halden ligger nå over østfoldkommunene, og likt med kostragruppen.

Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste viser en vesentlig nedgang fra året før. Dette skyldes i hovedsak en ekstra inntekt i 2019, mens brutto utgifter lå på ca det samme som året før. Uansett ligger Halden her vesentlig under snittet både for Østfold og kostragruppe 13.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Andel barn med tiltaksplan	100,0 %	93,8 %

Barnehage

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Andel barn i private og kommunale barnehager som får spesialpedagogisk hjelp	2,0 %	1,9 %

Andel pedagogisk personell med godkjent utdanning	100,0 %	97,0 %
Andel barn 1-5 år i barnehage	93,0 %	93,6 %
Antall barn per årsverk	6,5	6,5
Foresattes tilfredshet med barnehagetilbudet	5,0	4,7

Barnevern

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Andel undersøkelser innenfor frist	100,0 %	88,8 %
Andel barn med omsorgsplan	100,0 %	100,0 %
Andel barn i fosterhjem med fire tilsynsbesøk	100,0 %	69,5 %
Andel barn i fosterhjem med fire besøk av barnevernstjenesten	100,0 %	78,4 %
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk	17,0	25,3

Helsestasjon

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Andel hjemmebesøk før barnet er 2 uker	90,0 %	91,0 %
Andel fullførte helseundersøkelser innen barnet er 8 uker	95,0 %	97,0 %
Andel fullførte helseundersøkelser innen barnet er 2 år og 2 mnd.	80,0 %	94,0 %
Andel fullførte helseundersøkelser innen barnet er 4 år og 2 mnd.	95,0 %	98,0 %
Andel 6-åringer til skolestartundersøkelser hos lege før skolestart	90,0 %	81,0 %

Skole

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Andel elever i grunnskolen med spesialundervisning	6,5 %	8,9 %
Mobbing i skolen 7. trinn	0,0 %	13,2 %
Mobbing i skolen 10. trinn	0,0 %	5,0 %
Andel elever som har lært å lese før de går ut av 2. trinn.	93,5 %	93,5 %
Overgang fra grunnskole til videregående skole	99,0 %	97,5 %

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	2,02 %	6,01 %	8,03 %

Avdeling for undervisning og oppvekst hadde et høyt sykefravær ved inngangen til 2019. Det ble tidlig satt i gang et målrettet arbeid for å redusere sykefraværet. Gjennom samarbeid mellom ledere, tillitsvalgte og verneombud, fikk en satt et sterkt fokus på å få redusert sykefraværet i avdelingen. Halden kommune inngikk også et samarbeid på People at Work, noe som bidro ytterligere til arbeidet med reduksjon i sykefraværet fikk et stor oppmerksomhet. Etter sommerferien så en et markert skifte i utviklingen, og etter hvert sank sykefraværet såpass mye at en ved årets slutt, så godt som klarte å oppnå målsettingen for 2019 om et sykefravær under 8,0%

Det har vært lagt ned et betydelig arbeid på reduksjon av sykefravær, på å skape gode arbeidsmiljøer og på å skape en kultur for avviksmeldinger i 2019.

Avdelingen har sammen med ledere og hovertillitsvalgte jobbet målrettet med å skape en kultur for avviksmeldinger og dertil en organisasjon som skal lære av sine egne avvik. For å komme videre med dette arbeidet har det i løpet av 2019 vært gjort en betydelig jobb med å videreutvikle rutinene og organisering på alle ansvar og områder. Dette gjør at avdeling ved utgangen av 2019 er i god posisjon til å viderutvikle kompetanse, rutiner og arbeidet på dette feltet.

Det har vært jobbet målrettet med å skape gode arbeidsmiljø. Ved enheter som har hatt utfordringer i løpet av året har det vært en lav terskel for å gjøre seg nytte av bedriftshelsetjenesten eller andre på et så tidlig tidspunkt som mulig. Målet har vært å ta tak i utfordringene så tidlig som mulig, skape en god forståelse av utfordringene og da med særlig vekt på hvilke tiltak en burde gjennomføre for å gjenopprette en godt arbeidsmiljø.

Undervisning og oppvekst	2016	2017	2018
Sykefravær	8,2 %	7,5 %	7,4%

Kommunalavdeling Helse og omsorg

Tjenesteområdebeskrivelse

Kommunalavdeling for helse – og omsorg har ansvar for å sikre hensiktsmessige og forsvarlig helse- og omsorgstjenester til innbyggerne i Halden kommune, samt ivareta en effektiv og bærekraftig forvaltning av tilgjengelige ressurser. Tjenestene skal være basert på faglighet og brukermedvirkning, som ivaretar trygghet, verdighet og mestring. Det skal sikres at innbyggerne og tjenestemottakerne i Halden har tillit til at det leveres forsvarlige tjenester og at det bygges opp under egenmestring. Tjenestene skal i størst mulig grad rettes mot forebyggende og helsefremmende tiltak. God ressursutnyttelse, rettferdig fordeling av tjenester, samt virkningsfulle og koordinerte tjenester er målsetningen. Det skal videre legges opp til at den enkelte har en aktiv og meningsfull tilværelse og bygge opp under visjonen om at vi skal arbeide sammen om et godt liv. Sammen med pasienten, pårørende, interesseorganisasjoner, frivillige og andre samarbeidspartnere.

Utvikling og utfordringer

Nasjonale føringer beskriver nærhet og helhet som fremtidens primærhelsetjeneste, og gir føringer for hvordan kommunen skal tilby sine helsetjenester. Nye løsninger skal på plass for å sikre at brukerne får større innflytelse over egen hverdag, økt valgfrihet og et tilstrekkelig mangfold av tilbud med god kvalitet. Forenkling, fornyelse og forbedring en forutsetning for nytenkning og innovasjon i omsorgssektoren.

Utvalgte resultater

Lederne i helse og omsorg har i 2019 utført en stor jobb for å tilpasse seg rammene. Samtidig har de utviklet tjenestene, lagt til rette for økt kompetanse hos sine medarbeidere, arbeidet med tettere samarbeid og samhandling mellom enhetene og andre sektorer, sørget for kompetanse dekning i driften, sikret gode dialoger i hverdagene med tillitsvalgte og verneombud, drevet utviklingsprosjekter og alle har bidratt til utvikling av eget lederteam.

Viktige begivenheter

Nye Bergheim Bo- og aktivitetssenter åpnet for innflytting i april og beboere ble trygt flyttet inn i nytt senter. I tillegg er det to avdelinger for dagaktiviteter i bygget. Husbankens krav/ønsker om å unngå institusjonspreg er godt ivaretatt, samtidig som ansattes behov for effektiv logistikk og kommunikasjon / transportveier er hensyntatt. Bygningen framstår som et hyggelig sted å bo, oppholde seg og arbeide.

Nye Halden helsehus er i gang med prosjektering og en midlertidig flytting over til Karrestad er klargjort. Ny legevaktslokaler og kommunelege kontor skal lokaliseres i samme hus.

Virtuell korttidsavdeling er i sin andre fase og antall plasser er økt fra 10 til 20 plasser. Arbeidet er også startet med å opprette en virtuell langtidsavdeling med tanke på kronikergrupper/ andre, som ved hjelp av teknologien og de digitale hjelpemidlene vil bli mer selvhjulpne. Dette vil gjøre oss i stand til å håndtere volumøkningen i tjenesten, både i forhold til behov for institusjonsplasser og hjemmebaserte tjenester.

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Rev. bud. 2019	Avvik i kr	Avvik i %
15-Kommunalavdeling Helse og omsorg	645 765	618 553	644 860	-906	-0,1 %
Sum	645 765	618 553	644 860	-906	-0,1 %

Regnskapsresultatet viser at kommunalavdelingen har forvaltet ressursene på en forsvarlig og hensiktsmessig måte, innenfor de tildelte rammer. Det er et lite merforbruk, som må sees opp mot at det har vært et økt volum av tjenesteleveranser i perioden.

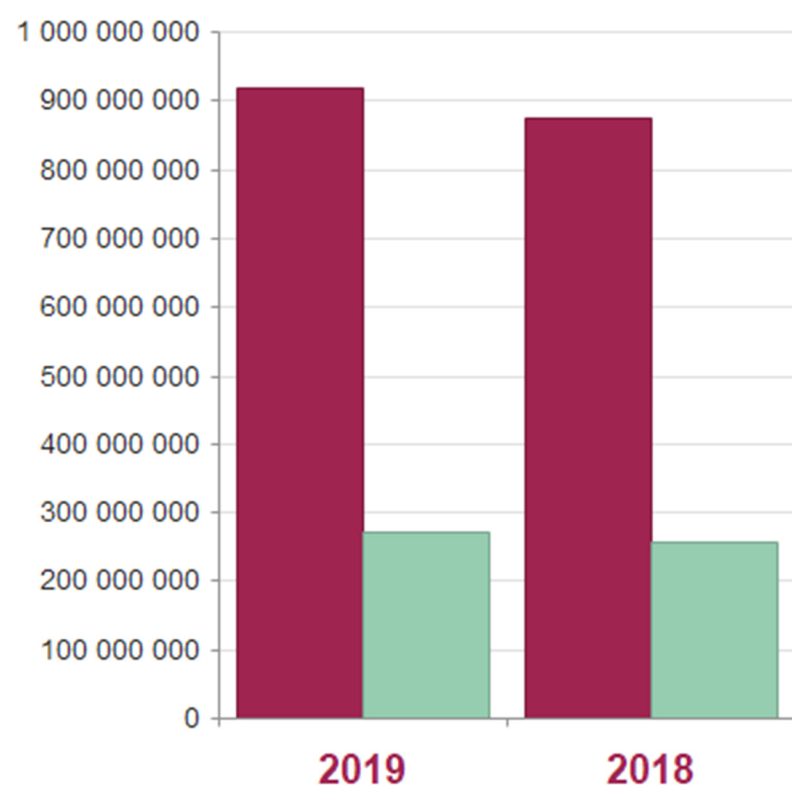
Oppsummering tiltak

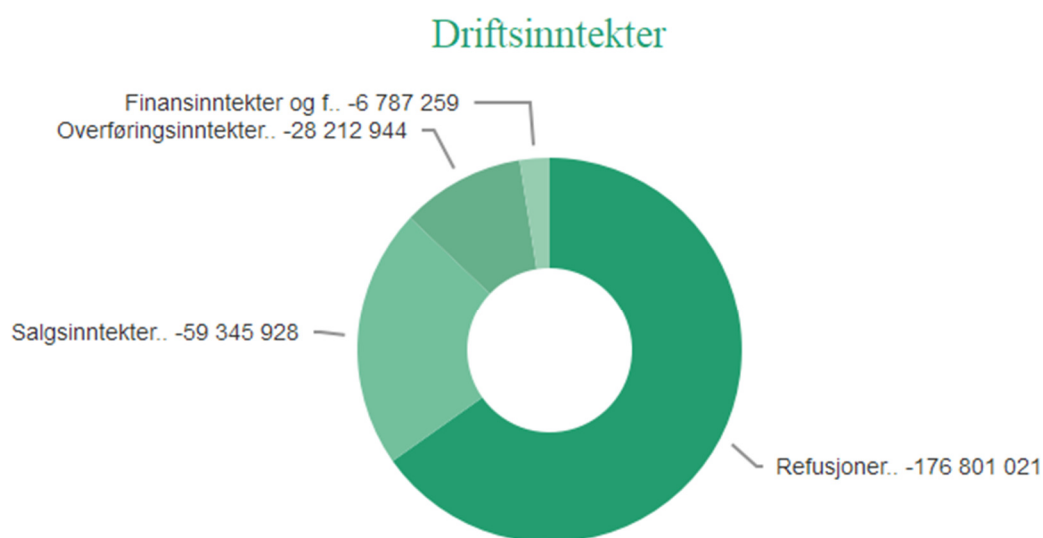
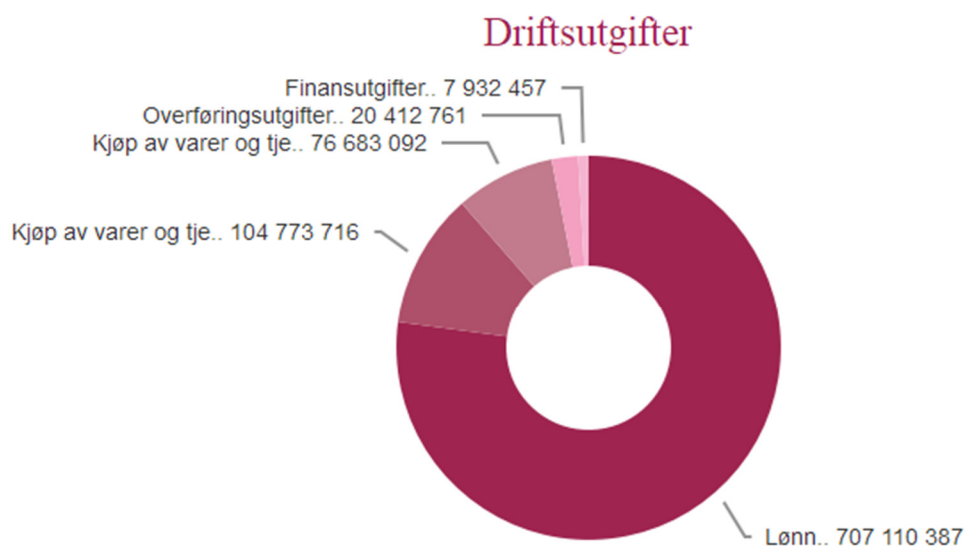
I budsjett 2019 var det innarbeidet en betydelig effekt av etablering Bergheim Bo- og aktivitetssenter, senteret åpnet i april og er nå i full drift.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Oppr. bud.	Rev. bud.	Avvik i kr
Lønn	707 110	673 281	683 958	708 371	1 261
Refusjon lønn	-34 739	-37 664	-27 699	-32 439	2 300
Sum Lønn	672 372	635 617	656 259	675 932	3 561
Drift	94 759	84 884	84 389	82 571	-12 188
Kjøp av produksjon	104 774	110 619	95 446	107 956	3 182
Overføringer	20 413	18 995	19 430	21 655	1 242
Finansutgifter	7 932	5 516	0	0	-7 932
Sum Utgifter	227 878	220 014	199 265	212 183	-15 695
Brukerbetaling	-77 422	-73 773	-70 226	-74 854	2 568
Refusjoner	-142 062	-132 084	-123 558	-142 049	13
Overføringer	-28 213	-25 398	-17 113	-22 734	5 478
Finansinntekter	-6 787	-5 823	0	-3 618	3 169
Sum Inntekter	-254 484	-237 078	-210 897	-243 255	11 229
Netto resultat	645 765	618 553	644 627	644 860	-906

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Halden 2017	Halden 2018	Halden 2019	Østfold	Kostragruppe 13
Prioritet					
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgtjenesten (B) *)	17 390	17 871	17 451	19 460	19 491
**)					
Produktivitet					
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass *)	1 233 379	1 228 747	1 086 718	1 256 055	1 317 538
Kvalitet					

	Halden 2017	Halden 2018	Halden 2019	Østfold	Kostragruppe 13
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	99,5 %	97,8 %	98,4 %	97,3 %	97,8 %
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)	306,3	308,1	310,9	315,7	294,6

Kommunekasse

Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (254) Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende (Kommunekasse *) **)	11 576	11 714	10 886	11 357	11 215
---	--------	--------	--------	--------	--------

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Netto driftsutgift pr innbygger for pleie og omsorg viser en reduksjon når vi justerer for prisvekst, som vi kjenner godt igjen med forutsetninger og tiltak som er lagt for området.

Korrigerte brutto driftsutgifter institusjon pr kommunal plass er redusert kraftig, det ble i 2019 endret 46 plasser fra omsorgsbolig til institusjon ved åpningen av Bergheim bo- og aktivitetssenter.

Andel plasser i enerom er økt det siste året.

Årsverk Helse og omsorg pr 10000 innbygger øker med 2,8 årsverk

Korrigerte brutto driftsutgifter pr innbygger til hjemmeboende reduseres også i forhold til tidligere år.

Nøkkeltall aktivitet

Bo og miljøarbeidertjenesten

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Antall høyskole	34,0 %	31,0 %
Antall faglært	51,0 %	42,0 %
Sykefravær	10,0 %	9,3 %
Antall ernæringskartlagt med vedtak om bistand fra tjenesten, i prosent	95,0 %	0,0 %
Vurdert av lege siste 12 mnd, i prosent	80,0 %	80,0 %
Vurdert av tannhelsepersonell siste 12 måneder, i prosent	90,0 %	85,0 %

Halden Helsehus

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Antall høyskole	69,0 %	0,0 %
Antall faglært	29,0 %	0,0 %
Sykefravær	8,0 %	8,8 %
Legemiddelgjennomgang siste 12 måneder – institusjon langtid, i prosent	100,0 %	100,0 %
Etablert 4 måltider/døgn, prosent av totalt antall plasser	100,0 %	0,0 %
Vurdert av tannhelsepersonell siste 12 måneder – institusjon langtid i prosent.	70,0 %	100,0 %

Hjemmebaserte tjenester

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
ATA - Ansikt til ansikt	55,0 %	59,0 %
Antall høyskole	40,0 %	0,0 %
Antall faglært	46,0 %	0,0 %
Sykefravær	10,0 %	16,6 %
Antall ernæringskartlagt av personer med vedtak om hjemmesykepleie, i prosent	95,0 %	0,0 %
Andel vedtak om hjemmetjenester som er iverksatt innen 15 dager	90,0 %	100,0 %
Antall trygghetsalarmer	300	350

Kommunalavdeling 15

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Sykefravær	9,0 %	10,0 %

koordinerende

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Antall høyskole	70,0 %	70,0 %
Antall faglært	30,0 %	30,0 %
Sykefravær	7,0 %	5,7 %
Gjennomsnittlig ventetid fra vedtak om støttekontakt er fattet til tjeneste er mottatt	6	0

Omsorgsbolig

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Beleggsprosent korttidsplasser	95,0 %	95,0 %
Antall faglært	25,0 %	18,0 %
Antall faglært	66,0 %	65,0 %
Sykefravær	10,0 %	11,8 %
Antall ernæringskartlagt i omsorgsbolig- i prosent av antall beboere gjennom året.	95,0 %	95,0 %
Etablert 4 måltider/døgn, prosent av totalt antall plasser	75,0 %	90,0 %

Rus og psykisk helse

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Antall årsverk psykiatrisk sykepleier	7	6
Sykefravær	7,0 %	5,6 %

Sykehjem

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Beleggsprosent	100,0 %	0,0 %

Antall høyskole	50,0 %	37,0 %
Antall faglært	45,0 %	49,0 %
Sykefravær	9,0 %	9,8 %
Antall ernæringskartlagt på sykehjem – langtid- i prosent av antall beboere gjennom året.	95,0 %	0,0 %
Antall ernæringskartlagt på sykehjem – langtid- i prosent av antall beboere gjennom året.	95,0 %	0,0 %
Legemiddelgjennomgang siste 12 måneder – institusjon langtid, i prosent	100,0 %	95,0 %
Etablert 4 måltider/døgn, prosent av totalt antall plasser	100,0 %	100,0 %
Vurdert av tannhelsepersonell siste 12 måneder – institusjon langtid i prosent.	70,0 %	40,0 %
Tid med fysioterapeut på sykehjem	0,55	0,00

Det er jobbet strategisk for å sikre riktig og god kompetansesammensetning, og det har vært mange tiltak for å fremme en økning av ansatte med fagbrev og høyskole. Vi har fortsatt en vei å gå innenfor noen enheter for å nå måltallet, tett og god dialog og samarbeid med tillitsvalgte anses avgjørende i arbeidet fremover.

Ernæringskartlegging gjennomføres og måles på bakgrunn av helse – og omsorgs satsning på ernæring hvor kartlegging er et av virkemidlene, i tillegg til 4 måltider, ernæringsplaner og opplæring av ansatte.

Effektivitet på bruk av institusjonsplasser og ATA (ansikt til ansiktstid) i hjemmesykepleien er svært høy. Ideelt sett ligger begge scora høyere enn ønskelig. Beleggsprosent på institusjonsplass bør ideelt sett ligge noe under 100 for å kunne ta imot pasienter når behov oppstår. En beleggsprosent på 100 innebærer at det i perioder er overbelegg. For høy ATA – tid i hjemmesykepleien medfører mindre tid til nødvendig samhandling med bla leger, oppfølging av akutt syke pasienter, oppfølging av medisinerings overlapping, rapportering og dokumentasjon.

Legemiddelgjennomgang og vurdering fra er indikasjoner som sikrer helseoppfølgingen for hver enkelt bruker.

Dagaktiviteter til hjemmeboende eldre og hjemmeboende demente er i dag vekselvis med og uten vedtak. Dette er en lavterskeltilbud for å forhindre ensomhet, fremme aktivitet og bistå for at eldre/ demente kan bo hjemme så lenge som mulig.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	2,68 %	7,36 %	10,04 %

Sykefraværet er redusert i 2019 men ligger fortsatt et godt stykke unna målsetningen om 9 %. Det har vært jobbet godt og kontinuerlig med NED – prosjektet sammen med NAV, og alle avdelinger har fokus på sykefravær.

Kommunalavdelingen stått i mange endringsprosesser og endring er krevende. Fraværstallene viser at det er behov for å ha stort fokus på sykefravær i tiden fremover.

Helse og omsorg	2016	2017	2018
Sykefravær i prosent	10,9	10,3	13

Kommunalavdeling Teknisk

Tjenesteområdebeskrivelse

Kommunalavdelingen har en viktig rolle som samfunnsaktør i arbeidet med kommunens infrastruktur, bygningsmasse og saksbehandling. Det jobbes hver dag med å utvise skjønn innenfor det til enhver tid gjeldende lovverk. Administrasjonen utreder for hovedutvalg plan, teknisk, landbruk- og miljø, havnestyret samt hovedutvalg for samfunn og kultur. Kommunalavdelingen har ansvar for gjennomføring av politiske vedtak og utarbeidelse av områdets planverk.

Teknisk sektor har mange oppgaver som spenner over flere ulike fagfelt. Kommunalavdelingen leverer tjenester på områder som har en vesentlig betydning for kommunens innbyggere og næringsliv. Tjenestene er rettet mot et mangfold av oppgaver knyttet til saksbehandling, forvaltning og driftsoppgaver. Kommunalavdelingen er en viktig samfunnsaktør og skal utøve god service, godt håndverk og stå for god og likeverdig saksbehandling.

Kommunalavdelingen bistår gjennom sin drift og vaktordninger all kommunal tjenesteyting, innbyggere og næringsliv 24 timer i døgnet, året rundt.

Kommunalavdelingen har i 2019 hatt følgende enheter:

- Kommunalteknikk
- Plan og miljø
- Eiendom og havn (havn overført kommunalteknikk des 2019)
- Brann og feiervesen

Kommunalteknikk utarbeider hovedplan VA og iverksetter tiltak i henhold til denne, herunder planlegging og bestilling av vedlikehold av vannbehandlings- og renseanlegg og kommunens vann- og avløpsnett. Kommunalteknikk v/drift renser avløpsvann i henhold til rensekraft og produserer drikkevann i henhold til drikkevannsforskriften, samt sikrer distribusjon av dette. Det gjennomføres også enkelte prosjekter i selvregi i henhold til Hovedplan VA. Driftsmessig vedlikehold av veier, gater, parker og friluftsarealer tilligger også kommunalteknikk samt at kommunalteknisk drift vedlikeholder og reparerer kommunale kjøretøy, maskiner og utstyr. Kommunalteknikk har også ansvar for drift og forvaltning av Rokke avfallsanlegg samt renovasjonsområdet. Fra desember 2019 er havn overført til kommunalteknikk.

Enhet Plan og miljø har i seg avdelingene Miljø og landbruk, plan, byggesak og geodata. Plan og miljø ivaretar også plan og byggesaker for Aremark kommune.

Geodataseksjonen foretar oppmålings-forretninger, grensejusteringer og grense-påvisninger, tildeler adresser, utarbeider megleroppgaver, behandler søknader om seksjonering, digitalisering av regulerings-planer samt oppdatering av kartverk. Adresseoppdateringen i Halden er nå 100% Halden er den første store bykommunen i Østfold som har nådd dette målet.

Byggesaksseksjonen foretar behandling av byggesøknader etter Plan- og bygningsloven med forskrifter. De gjennomfører også tilsyn, ulovlighetsoppfølging, gjennomføring av forhåndskonferanser samt generell veiledning av byggesaker.

Planseksjonen behandler eksterne og interne reguleringsforslag i samsvar med Plan- og bygningsloven og utarbeider egne kommunale reguleringsplaner. Seksjonen behandler også innkomne delingssøknader

Miljø og landbruk uttaler seg i reguleringsplaner, delingssaker og byggesaker innen fagområdene landbruk, forurensning og biologisk mangfold. Videre utføres det saksbehandling i henhold til gjeldende lovverk, herunder forurensningsloven, konsesjons- jordlov- og skoglovsaker. Avdelingen gjennomfører også tilsyn ved pålegg om rensing av private avløpssystemer i henhold til handlingsplan for spredte avløp. Avdelingen er tilskuddsforvalter innen område jord/skog og fører tilsyn/kontroll med gjennomførte tiltak (eks. produksjonstilskudd, RMP-midler, SMIL-midler, NMSK-midler og skogfondsordningen) og det utføres rådgivning ved utforming av søknad om bygdeutviklingsmidler til Innovasjon Norge. Ansvar for viltforvaltningen, kommunens viltnevd og fallviltgruppa ligger også under Miljø- og landbruk. Avdelingen gjennomfører og tilsyn ved pålegg om rensing av private avløpssystemer jf. handlingsplan for spredte avløp og gjennomfører prøvetagninger i alle kommunens bekker.

Enhet Eiendom og havn har i seg kommunens drift av eiendom og eiendomsforvaltning samt drift av havn og kommunale bryggeplasser. Eiendomsavdelingen planlegger og gjennomfører kommunens store investeringsprosjekter, Kongeveien skole, Bergheim demenssenter og sentrumsskole på Os, samt en rekke større og mindre prosjekter. Videre forvaltes, driftes og vedlikeholdes kommunens eiendommer og bygningsmasse. I 2018 kjøpte kommunen ved Eiendomsavdelingen Risum videregående skole fra Østfold Fylkeskommune. Eiendommen huser nå Halden kommunale kompetansesenter. Østfold Fylkeskommune er fortsatt leietaker i store deler av lokalitetene frem til nye lokaler er etablert i sentrum.

Brann og feiervesenet driver forebyggende brannvern og tilsyn i særskilte brannobjekter

Brann- og redningsberedskap er kommunens beredskap mot akutt forurensning på land og i vann. Avdelingene deltar i interkommunalt arbeid i Østfold, samt svensk-norsk samarbeid innenfor ulykke, brann og redning. Feiervesenet utfører tilsyn med boliger og fyringsanlegg.

Utvikling og utfordringer

Kommunalavdelingen har gjennom de siste årene jobbet aktivt med å effektivisere driften samt finne nye innovative løsninger for drift til nytte for innbyggerne. Dette gjelder for eksempel sensorikk i miljøstasjoner, kartløsninger mm. Dette arbeidet videreføres og kommunalavdelingen er i prosess på et prosjekt for uttesting av nye, smarte vannmålere. Med disse vannmålerne kan vi redusere det totale vannforbruket i kommunen og dermed også redusere kostnadene for produksjon av drikkevann, noe som vil komme innbyggerne til gode. Innbyggerne kan i tillegg monitorere sitt eget vannforbruk og lett oppdage vannlekkasjer på privat ledning. Det er å anta at økt fokus på vannforbruk vil ha en oppdragende effekt og at vannproduksjon kan reduseres. Kommunen produserer i dag ca 36% mer drikkevann enn hva et idealforbruk skulle tilsi.

I tillegg til å være byggherre for kommunens mange investeringsprosjekter skal eksisterende bygningsmasse driftes og vedlikeholdes. I 2019 har dette blitt gjennomført med begrensede rammer, dog med en forsiktig økning på 2 mkr, fremdeles ikke er nok til å hindre ytterligere verdiforringelse. Kommunens bygningsmasse skal i 2020 kartlegges for å kunne lage et godt utgangspunkt for et videre arbeid

Videre har det i 2019 være et fokus på ENØK, utfasing av oljefyring og evt. bruk av fjernvarme fra Renseanlegget. I vår oppfølging av formålsbyggene har vi et kontinuerlig mål om å etablere en god dialog med brukerne for best mulig å kunne identifisere utfordringer og konkludere med riktige tiltak.

På det kommunaltekniske driftsområdet har arbeidet med å effektivisere driften fortsatt i 2019. Det legges vekt på god planlegging, og bruk av rett maskin og rett mannskap til rett arbeid. Vi ser nå effekter av dette arbeidet og klarer

å utføre mer arbeid med de samme ressurser som tidligere. Forbedring- og effektiviseringsarbeidet fortsetter inn i 2020. Det har også i 2019 vært viktig for kommunelavdelingen å legge til rette for diverse arrangement.

På det kommunaltekniske forvaltningsområdet har det vært viktig å holde fokus på gjennomføring av prosjekter, med hovedtyngden på vann og avløp. I 2018 økte takten på antall anlegg som ble gjennomført, og dette trykket har vært videreført i 2019 med en gjennomføringsevne innenfor vann og avløp på nærmere 90% sett i sammenheng med budsjett for året. Høy gjennomføringsevne vil også være målet i 2020

Havna har de siste to år opplevd en økning i antall båtanløp og arbeidet med å forbedre kaikanten på Indre Mølen er godt i gang. Det er også igangsatt et effektiviseringsarbeid for håndtering av kommunale bryggeplasser som skal gjøre det enda enklere for innbyggerne å leie seg båtplass i tråd med behov.

Brannvesenet, som holder til i midlertidige lokaler har, i 2019, fortsatt fokuset på god brann- og ulykkesberedskap. I den sammenheng gjennomføres det kontinuerlige risiko- og sårbarhetsanalyser for å møte nye utfordringer. Brannvesenet tilstreber innovativ tankegang, samarbeid på tvers av kommunens strukturer og driver også utstrakt kurs- og veiledningsvirksomhet innenfor brann og førstehjelp mot andre kommunalavdelinger. Et forebyggende arbeid som det i 2019 ble rettet et ekstra fokus på er risikogrupper med økt fare for branntilløp. Regulering og prosjektering av ny brannstasjon er forøvrig påbegynt i 2019.

Viktige begivenheter

I 2019 har Bergheim bo- og omsorgssenter blitt ferdigstilt. Dette er et stort prosjekt, et nytt bo- og omsorgstilbud som er spesielt tilrettelagt for demente, som eiendomsavdelingen har hatt ansvar for.

For å tilfredsstille myndighetskrav for levering av vann (mattilsynet) og rensing av avløp (Fylkesmannen) har vi i 2019 hatt stort trykk/ fokus på fornyelse av vårt vann- og avløpsnett. Vi har investert nærmere kr. 200 mill innen vann- og avløp i 2019. Det har gjennom flere år vært jobbet med å anlegge «Ringledning vann». Dette er en stor vannledning som er tenkt helt fra Lille Erte vannbehandlingsanlegg og frem til Berg ved Halden Fengsel. Dette prosjektet er delt opp i 13 deler. Vi etablerte i 2019 flere av disse delstrekningene, slik at vi nå har sammenhengende ledning helt fra Lille Erte og frem til Lunnestad (Båt Holm). Nå gjenstår kun etappe 12 og 13 som strekker seg fra Berg kirke og frem til Halden Fengsel. De to siste strekkene er ferdig prosjektert og er forventet gjennomført høst 2020/ vår 2021. Det har også vært jobbet mye med avløp. Etter krav fra Fylkesmannen jobbes det med å separere kloakkvann bort fra rent overvann. Her kan nevnes noen større prosjekter: Glenneområdet (etappe 1-6), Gimle/Næridsrød, Festningsgata, Peder Ankersgate m/ sidegater (rundt Halden Stadion), Porsnes/Damhaugen og Os/Løkkeveien (mot Atomveien). De neste årene vil det være fokus på sentrumsområdet, både nord- og sydsiden. Renovasjon/ Rokke: Det ble i 2019 startet med å bygge ny gjenbruksstasjon for innbyggerne. Det vil her bli lagt til rette slik at innbyggerne kan sortere sitt avfall klart til gjenbruk/ gjenvinning. Arbeidet med gjenbruksstasjon ferdigstilles våren 2020. Det har også vært jobbet med trafiksikkerhet, tilrettelegging for gående og syklende. Her kan nevnes ny miljøgate i Torgny Segerteds gate (fra rundkjøring ved Vaterland til Porsnes VGS) og oppstart av fortau fra Knardal til Hov.

Status økonomi

Rammeområde/enhet	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Rev. bud. 2019	Avvik i kr	Avvik i %
16-Kommunalavdeling Teknisk	86 896	82 332	88 684	1 788	2,0 %
Sum	86 896	82 332	88 684	1 788	2,0 %

Endelige regnskapstall for 2019 viser 86,9 mill. kr. mot et budsjett på 88,6 mill. kr. Resultat på rammeområde Teknisk for 2019 er dermed et mindreforbruk på ca. 1,7 mill. kr. Gjennom året har det blitt arbeidet aktivt for å få god kontroll på økonomien og det jobbes kontinuerlig for å redusere utgifter og øke inntekter. De ulike enhetene i teknisk leverer i all hovedsak små, negative avvik og økonomien har vært skjør. Det positive resultatet relaterer seg i all hovedsak til lavere pensjonsutgifter enn budsjettet, refusjoner, samt et positivt avvik på brann på 0,2 mill.kr og et bedre resultat på Rokke enn prognostisert.

Regnskap for byggesak viser et merforbruk på ca. 1,78 mill. kr. Da det ikke var tilstrekkelig med fondsmidler for gebyrtjenesten samt at det ikke er vedtatt full selvkostdekning for området er underskudd utover fondsbeholdning på ca. 0,15 mill. kr. dekket inn av øvrig drift innenfor kommunalavdeling teknisk

Regnskap for feiertjenesten, som er organisert under VAR og havn endte i 2019 med et merforbruk på ca. 0,4 mill. kr. Da det ikke var tilstrekkelig med fondsmidler for gebyrtjenesten samt at det ikke er vedtatt full selvkostdekning for området er underskudd på ca. 0,16 mill. kr. dekket inn av øvrig drift innenfor kommunalavdeling teknisk

Bruk av/avsetning til fond 2019:

Feier	242 255,-	bruk
Byggesak	1 631 525,-	bruk
Plan	963 472,-	bruk
Geodata/oppmåling	325 349,-	bruk

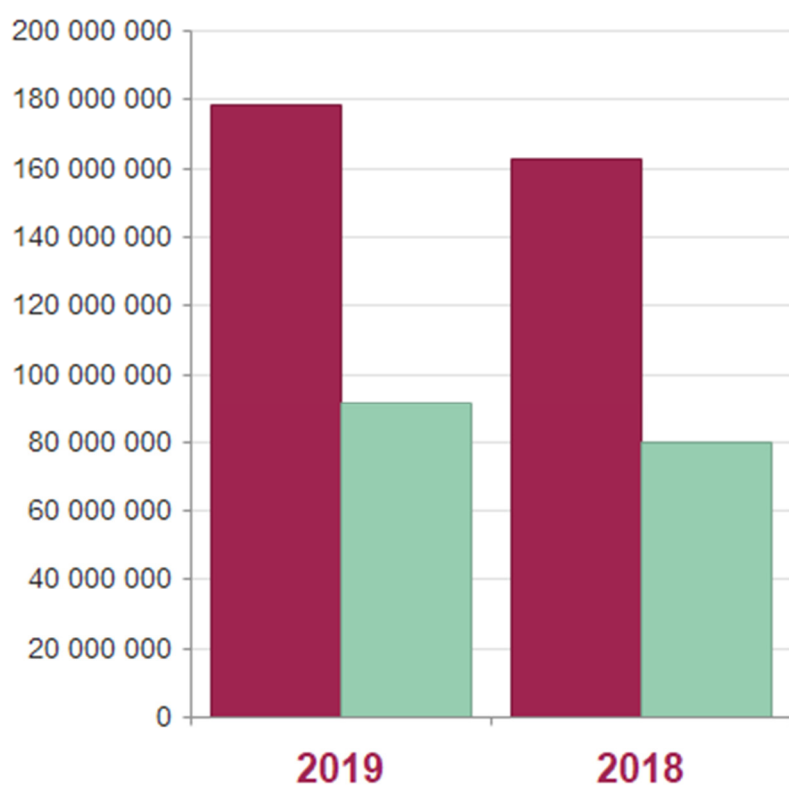
Avsatt skatt overskudd på Rokke avfallsanlegg: 556 418,-

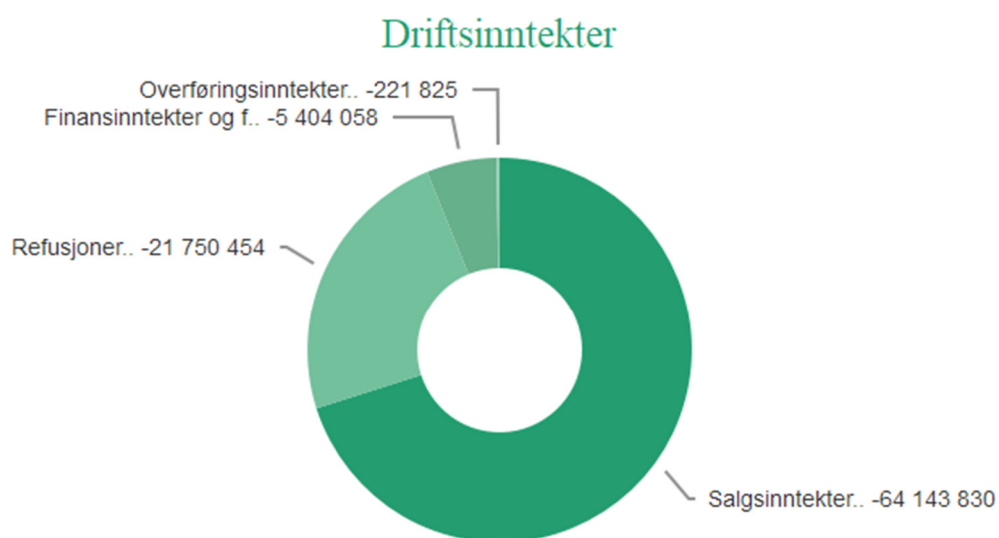
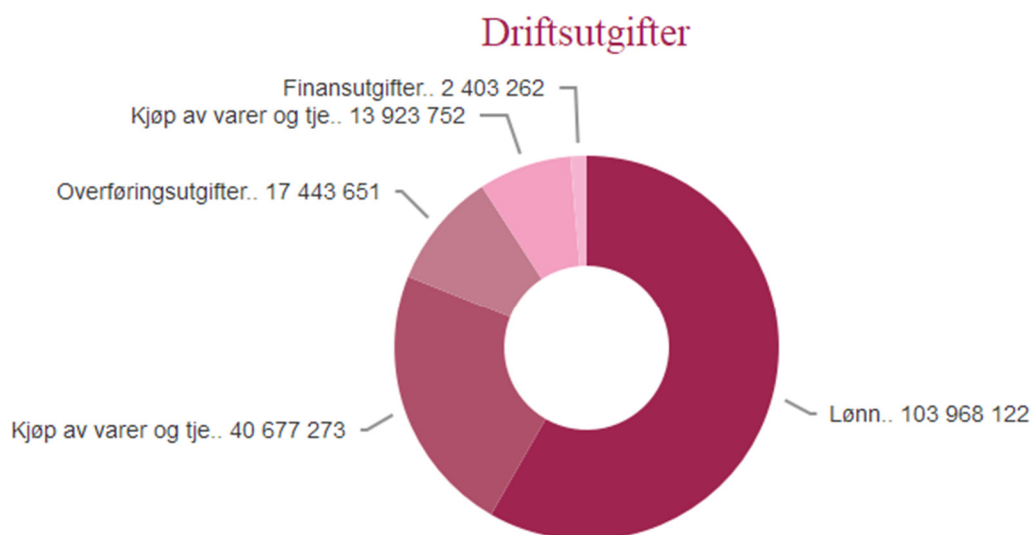
Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Oppr. bud.	Rev. bud.	Avvik i kr
Lønn	103 968	98 016	103 332	102 757	-1 211
Refusjon lønn	-2 791	-2 571	-1 430	-1 430	1 361
Sum Lønn	101 177	95 445	101 902	101 327	150
Drift	90 628	84 737	83 401	86 781	-3 846
Kjøp av produksjon	13 924	8 884	7 762	13 662	-262
Overføringer	17 444	18 040	10 504	16 524	-920
Finansutgifter	2 403	4 714	5	5	-2 398

Sum Utgifter	124 398	116 375	101 672	116 972	-7 426
Brukerbetaling	-114 094	-107 667	-101 420	-110 120	3 974
Refusjoner	-18 959	-17 040	-10 533	-16 553	2 406
Overføringer	-222	-1 783	-990	-990	-768
Finansinntekter	-5 404	-2 999	-1 953	-1 953	3 451
Sum Inntekter	-138 679	-129 488	-114 896	-129 616	9 063
Netto resultat	86 896	82 332	88 678	88 684	1 788

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Halden 2017	Halden 2018	Halden Østfold 2019	Kostragruppe 13	
Prioritet					
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger (B) *) **)	2 987	3 121	2 954	4 641	5 179
Produktivitet					
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr) *)	2 090	2 493	2 420	2 925	2 608
Kvalitet					

	Halden 2017	Halden 2018	Halden Østfold 2019	Kostragruppe 13	
Avløp - Andel fornyet spillvannsnett, gjennomsnitt for siste tre år (B)	0,5 %	1,2 %	1,4 %	0,7 %	0,8 %

Økonomi

Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter (kr) *)	31	33	68	100	106
---	----	----	----	-----	-----

Grunnlagsdata (Nivå 3)

Årsgebyr for septiktømming - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr) *)	2 797	2 713	2 100	1 974	1 723
--	-------	-------	-------	-------	-------

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Halden kommune har fornyet store deler av ledningsnettene de seneste årene da det har vært et stort behov for investering og oppgradering av gammelt nett. Plan for separering av ledningsnett er omfattende og det er store områder som fornyes hvert år. Separering av avløpsnett vil si at det legges en ledning for spillvann (avløp fra wc, sluk, dusj osv.) Dette vannet føres til det kommunale renseanlegget for rensing. Samtidig legges det en spillvannsledning som tar vann fra tak, gårdsplasser, veier osv., og fører dette vannet til en resipient, for eksempel havnebassenget, en bekk el. Etter at anlegget er ferdigstilt sendes det ut pålegg til huseierne p, å legge om sine private stikkledninger på samme måte. Gamle, kommunale vannledninger blir samtidig skiftet ut.

Oppgraderingen gir, naturlig nok, også en lavere gjennomsnittsalder for spillvannsnettene. Dette er positivt siden lav alder bør indikere høy kvalitet på anleggene. På tross av høy investeringstakt og store forbedringer for kommunens innbyggere, blant annet når det gjelder sikring av vanntilførsel, lekkasjesøk og rensmengde på vann og avløp, har kommunen hittil ligget forholdsvis stabilt når det gjelder gebyr-økninger.

Når det gjelder eiendom og eiendomsforvaltning har ressursene i 2019 vært noe høyere enn tidligere år, men fremdeles lave i forhold til de kommuner vi kan sammenlikne oss med. Det har også vært en reduksjon i vedlikehold per kvm, da kommunen de siste årene blant annet har bygget ny barneskole, ferdigstilt nye Bergheim bo- og aktivitetssenter samt kjøp av Risum Videregående skole og dermed hatt en økning i antall kvm. Halden kommune ligger pr nå i tillegg på tilnærmet likt nivå som Kostragruppe 13 og Østfoldkommunene når det gjelder samlet areal på formålsbygg pr innbygger, men bruker kun i overkant av halvparten så mye som de nevnte gruppene.

Årsgebyr for septiktømming er i Halden kommune noe høyere enn sammenlignbare kommuner og dette har sammenheng med at det i Halden er et forholdsvis nytt gebyrområde. Dette ble tidligere sett i sammenheng med avløp forøvrig, men etter forurensingsloven skal dette beregnes til full selvkost. Kommunen har i 2018 og 2019 arbeidet med å få en god struktur på selvkostområdet samt og sette riktig nivå for selvkostgebyrene. Dette er årsak til at kommunen i budsjett 2020 velger å sette ned gebyrene for septiktømming med 23%.

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Andel megleroppgaver behandlet innenfor frist - 5 dager.	100,0 %	95,0 %

Avløp

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Andel tilkn. etter utsending av henstilling/pålegg /år	100,0 %	69,0 %
Andel tilkn. etter iverksetting/tvangsgjennomføring	0,0 %	5,6 %
Andel slam minimum kvalitetsklasse 2	100,0 %	100,0 %
Prosentavvik rensed avløpsvann i forhold til idealavløpsvannmengde 12 000 m3/døgn pr 3.t.	100,0 %	108,8 %
Rensegrad i prosent av målt mengde fosfor i vannprøver inn og ut av renseanlegg	90,0 %	91,0 %
Mengde i overløp ledningsnett og Remmen RA	0,0 %	8,3 %

Brann

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Utrykningstid i hht krav – Dimensjoneringsforskrift.	100,0 %	100,0 %
«Forebyggende arbeid – risikobaserte grupper og objekter»	100,0 %	80,0 %

Byggesak

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Saksbehandlingstid disp.søknader (Tidligere innen 6 mnd) Antall dager	90	41
Andel saker behandlet innen 3 ukersfristen	100,0 %	75,0 %
Andel saker behandlet innen 12 ukersfristen	100,0 %	100,0 %
Saksbehandlingstid klagesaker (antall dager)	56	98

Geodata

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Andel oppmålingssaker behandlet innenfor frist - 16 uker.	100,0 %	100,0 %
Andel ferdigstilte saker i matrikkel innenfor frist - 5 dager.	100,0 %	80,0 %

Miljø og landbruk

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Andel oppgraderte private renseanlegg i kommunen.	95,0 %	89,0 %

Plan

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Andel plansaker gjennomført innen frist - 12 uker.	100,0 %	100,0 %

Vann

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Prosent produsert vann til forbruk basert på idealvannproduksjon (12000 m3/d) Avvik fra idealproduksjon = > 100	100,0 %	107,6 %
Andel ledningsbrudd reparert innen 8-timer	100,0 %	100,0 %
Andel prøver som oppfyller forskriftenes krav til kvalitet	100,0 %	100,0 %
Andel vannprøver med pH-verdi innenfor mål.	100,0 %	100,0 %

Vei

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Opprettholde veikapital (Utgår)	83,0 %	83,0 %

VVA-anlegg

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Ingen arbeidsulykker egne anlegg	0	0

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,19 %	3,03 %	4,22 %

Teknisk har gjennom flere år hatt en fin utvikling når det gjelder nærvær. I 2019 har denne utviklingen fortsatt og det totale sykefraværet for året endte på 4,22 % . Dette må sies å være et meget godt resultat. Korttidsfraværet er meget lavt og oppfølgingsarbeidet er godt.

Sektoren har gjennom 2019 tilrettelagt arbeidet for mange ansatte, flere har vært i utprøving i andre enheter i teknisk og noen har byttet arbeidssted innenfor sektoren. Teknisk har også tatt i mot andre ansatte i HK på utprøving. To av disse jobber nå fast i sektoren.

For å øke fokuset på HMS-arbeidet generelt var tanken å lyse ut en ledig stilling, etter en oppsigelse, med fokus HMS . Her tok vi i mot en ansatt fra en annen avdeling i kommunen på utprøving. Dette fungerer meget godt og gjøres permanent. Dette bidrar til et mer helhetlig fokus på HMS-arbeidet i sektoren

Tekisk	2016	2017	2018
Sykefravær	5,7 %	5,2 %	4,9%

Tjenesteområdebeskrivelse

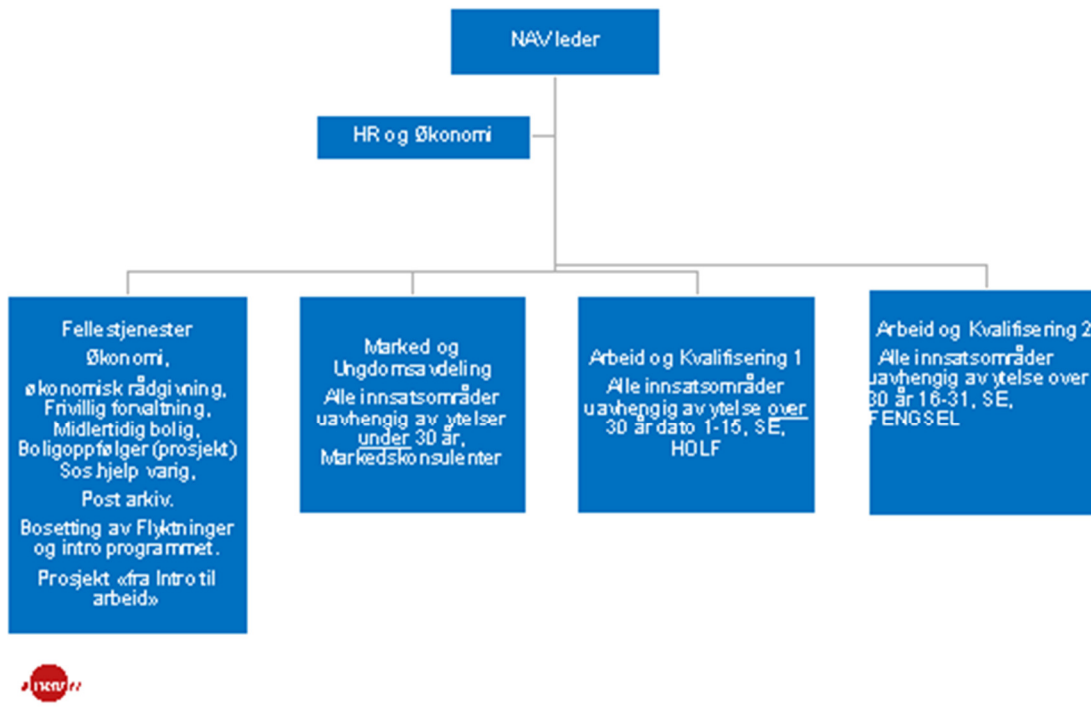
Gjennom partnerskapet har NAV-Halden som hovedmål å få flere personer i arbeid og aktivitet, bedre brukermøter og en pålitelig forvaltning. Målet er å gi korrekte tjenester og stønader til rett tid, gi god service tilpasset brukernes forutsetninger og behov, og være en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning.

NAV-Halden styres av et partnerskap som består av kommunedirektøren i Halden kommune, NAV direktør og leder for NAV- kontoret lokalt. Iht. partnerskapsavtalen avholdes to partnerskapsmøter årlig. Det skal være et likeverdig partnerskap som ivaretar både kommunale og statlige oppgaver.

I oktober 2019 startet virksomheten med å planlegge en evaluering av organisasjonsmodellen. Selve evalueringen er ferdig vår 2020. Med bakgrunn i vår kontinuerlig forbedrings prosess er det behov for å finne ut om ressurser og kompetanse er riktig fordelt i de 4 avdelingene samt stab. I tillegg finne ut om det er flyt i arbeidet og forhindre sårbarhet ved fravær.

Organisasjonskart NAV Halden

NAV sitt ansvar er blant annet regulert i NAV-loven, folketrygdloven, arbeidsmarkedsloven og sosialtjenesteloven.

NAV-loven gir tydelige føringer som NAV-Halden har praktisert i 2019. I tillegg har mål og disponeringsbrevet fra Arbeids og Velferdsetaten, samt kommunebrevet vært førende for det arbeid som er utført ved enheten 2019. Nav-Halden styrer også etter kommunens økonomiplan og andre aktuelle planverk.

Noen aktuelle områder som vi har hatt fokus på i 2019:

- Tydeligere arbeidsretting gjennom økt satsning på SE-metodikk, supported employment, utvidet oppfølging i NAV.
- Innvilget midler fra helsedirektoratet til igangsetting av IPS hvor det er ansatt 2 jobbspesialister.
- Mindre vekt på antall tiltaksplasser, mer på kvalitet og resultat
- Flere tiltak i egen regi
- Vekt på ledelse og kompetanse i NAV-kontoret ved fokus på økt ledertetthet, mindre avdelinger og økt kompetanse
- Offensiv kanalstrategi
- Digitalisering

Kjerneoppgaver

NAV's oppgaver er mangfoldige og berører de fleste innbyggere i Halden kommune. Det er et stort samfunnsoppdrag som er tillagt NAV. Det ytes tjenester innenfor følgende hovedområder:

- Arbeid, tiltak, aktivitet, arbeidsavklaring og kvalifisering.
- Sykefraværsoppfølging

- Økonomisk sosialhjelp, økonomisk rådgivning og frivillig forvaltning
- Bosetting og introduksjonsordning av nyankomne flyktninger, samt familieegjenforeninger.
- Boligoppfølger i NAV, samarbeid «en dør inn».
- Kvalifiseringsprogrammet, samt aktivitetsplikt for økonomisk sosialhjelp.

Velferdspiloten oppstart 2018 Velferdspiloten

Fylkesmannens arbeidsgruppe for velferd og utvikling har invitert Halden kommune i Husbankens kommuneprogram i Østfold til samarbeid. Det er kommunenes samlede velferdsutfordringer slik de fremkommer i kommuneprogrammet som er lagt til grunn for samarbeidet.

Prosjektperiode 2018-2020

Prioriterte områder for Halden i prosjektperioden:

- Bolig for velferd
- Tidlig og samordnet innsats i lavinntektsfamilier med sammensatte problemer og utfordringer
- Frivillighetens rolle i kommunen

Effektmål

Kommunene i Østfold møter en samlet regional stat og fylkeskommune, som sammen bidrar til å løse kommunenes helhetlige velferdsutfordringer.

Resultatmål

- Utvikle en ny modell
- Endret arbeidsmetodikk
- Identifisere og dokumentere gode tiltak, metoder og arbeidsprosesser med overføringsverdi til andre regioner og kommuner
- Identifisere og endre u hensiktsmessige regler og/eller arbeidsprosesser
- Løfte identifiserte u hensiktsmessige regler og/eller arbeidsprosesser til nasjonalt nivå
- Mer effektiv ressursbruk i kommunen og hos statlige og regionale aktører
- Økt innovasjon i kommunene
- Dele erfaringer blant annet på veiviseren.no

Status per desember 2019

- Arbeidsgrupper for de tre fokusområdene er i gang
- Prosjektstilling knyttet til Velferdspiloten er besatt, og det arbeides konstruktivt i forhold til målene
- Det kommuniseres fortløpende identifiserte problemstillinger til den regionale stat
- Fokus i arbeidet er effektiv ressursbruk i en samordnet bistand til lavinntektsfamilier
- Familietjenesten er etablert i Familiens hus, med satsing på tidlig innsats gjennom felles prioriteringer
- Administrasjonen, gjennom samfunnsavdelingen, har igangsatt arbeid med å utarbeide en plan for frivilligheten i Halden.
- Høgskolen i Østfold er tildelt skjønnsmidler for å drive følgeforskning av Velferdspiloten. De er med på møtene, og er i gang med å intervju aktørene i Velferdspiloten i alle deltakerkommuner

Tilskuddsmidler/prosjekter:

Det er søkt / innvilget prosjektmidler til flere prosjekter. Disse går i all hovedsak til å ansette prosjektmedarbeidere.

- Utvikling av sosiale tjenester i NAV, samarbeidsprosjekt med koordinerende enhet.
- Velferdspiloten, tildelt skjønnsmidler
- HOLF-helhetligoppfølging av lavinntekstfamilier, midler ut 2020..
- Midler til prosjekt økonomirådgivning i arbeid med lavinntekstfamilier, tildelt midler for 2019.
- IPS- tildelt midler til 2 stillinger.

Jobbspesialister

Nav Halden har to jobbspesialister, en finansiert av kommunen og en fra staten. I tillegg er det ansatt en metodeveileder, også med midler fra statlig del av Nav.

Jobbspesialistene jobber etter SE metodikken (Supported Employment). De jobber ut mot det ordinære arbeidsmarkedet og ordinær jobb er målsettingen. De må være tro mot selve metodikken som brukes.

Målet er at 65% av deltagerne skal være i arbeid i løpet av en 2 års periode.

Det er et mål om at flere veilederstillinger skal jobbe etter denne metodikken for å inkludere flere i arbeidslivet.

Bosetting av flyktninger.

Kommunestyrets vedtak om å bosette 12 flyktninger i 2019 er gjennomført.

For å sikre - og overføre kunnskap om bosetting og integrering av flyktninger i Halden samfunnet, er arbeidet fra 2019 videreført som en del av NAV og Halden kommunes ordinære oppgaver. Kompetansen skal bidra til å styrke arbeidet med den økende målgruppa under 30 år, hvor målet er utdanning og arbeid. NAV har et økt krav om å bidra til at flere grupper i samfunnet blir inkludert i arbeidslivet. Programrådgiverne vil fremover bruke sin kompetanse i NAVs arbeid overfor flyktningene.

Kommunalavdeling undervisning, oppvekst og kultur har gjennom voksenopplæringen ansvar for å kvalifisere flyktninger med rett og plikt til introduksjonsprogram i norsk, samfunnskunnskap og grunnskole.

Ved rapporteringstidspunktet er det 29 personer som har avsluttet introduksjonsprogrammet. Av disse 29 er det 17 personer som er elev/student ved videregående skole og høyskole.

NAV - HAV

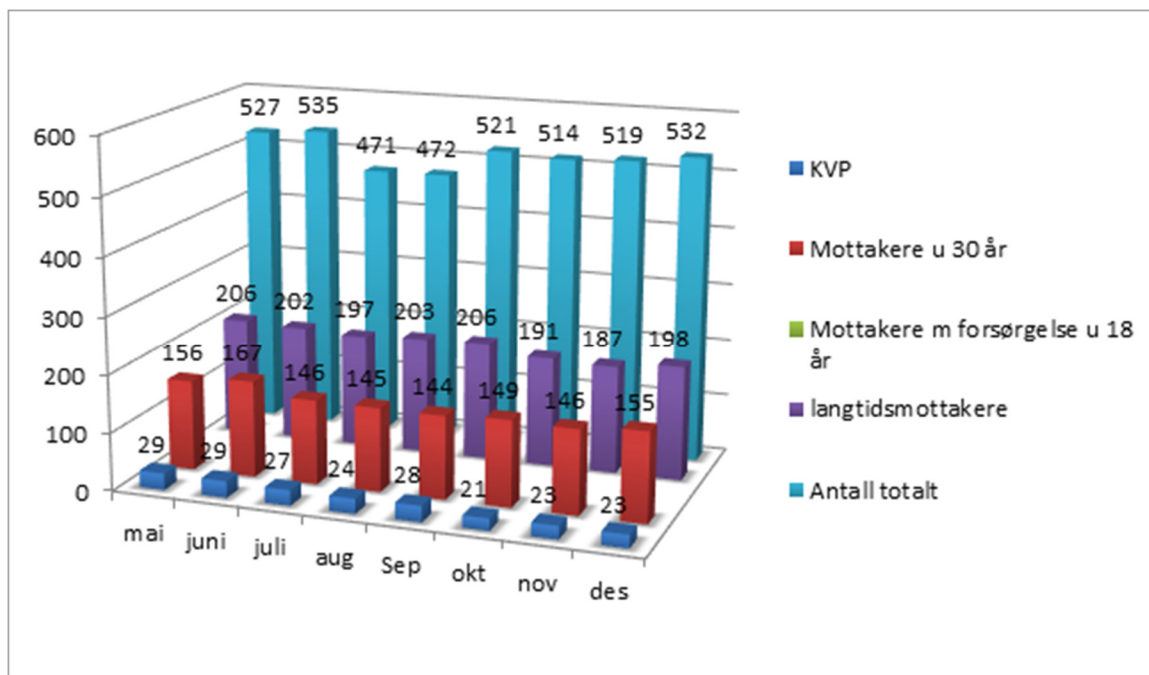
Samarbeidet med Halden Arbeid og Vekst om tiltaket «Fra intro til arbeid» ble avsluttet ved årskifte. Målgruppen har vært deltakere i introduksjonsprogrammet og personer som har avsluttet introprogrammet – og som utfra bakgrunn, tidligere erfaring og svake norskkunnskaper, står langt fra arbeidslivet.

Bakgrunnen for dette tiltaket er at introduksjonsprogrammets innretning ikke i tilstrekkelig grad har mestret å kombinere norskopplæring med praksis som målrettet har gitt de aktuelle deltakerne arbeidskompetanse.

Samarbeidet mellom NAV og HAV har prøvd ut en ny struktur og et system for samarbeid med mål om å få innvandrere i arbeidsrettet aktivitet, utdanning og arbeid. Målet for 2020 er å bruke statlige tiltaksmidler til dette formålet.

Utvalgte resultater

Antall sosialhjelpsmottakere

Det foreligger ikke ferdig tall for 2019 på antall flyktninger som kom i arbeid eller utdanning.

I følge IMDi sier de at resultatet for 2019 planlegges publisert 16. juni 2020. De samarbeider med SSB for å ferdigstille dataene.

Vi har fått klarsignal fra IMDI på at det er helt ok at kommunen oppgir resultater for 2019 basert på vårt fagsystem.

Resultatet for Halden ser ut til at de endelige tall fra NIR-uttrekket, vårt fagsystem på flyktninger har en måloppnåelse på 55 prosent i utdanning og arbeid. Dataene er ikke ferdig kvalitetssikret, så dette er med forbehold om mulige korrigeringer i kvalitetssikringsprosess frem til publiseringen i juni.

Status økonomi

Beløp i 1000

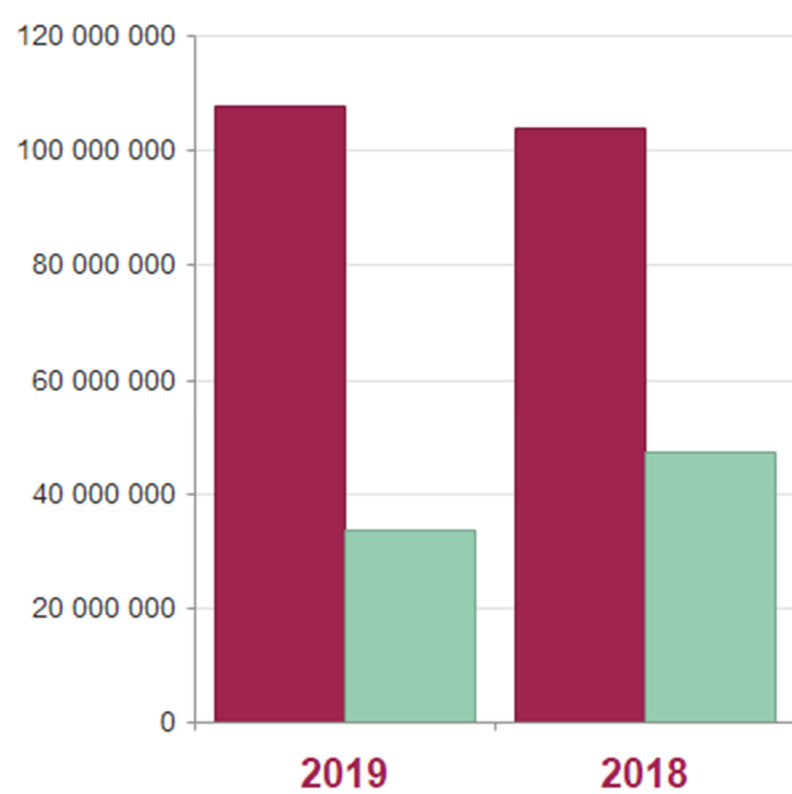
Rammeområde/enhet	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Rev. bud. 2019	Avvik i kr	Avvik i %
17-NAV	74 109	56 866	60 164	-13 945	-23,2 %
Sum	74 109	56 866	60 164	-13 945	-23,2 %

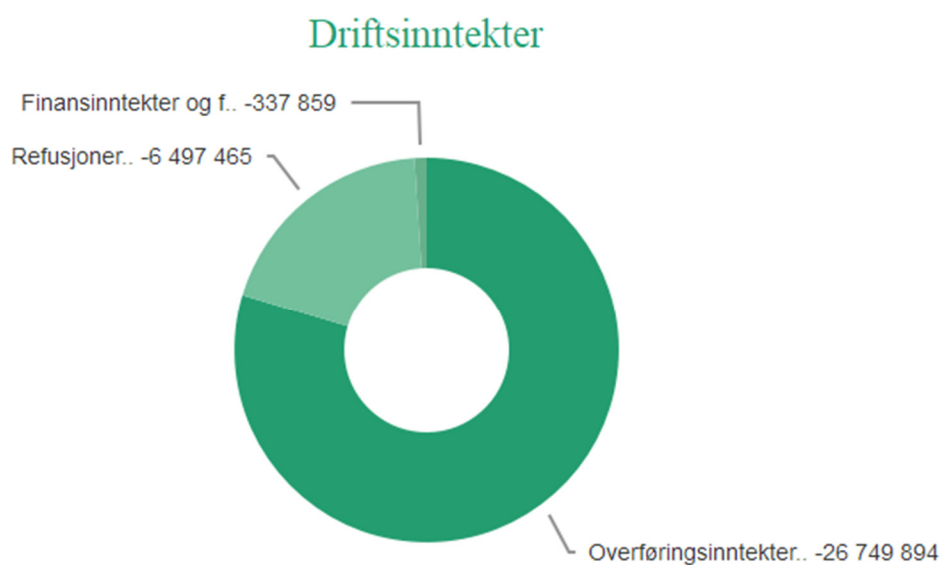
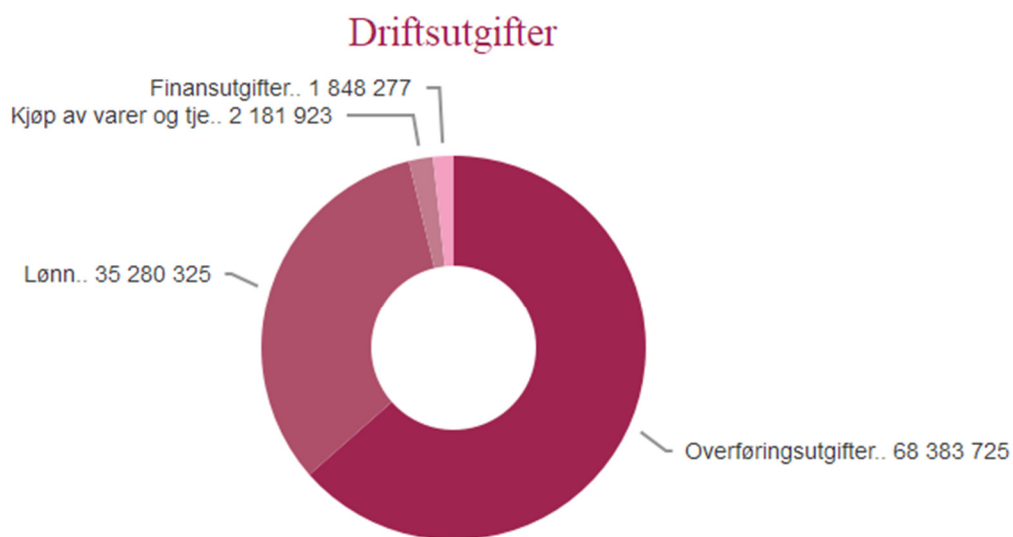
Regnskapet for Nav viser i 2019 et merforbruk på 13,9 mkr. Merforbruket skyldes blant annet lønn til to kommunale stillinger hvor refusjon fra staten kommer i ettertid. Avviket refererer seg også til en økning i antall mottakere av økonomisk sosialhjelp.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Oppr. bud.	Rev. bud.	Avvik i kr
Lønn	35 280	40 065	33 968	33 968	-1 312
Refusjon lønn	-514	-979	-800	-800	-286
Sum Lønn	34 767	39 087	33 168	33 168	-1 599
Drift	2 182	2 427	-72	-72	-2 254
Overføringer	68 384	61 113	55 668	55 668	-12 716
Finansutgifter	1 848	332	300	300	-1 548
Sum Utgifter	72 414	63 873	55 896	55 896	-16 518
Brukerbetaling	0	-86	0	0	0
Refusjoner	-5 984	-5 912	-5 600	-5 600	384
Overføringer	-26 750	-39 975	-23 201	-23 201	3 549
Finansinntekter	-338	-120	-100	-100	238
Sum Inntekter	-33 072	-46 093	-28 901	-28 901	4 171
Netto resultat	74 109	56 866	60 164	60 164	-13 945

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse

	Halden 2017	Halden 2018	Halden 2019	Østfold	Kostragruppe 13
Grunnlagsdata (Nivå 3)					
Gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned (kr) *)	9 891	10 374	10 909	159 407	537 123
Samlet antall stønadsmåneder	5 554	5 692	5 965	48 317	293 550
Samlet stønadssum (bidrag + lån) *)	54 935 770	59 047 849	65 069 893	480 896 715	2 888 162 142
Sosialhjelpsmottakere	1 099	1 128	1 120	8 425	53 972
Sosialhjelpsmottakere 18-24 år (antall)	248	242	207	1 561	10 243

	Halden 2017	Halden 2018	Halden 2019	Østfold	Kostragruppe 13
Sosialhjelpsmottakere i alderen 25-66 år	833	867	895	6 703	42 548
Sosialhjelpsmottakere med arbeidsinntekt som hovedinntektskilde	52	77	73	783	5 391
Sosialhjelpsmottakere med forsørgerplikt for barn under 18 år	269	293	289	2 227	13 610
Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold (antall)	685	657	588	4 061	24 093

*) Inflasjonsjustert med deflator

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Mål 2019	Resultat 2019
Andel graderte sykmeldinger	50,0 %	46,0 %
Andel personer med nedsatt arbeidsevne med overgang til arbeid	43,0 %	27,0 %
Samlet antall mottakere av økonomisk sosialhjelp pr mnd i snitt	490,0	532,0
Samlet antall mottakere av økonomisk sosialhjelp under 30 år pr måned i snitt	185,0	155,0
KVP deltagere	30,0	23,0
Andel flyktninger i arbeid eller aktivitet etter endt introduksjonsprogram 2-3 år	60,0 %	55,0 %

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,52 %	3,90 %	5,42 %

NAV	2016	2017	2018
Sykefravær	6,2%	6,6 %	7,8%

Fellesfunksjoner

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Oppr. bud.	Rev. bud.	Avvik i kr
Lønn	15 722	14 906	14 240	14 240	-1 482
Sum Lønn	15 722	14 906	14 240	14 240	-1 482
Drift	12 191	13 737	10 805	10 805	-1 386
Kjøp av produksjon	-2 038	0	0	0	2 038
Overføringer	216	392	1 000	763	547
Finansutgifter	158 935	196 199	75 500	75 500	-83 435
Sum Utgifter	169 304	210 328	87 305	87 068	-82 236
Brukerbetaling	1 087	-1 932	-1 421	-1 421	-2 508
Refusjoner	-6	-78	0	0	6
Finansinntekter	-176 520	-169 024	-114 500	-114 500	62 020
Sum Inntekter	-175 438	-171 034	-115 921	-115 921	59 517
Netto resultat	9 588	54 200	-14 376	-14 613	-24 201

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteområdet inneholder de gebyrfinansierte områdene vann, avløp, renovasjon, slam, feiing samt havneområdet.

Selvkostområdet for vann endte totalt med et merforbruk på ca. 2,9 mill. kr. Området opplever noe uforutsigbarhet med tanke på antall nye vannmålere og svingninger i inntekter som følge av dette. Merforbruket er ført mot bundet driftsfond for vann.

Selvkostområdet for avløp endte totalt med et merforbruk på 2,5 mill. kr. Ca. 2,2 mill. kr. av merforbruk er ført mot bundet driftsfond for avløp. Rest på kr. 287 000, som det ikke var midler til på selvkostfond, er, i tråd med retningslinjer for beregning av selvkost ført mot memoriakonto som fremførbart underskudd. Kommunen må, etter retningslinjene, dekke inn underskuddet senest i det femte året etter at underskuddet oppsto.

Både selvkostområde for vann og avløp har opplevd stor aktivitet de siste årene og det har blitt investert mye, særlig på separering av vann- og avløpssystemet. Dette resulterer i høyere kapitalkostnader. Dette er i tillegg områder som i høy grad er preget av vedlikehold, vannlekkasjer og annen uforutsigbarhet i driften. Dette er hovedårsak til merforbruk i 2019.

Det er andre års drift for selvkostområdet for slam. Regnskap for 2019 endte totalt med et mindreforbruk på ca. kr. 50 000. Beløpet ble avsatt til bundet driftsfond for slam.

Selvkostområdet for renovasjon endte totalt med et merforbruk på ca. 5,4 mill. kr. Som på område for avløp hadde ikke renovasjonsordningen tilstrekkelig med fondsmidler for å dekke opp merforbruket. Ca. 4,9 mill. kr. er ført mot bundet driftsfond for renovasjon, resterende på 0,5 mill. kr. er, i tråd med retningslinjer for beregning av selvkost, ført mot memoriakonto som fremførbart underskudd.

Regnskap for feiertjenesten endte i 2019 med et merforbruk på ca. 0,4 mill. kr. Da det ikke var tilstrekkelig med fondsmidler for gebyrtjenesten samt at det er det ikke er vedtatt full selvkostdekning for området er underskudd på ca. 0,16 mill. kr. dekket inn av øvrig drift innenfor kommunalavdelingen teknisk.

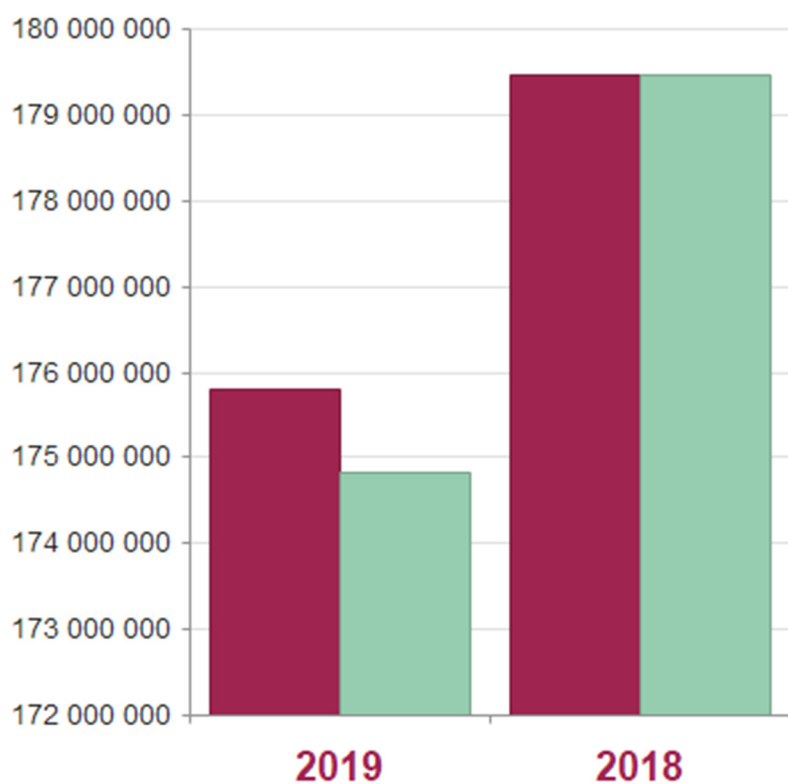
HAVN

Havneregnskapet består av flere områder; farvann, havnerenovasjon, saksbehandling, kai og øvrig havnevirksomhet. Regnskap for havneområdet blir behandlet i henhold til havne- og farvannsloven med unntak av selvkostområde havnerenovasjon som er regulert av forurensningsloven. Gebyrområdene farvann, havnerenovasjon og saksbehandling hadde i 2019 et samlet underskudd på ca. kr. 450 000,- Områdene kai og øvrig havn hadde et samlet overskudd på om lag 1,8 mill. kr. Underskudd er ført mot de respektive områdenes bundne selvkostfond, mens overskudd er avsatt til bundet selvkostfond, beregnet itl fremtidig havnevirksomhet.

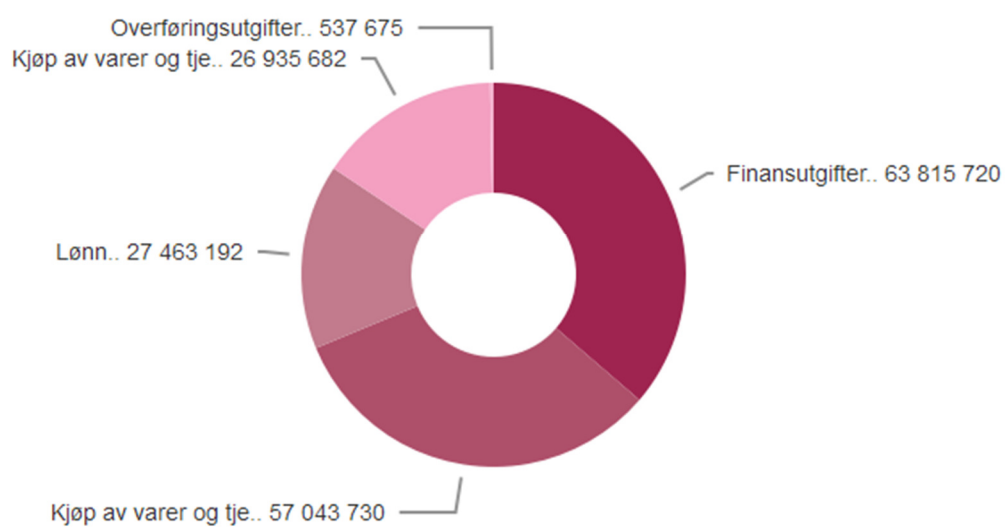
Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

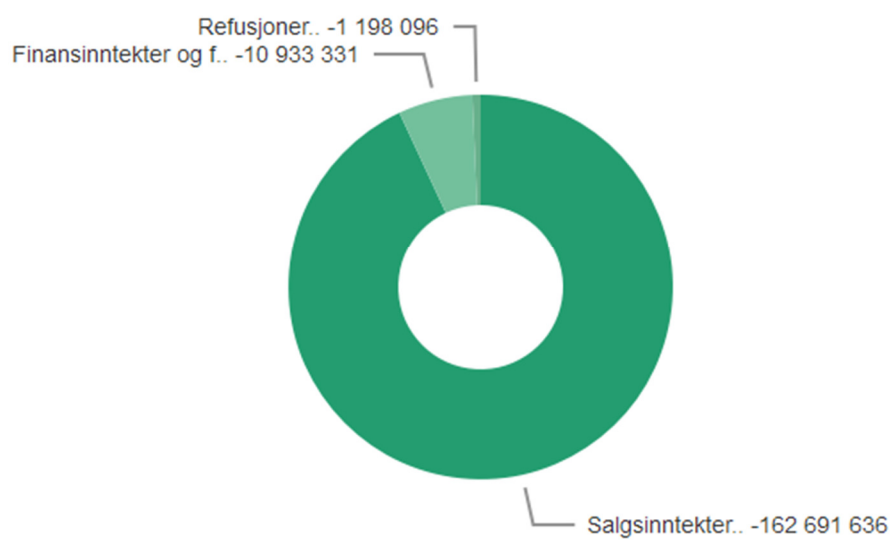
	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Oppr. bud.	Rev. bud.	Avvik i kr
Lønn	27 463	28 116	25 761	25 761	-1 702
Refusjon lønn	-589	-766	-47	-47	542
Sum Lønn	26 874	27 350	25 714	25 714	-1 160
Drift	64 770	75 054	55 710	55 710	-9 060
Kjøp av produksjon	26 936	22 760	23 630	23 630	-3 306
Overføringer	538	539	145	145	-393
Finansutgifter	63 008	59 724	60 743	60 743	-2 265
Sum Utgifter	155 251	158 078	140 228	140 228	-15 023
Brukerbetaling	-170 418	-159 106	-154 200	-154 200	16 218
Refusjoner	-609	-537	-145	-145	464
Finansinntekter	-10 933	-25 785	-11 597	-11 597	-664
Sum Inntekter	-181 960	-185 428	-165 942	-165 942	16 018
Netto resultat	165	0	0	0	-165

Driftsutgifter

Driftsinntekter

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,29 %	2,32 %	3,61 %